

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

GEORGES SİMENON

SARI KÖPEK

Komiser Maigret

7 KASIM CUMA. Concarneau'da el ayak

çekilmiş. Eski kentin surların üstünden görünen ışıklı saati on bire beş kalayı gösteriyor. Deniz yükselmiş, güneybatıdan kopup gelen fırtına limandaki kayıkları birbirine çarpıyor. Rüzgâr sokaklara dalıyor, kâğıt parçalarını önüne katıp olanca hızıyla sürüklüyor. Aiguillon rıhtımında tek bir ışık bile yok. Her yer kapalı. Herkes uyuyor. Yalnızca, alanla rıhtımın kesiştikleri köşedeki Amiral Oteli'nin üç penceresinde hâlâ ışık var. Pencereelerde panjur olmadığı halde, yeşilim si camın ardında gölgeler zorlukla seçiliyor. Kulübesinde büzülmüş olan nöbetçi gümrük memuru, yüz metre kadar ötedeki kahvede geç vakte dek oturan insanlara imreniyor. Önündeki gemi havuzunda öğleden sonra fırtınadan kaçıp limana sığınan bir kabotaj gemisi var. Güvertede kimsecikler yok. Palangalar gıcırıyor, iyi toplanmamış bir flock yelkeni rüzgârda şaklıyor. Sonra kırılan dalgaların sürekli uğultusu, on biri çalmak üzere olan saatin tik takı. Amiral Oteli'nin kapısı açılıyor. Bir adam görünüyor; bir an, kapının aralığından içeridekilerle konuşmasını sürdürüyor.

Fırtına kapıyor adamı, paltosunun eteklerini melon şapkasını uçuruyor. Adam atik dav-

Çeviren: Şadan Karadeniz

metis polisiye

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Georges Simenon

SARI KÖPEK

Georges Simenon 1903 yılında Liège'de doğmuştur. Genç yaşlarda okulu bırakıp gazete muhabirliğine atılmış ve 19 yaşında Paris'e yerleşmiştir. İlk polisiye romanlarını bu dönemde Sim takma adıyla yayımlamıştır. 1945'te Amerika'ya yerleşmiş ve 20 yıl bu ülkede yaşadktan sonra önce Fransa'ya sonra da İsviçre'ye geçmiştir. 1989 Eylülünde Lozan'da ölmüştür. Polisiereler dışında psikolojik romanlar ve denemeler de yazmıştır. Polisierelerindeki psikolojik derinlik, gerilimi sürekli ayakta tutmakta ve okurun ilgisini sürekli sonuca yönelik olmaktan çıkarmaktadır. Birçok romanı sinema ve televizyona uyarlanmıştır. Bazı yapıtları: *Pietr-le-Leton*, 1931 (Letonyalı Pietr); *La Maison du Canal*, 1933 (Kanaldaki Ev); *L'homme Qui Regardait Passer les Trains*, 1938 (Trenlerin Geçişini İzleyen Adam); *La Chambre Bleue*, 1964 (Mavi Oda).

**Metis Yayınları, Başmusahip Sok. 3/2
Cağaloğlu/İstanbul
Tel. 528 35 88**

**Metis Edebiyat Dizisi - 17
Sarı Köpek, Georges Simenon
Özgün adı: Le Chien Jaune
Presses Pocket, 1976
© Georges Simenon, 1976**

**Birinci Basım: Ekim 1990
Bu çevirinin bütün yayım hakları
Metis Yayınları'na aittir.
ISBN 975-7650-36-6**

Yayın Yönetmeni: Mülge Gürsoy

**Dizgi: Metis Yayıncılık Ltd.
Baskı: Ayhan Matbaacılık, Cilt: Tan Mücellithanesi
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>**

Georges Simenon

SARI KÖPEK

KOMİSER MAIGRET

Fransızca'dan Çeviren:
ŞADAN KARADENİZ

METİS YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Çağının tüm romancıları arasında, Simenon kuşkusuz en verimlisi-
dir. Kırk yıldan az bir süre içinde yaklaşık yüz yirmi kitap yazıp ya-
yımlamıştır; neredeyse dört ayda bir roman. Bir yazarda, yapının niteli-
ğine zarar vermeyen bu büyük, düzenli doğurganlığa hayranlık duyuy-
yorum. Bununla birlikte, Simenon'da beni en çok şaşırtan bu değil. Ne
de olsa, geçmişte, aralarında, *İnsanlık Komedi'si*'ni yirmi yılda yazan
Balzac'ın da bulunduğu örnekleri vardı bunun. Beni en çok şaşırtan,
Simenon'un romanlarının başka dillerde de, en azından Fransızca'da
olduğunca okunmasıdır: bu romanların bizimkinden çok daha geniş bir
okuyucu yığına seslendiği ülkeler de var. Amerikalılar olduğunca,
Japonlar, Ruslar ya da Habeşler de roman kişileriyle yerlerinin,
görüldüğü gibi çok belirgin, çok kendine özgü olduğu bu roman
dünyasında kendilerini yabancı duymuyorlar. Paris'in bir mahallesinde,
ya da Anvers'in yahut La Rochelle'in bir sokağında geçen bir olayın
kişilerinin, onları Meksikalılar ya da Okyanusyalılar için, ayrı düş-
müş, güç erişilir kılması gereken özgün yüz anlatımları, yaşam alış-
kanlıkları, tepkileri, kendilerine özgü mizah anlayışları vardır. Hangi
ulustan olurlarsa olsunlar, roman kişileriyle okuyucular arasındaki
sınırların, uzaklıkların ortadan kaldırılması tam anlamıyla mucizedir.
Ne mesleği, ne toplumsal ortamı, ne töreleri, ne ülkesinin yasaları ro-
manın sayfaları arasından beliren insan varlığının anlaşılmasına engel
olacaktır. Öte yandan, yazar, kişilerini açıklamaktan, okuyucunun karşı-
sında bir ruhbilimsel işleyişin çarklarını sökmekten kaçınır. Bilgileri,
belirtileri, imleri vermekle yetinir, üstelik tutumluluğu elden bırak-
maksızın. Doğrusunu söylemek gerekirse, Simenon'un kişilerini yara-

tan, onları ayırdeden, okuyucunun kendisiymiş gibi görünür. Burada, yazar açısından dikkate değer bir ketumluk söz konusudur. Roman yarasına, yarattığı kişilere tam anlamıyla egemen olan yazar, gücü herşeye yeterliğini kötüye kullanmamaya çalışır; böylesine aşırılıkların gerçekliğe zarar vermekten başka sonuç doğurmadığını iyi bilir çünkü. Simenon, kişilerinin gözlerini roman yaşamına açarken, onları bir iç müzikle değil, bir gamla donatır, herbirini, soruşturmanın esintisine, gelgitine, dolambaçlarına göre usul usul ses veren bir çeşit nefesli harpa dönüştürür. Onun kitaplarını okurken, o korkunç kuşkuyla kapılıyorum: hepimizin içten içe birbirimize çok yakından benzediğimiz, yapı değişikliklerini yaratan şeyin, çok ufak, küçücük özellikler olduğu kuşkusuna. Her ne olursa olsun, Simenon'un kişilerinin, çoğunluğu demesek bile, birçoğu anlaşılmaz, belirsiz kişiliklerdir; kendilerini bir anlamda belirlerken, karşıt anlamda da belirleyebileceklerini, çok küçük bir şeyin, basit bir rastlantının bile buna yeteceğini düşündürürler insana. Ünlü komiser Maigret, bu Simenon dünyasının en tanınmış, belki de en belirgin temsilcisidir. Hep devinimler, belirsizlikler içinde olduğundan, betimlemeye, hele tanımlara gelmez. Onu en iyi yakalama olanağı, kişiliğinin olumsuz yanlarına yaklaşmaktır kuşkusuz: parlak çıkarsamalardan, usullerden, fazlasıyla yerli yerinde nüktelerden, hatta ruhbilimden bile kaçınır. Onun gözünde, cinayet araştırması, herşeyden önce, insanın önceden duyumsamadıkça iyi anlayamayacağı insan gerçeğinin araştırmasıdır. Öyleyse, soruşturma boyunca, duyarlı bir yaşantıyı engelleyebilecek herşeyi, ilk önce de, fazlasıyla iyi kurulmuş akıl yürütmeleri bir yana bırakmak gerekir. Maigret'de tastamam bu duyarlılık vardır; insanları duyumsamasına, kendini bir kişinin yerine koymasına, kendisinden kuşkulanan kişinin, kısa bir süre için de olsa, biraz olsun yaşamına girmesine, en ustaca çıkarsamaların, onun alçakgönüllü çekinikliğinden çıkaramayacağı bir gerçeği görmesine olanak veren bir çeşit esneklik bu duyarlılığı iki katına çıkarır. Böylece, komiserin piposundan derin soluklar çekerek içine daldığı o uzun sessizliklerde söz konusu olan derin derin düşünme değil, bir romancının, bir güldürü oyuncusunun sanatını andıran çok ince bir oyundur.

Sarı Köpek'te, Maigret, mesleğe yeni girmiş biri değil, otuz beş yaşlarında, otuz yıl sonraki kişiden çok farklı genç bir komiserdir. Tu-

tumu şimdiden ortadadır, kuşkusuz piposu da. Mesleksel düzlemde, polisiye usullere pek önem vermemesiyle meslektaşlarından ayrılır. Geçici görevle Gezici Ren Bölüğü'ne atandığı sırada, alabildiğine gizemli koşullarda işlenmiş bir dizi cinayetin yarattığı bilmeceyi çözmek için Concarneau'ya çağırılmıştır. Ona eşlik eden müfettiş, değerli, ama hiçbir işe yaramayan ipuçları derler, kent içinde dolaşp her türlü bilgiyi toplar, ama şefinin devinimsizliğinin onda yarattığı tedirginliği gösterme yürekliliğini kendinde bulamaz. Maigret, bir kahvenin camları ardına sığınmış, durmadan pipo içerek, Concarneau limanında üfören rüzgâra bakar, kahvenin gediklilerinden bir grubun gizli yaşamıyla sinsice bütünleşir. Romana adını veren bir sarı köpeğin yerine kendine koymayı başardığında, sorun çözümlenmiş olur. Dramın oyuncularını, bir tür geçişme aracılığıyla gizlerini açıklamışlardır ona.

Marcel Aym 

SAHİPSİZ KÖPEK

7 Kasım Cuma. Concarneau'da el ayak çekilmiş. Eski kentin surların üstünden görünen ışıklı saati on bire beş kalayı gösteriyor.

Deniz yükselmiş, güneybatıdan kopup gelen fırtına limandaki kayıkları birbirine çarpıyor. Rüzgâr sokaklara dalıyor, kâğıt parçalarını önüne katıp olanca hızıyla sürüklüyor.

Aiguillon rıhtımında tek bir ışık bile yok. Her yer kapalı. Herkes uyuyor. Yalnızca, alanla rıhtımın kesiştikleri köşedeki Amiral otelinin üç penceresinde hâlâ ışık var.

Pencerelerde panjur olmadığı halde, yeşilimsi camın ardında gölgeler zorlukla seçiliyor. Kulübesinde büzülmüş olan nöbetçi gümrük memuru, yüz metre kadar ötedeki kahvede geç vakte dek oturan insanlara imreniyor.

Önündeki gemi havuzunda öğleden sonra fırtınadan kaçıp limana sığınan bir kabotaj gemisi var. Güvertede kimsecikler yok. Palangalar gıcırıyor, iyi toplanmamış bir flock yelkeni rüzgârda şaklıyor. Sonra kırılan dalgaların sürekli uğultusu, on biri çalmak üzere olan saatin tık takı.

Amiral Oteli'nin kapısı açılıyor. Bir adam görünüyor; bir an, kapının aralığından içeridekilerle konuşmasını sürdürüyor. Fırtına kapıyor adamı, paltosunun eteklerini melon şapkasını uçuruyor. Adam atik davranıp yakalıyor onu, elleriyle başında tutarak yürüyor.

Çakırkeyif olduğu, adımlarını güvenli atmadığı, bir şarkı mırıldan-

dığı uzaktan bile seziliyor. Gümrük memuru gözleriyle onu izliyor, adamın bir puro yakmaya kalkmasına gülümsüyor. Sarhoş adamla rüzgârın kapıp götürmeye çalıştığı paltosu ve kaldırım boyunca yuvarlanıp giden şapkası arasında gülünç bir savaş bu çünkü. Yaktığı on kibritin onu da söndürüyor.

Melon şapkalı adam iki basamaklı bir eşik farkediyor, oraya sığınyor, eğiliyor. Çok kısa süren titreşim bir parıltı. Purosunu içen adam sendeliyor, kapının tokmağına tutunuyor.

Gümrük memuru fırtına sesine benzemeyen bir gürültü duydu mu gerçekten? Emin değil. Adamın dengesini kaybettiğini, bedeni olmayacak bir biçimde bükülmüş, geri geri birkaç adım attığını görünce güldü ilkin.

Adam kaldırımın kıyısında, başı sokağın kenarından akan suya girmiş, boylu boyunca yere uzanıyor. Gümrük memuru ellerini ısıtmak için iki yanına vuruyor, şaklaması sinirlerini bozan flok yelkenine ters ters bakıyor.

Bir dakika, iki dakika geçiyor. Deminden beri kımıldamadan yatan sarhoşa yeniden bir göz atıyor. Nereden çıktığı bilinmeyen bir köpek durmuş, kokluyor adamı.

"Ancak o anda sezdim bir şeyler olduğunu" diyecekti gümrük memuru soruşturma sırasında.

Bundan sonraki geliş gidişleri oluş sırasına göre kesin olarak saptamak çok zor. Gümrük memuru, her an hırlamaya hazır, kocaman, sarı bir köpeğin varlığıyla biraz rahatlayarak, yerde yatan adama doğru yaklaşıyor. Sekiz metre ötede bir gaz feneri var. Memur ilkin durumda olağanüstü birşey görmüyor. Sonra sarhoş adamın pardösüsündeki deliği ve bu delikten koyu bir sıvının sızdığını görüyor.

O zaman Amiral Otel'i'ne koşuyor. Kahve hemen hemen boşalmıştır. Kasaya dayanmış bir garson kız. Mermer bir masada iki adam, geriye doğru yaslanmış, bacaklarını uzatmış, puolarından son bir nefes çekiyorlar.

"Çabuk! Cinayet var!... Bilmiyorum..."

Gümrük memuru geriye dönüyor. Sarı köpek ardı sıra gelmiş, kasadaki kızın ayakları dibinde uzanmış.

Ortalıkta bir kararsızlık, belli bir belirsiz korku var.

"Az önce buradan çıkan arkadaşınız..."

Biraz sonra, üç kişi hâlâ aynı yerde yatan adamın başına toplanıyor. Polis karakolunun bulunduğu belediye binası iki adım ötede. Gümrük memuru nedense telâşlı, soluk soluğa, sağa sola seyirtiyor, sonra bir doktorun kapısının çingırağına asılıyor.

Gördüklerinin etkisinden kendini sıyıramaksızın anlatıyor bir kez daha:

"Tıpkı bir sarhoş gibi geriye doğru sallandı; geri geri üç adım attı en azından..."

Adamın başındakiler beşken, altı, sonra yedi oluyor. Her yandan açılan pencerelerde fısıldaşmalar...

Çamurun içinde diz çökmüş olan doktor açıklıyor:

"Kurşun yakından, karnın orta yerine atılmış. Hemen ameliyat edilmeli... Birisi hastaneye telefon etsin..."

Yaralıyı herkes tanıyor: Concarneau'nun belli başlı şarap tüccarlarından, Mösyö Mostaguen; tek düşmanı bile olmayan, iyi bir şişko.

Üniformalı iki polis —biri şapkasını bulamamış— soruşturmaya nereden başlayacaklarını bilemiyorlar.

Biri konuşuyor: Mösyö Le Pommeret. Tavrından ve sesinden önemli biri olduğu anlaşılıyor hemen.

"Servières ve doktor Michoux'yla Amiral kahvesinde bir el kâğıt oynadık birlikte... İlk doktor gitti. Bir yarım saat geçti aradan... Mostaguen, karısından korktuğu için, saat on bir çalınca ayrıldı bizden..."

Yarı acıklı, yarı gülünç bir olay. Herkes Mösyö Le Pommeret'yi dinliyor. Yaralı unutuluyor. O ise, gözlerini açmış, doğrulmaya çalışıyor. Şaşkın bir sesle bir şeyler mırıldanıyor, sesiylesine tatlı, öylesine ince ki, garson kız sinirli bir kahkaha atıyor:

"Ne oluyor allahaşkına?"

Yaralı, bir titremeyle sarsılıyor. Dudakları hızlı hızlı oynuyor. Doktor iğne yapmak üzere şırıngayı hazırlarken yüzünün kasları büzülüp kasılıyor.

Sarı köpek ayak altında dönenip duruyor. Biri şaşıyor:

"Bu hayvanı tanıyor musunuz?"

"Hiç görmedim."

"Bir gemi köpeği olmalı..."

Dram havası içinde, köpeğin insanı tedirgin eden bir hali var. Belki de kirli sarı renginden ötürü. Uzun bacaklı, çok sıska bir köpek bu. Kocaman kafası, zaman zaman bir çoban köpeğini, bir Ulm buldoğunu andırıyor.

Kalabalıktan beş metre ötede, polisler, olayın tek tanığı olan gümrük memurunu sorguya çekiyorlar.

İki basamaklı eşige bakıyorlar. Panjurları kapalı, büyük bir burjuva evinin eşigi bu. Kapının sağında, evin 18 Kasım'da açık artırma ile satışa çıkarılacağını gösteren bir noter ilanı var.

"Açılış fiyatı: 80.000 frank"

Bir polis memuru kilidi açmak için uzun, uzun uğraşıyor, ama başaramıyor. Bitişikteki garajın sahibi açıyor kilidi bir tomavida ile.

Cankurtaran geliyor. Mösyö Mostaguen'i bir sedyeyle kaldırıyorlar. Meraklılara, artık boş evi seyretmekten başka yapacak şey kalmıyor.

Bir yıldanberi boş duruyor ev. Koridora ağır bir barut ve tütün kokusu sinmiş. Bir cep lambası, döşeme taşlarının üstündeki sigara külleriyle çamur izlerini aydınlatıyor; birinin, uzun süre kapı ardında durup gözetlediğine tanıklık ediyor bunlar.

Pijamasının üstüne yalnız bir pardösü geçirmiş olan bir adam karısına:

"Gel!" diyor, "Artık görececek birşey kalmadı... Ötesini yarın gazeteden öğreniriz. Mösyö Servières orada..."

Servières, Amiral otelinde Mösyö Le Pommeret'yle birlikte bulunan, ufak tefek, kambul, açık sarı paltolu bir adam. *Le Phare de Brest*'in yazı işleri müdürü. Ayrıca, her pazar bu gazetede bir fıkra yazıyor.

Not alıyor, iki polise, emir değilse bile, talimat veriyor.

Konidora açılan kapılar kilitli. Bahçeye açılan dip taraftaki kapı açık. Bahçe, yüksekliği bir buçuk metreyi bulmayan bir duvarla çevrili. Bu duvarın öte yanında, Aiguillon rıhtımına çıkan bir geçit var.

"Katil oradan kaçmış!" diyor Jean Servières.

Maigret olup bitenlerin bu özetini ancak ertesi gün iyi kötü saptayabildi. Bir aydan beri, bazı servislerinin yeniden örgütlenmesi gereken gezici Rennes polis birliğindeydi. Concarnau Belediye Başkanı onu telâşlı telâşlı telefonla aramıştı.

Bu kasabaya, daha önce birlikte çalışmamış olduğu müfettiş Leroy'yla birlikte gelmişlerdi.

Fırtına dinmemişti. Rüzgâr arada bir kasabanın üstünde ki kocaman bulutları parçalıyor, buz gibi bir yağmur indiriyordu. Hiçbir gemi limandan çıkmıyordu. Glénan açıklarında bir geminin fırtınaya yakalandığı söyleniyordu.

Maigret kasabanın en iyi oteli olan Amiral Otel'i'ne indi. Saat akşamın beşiydi. Kahveden içeri baktığında, karanlık yeni bastırmıştı. Üstüne talaş serpilmiş, gri döşemeli, oldukça kasvetli, uzun bir salondur burası. Pencereilerin yeşil camlarının donuklaştığı mermer masaları vardı.

Masaların çoğu doluydu. Ama daha ilk bakışta, her zamanki müşterilerin oturdukları masa belli oluyordu. Ötekilerin, konuşmalarını dinlemeye çalıştıkları ciddi müşterilerdi bunlar.

Nitekim, bebek yüzlü, yuvarlak gözlü bir adam masadan kalktı; dudaklarında bir gülümseme vardı.

"Komiser Maigret'siniz, değil mi?... Dostum Belediye Başkanı geldiğinizi bildirmişti... Adınızı çok duydum... İzin verirseniz, kendimi tanıtayım... Jean Servières... Hmm!... Parisli'siniz, değil mi? Ben de Parisli'yim de!... Uzun süre, Montmartre'da, Vache-Rousse'un müdürlüğünü yaptım... *Petit Parisien*, *Excelsior* ve *La Dépêche*'te çalıştım... Şeflerinizden birini yakından tanıdım, şu bizim Bertrand'ı. Geçen yıl emekliye ayrıldı, şimdi Nièvre'de lahana yetiştiriyor... Ben de aynı şeyi yaptım! Toplum hayatından çekildim adeta... Sırf vakit geçirmek için *Le Phare de Brest*'te yazıyorum..."

Konuşurken yerinde duramıyor, birtakım el kol devinimleri yapıyordu.

"Gelin sizi masa arkadaşlarımla tanıştırayım... Concarnau'nun neşeli delikanlılarının son dördlüsü... İşte, Le Pommeret, ıslah olmaz kadın avcısı, zengin mülk sahibi, Danimarka viskonsülü..."

Ayağa kalkıp elini uzatan adam, bir köy ağası gibi giyinmişti: kareli binici pantolonu, tertemiz, biçimli tozluklar, beyaz pikeden kolalı

bir kravat. Kır düşmüş, güzel bıyıkları, düzgün taranmış saçları, parlak bir teni, al al yanakları vardı.

"Memnun oldum, komiser..."

Jean Servières devam ediyordu:

"Doktor Michoux... Eski milletvekilinin oğlu... Doktorluğu yalnız kâğıt üstündedir, çünkü bugüne dek hiç doktorluk yapmamıştır... Sonunda size bir arsa satacak, göreceksiniz... Concarneau'nun, hattâ belki de Brötanya'nın en güzel parsellerine sahipür..."

Soğuk bir el. İnce, uzun bir yüz, eğri bir burun. Seyrelmeye başlamış kızıl saçlar. Oysa doktor daha otuz beşinde bile yok.

"Ne içersiniz?"

Bu sırada, müfettiş Leroy, durumu öğrenmek için Belediye Başkanlığıyla Jandarma Komutanlığı'na gitmişti.

Kahvenin havasında, ne olduğu kesin olarak bilinmeyen donuk, bulanık bir şey vardı. Açık bir kapıdan, yemek salonunda Breton kıyafetli garson kızların akşam yemeği için masaları hazırladıkları görülüyordu.

Maigret'nin bakışları kasanın dibinde uyuyakalmış, sarı bir köpeğe takıldı. Gözlerini kaldırdı; siyah bir eteklik, beyaz bir önlük, hiç inceliği olmayan, ama gene de çekici bir yüz göründü. Öylesine çekici bir yüz ki, sonraki konuşma boyunca Maigret bu yüzden gözünü ayıramadı.

Başını öteye çevirdiğinde, bu kez garson kız ateşli bakışlarını ona dikiyordu.

"Karısından ödü kopması bir yana, dünyanın en iyi adamcağızı olan şu zavallı Mostaguen, şu işte hayatından olmasına ramak kalmasaydı, zevksiz bir şaka derdim buna..."

Konuşan Jean Servières'di. Le Pommeret, samimi bir şekilde seslendi:

"Emma!..."

Garson kız yaklaştı:

"Buyurun! Ne arzu ediyorsunuz?"

Masanın üstünde boş bira bardakları vardı.

"Aperitif saati!" diye düşüncesini belirtti gazeteci. "Daha doğrusu,

Pernod saati... Bize Pernod getir, Emma.. İyi olmaz mı, Komiser?"

Doktor Michoux, kol düğmesine, dalgın dalgın bakıyordu.

"Mostaguen'in, purosunu yakmak için eşikte duracağı kimin aklına gelirdi?" diye sürdürdü Servières, tınlayan sesiyle. "Hiç kimsenin, değil mi? Le Pommeret'yle ben, kasabanın öte yanında oturuyoruz! Boş evin önünden hiç geçmeyiz! O saatte, üçümüzden başka sokakta dolaşan yoktu... Mostaguen düşmanı olacak bir tip değildi. İyi adam dedikleri cinsten... Günün birinde Légion d'honneur nişanını almaktan başka bir tutkusu olmayan bir adam..."

"Ameliyat başarılı oldu mu?"

"Kurtulacak. İşin en gülünç yanı, işin içinde bir aşk hikâyesi olduğuna inanan Mostaguen'in karısının hastanede olay çıkarması... Şu hale bakın!... Oysa zavalılık, ne olur ne olmaz diye daktilocu kızın yanağını okşamaya bile cesaret edemez!"

"Bir duble!..." dedi Le Pommeret, bardağına absent benzeri bir içki koyan garson kıza. "Buz getirsen, Emma..."

Yemek saati geldiğinden, birkaç müşteri çıktı gitti. Açık kapıdan içeri rüzgâr doldu, yemek salonundaki masaların örtüleri ürperdi.

"Bu konuda yazdığım makaleyi okuyun. Sanırım, bütün varsayımları inceledim bu yazımda. Bunlardan yalnız biri akla yakın görünüyor: Bir deliyle karşı karşıya bulunmamız olasılığı. Örneğin bizler, kasabada herkesi tanıdığımız halde, kimsenin aklını kaçırmış olabileceğini düşünmüyoruz... Her gece buradayız... Kimi zaman Belediye Başkanı da bizimle bir el oynama gelir... Ya da Mostaguen... Yahut briç oynamak için, birkaç ev ötede oturan saatçiyi çağırırmaya gidilir..."

"Peki, köpek?"

Gazeteci bilmediğini anlatan bir el hareketi yaptı.

"Kimse bilmiyor, nereden çıktığını... Dün gelen kabotaj gemisine, Sainte-Marie'ye ait olduğunu sandık ilkin... Sonradan öyle olmadığını anlaşıldı... Gemide bir köpek var gerçi. Var ama, bu bir terre-neuve köpeği. Oysa bu iğrenç hayvanın cinsini kimsenin bilemeyeceğine kalıbımı basarım..."

Konuşmasını kesmeden, sürahiyi alıp, Maigret'nin bardağına su koydu.

"Garson kız çoktan beri mi çalışıyor burada?" diye sordu komiser, alçak bir sesle.

"Yıllardan beri..."

"Dün gece çıkmadı mı dışarı?"

"Yerinden kıınıldamadı... Yatmak için bizim gitmemizi bekliyordu... Le Pommeret'yle eski anılardan söz ediyorduk. Kadınlardan yüz bulacak, onlara para vermeyecek kadar yakışıklı olduğumuz güzel günlerin anılarından... Değil mi, Le Pommeret?... Susuyor!... Onu daha iyi tanıyınca göreceksiniz, madem kadınlardan söz ediyoruz, bütün geceyi bir kadınla geçirebilecek çaptadır... Balık pazarının karşısında bulunan evine ne ad taktık, biliyor musunuz?... *Rezaletler Evi!*... Hm!..."

"Sağlığınıza, komiser!" dedi kendisinden söz edilen adam, hafif bir tedirginlikle.

Maigret, aynı anda, o zamana dek hemen hemen hiç ağzını açmamış olan doktor Michoux'un, bardağına bakmak için eğildiğini farkettti. Alnı kırışmıştı. Aslında renksiz olan yüzünde belirgin bir kaygı okunuyordu.

"Bir saniye!" diye bağırdı birden, uzun bir duraksamadan sonra.

Bardağı burnuna yaklaştırdı; bir parmağını içine soktu, sonra dilinin ucuna değdirdi.

Servières bir kahkaha attı.

"Bu iyi işte!... Mostaguen olayından korkuya kapılana bakın siz!"

"Bir şey mi var?" diye sordu Maigret.

"İçmesek iyi olacak sanıyorum... Emma... Git, bitişikteki eczacıyı çağır hemen... Sofrada bile olsa bırakıp gelsin..."

Bu sözler bir soğuk hava estirdi ortalıkta. Salon daha boş, daha gamlı göründü. Le Pommeret, sinirli sinirli bıyıklarını çekiştirdi. Gazeteci bile sandalyesinde kıpırdandı.

"Neden kuşkulaniyorsunuz?"

Doktor ciddiydi. Gözlerini bardağından ayırmıyordu. Kalku, dolaptan Pernod şişesini alıp ışığa tuttu. Maigret sıvının üstünde yüzen iki-üç beyaz zerre gördü.

Garson kız, ardında eczacı, içeri girdiler. Eczacının ağzı doluydu.

"Bakın, Kervidon. Bu şişenin ve bardakların içindekinin hemen tahlili gerekiyor."

"Bugün mü?"

"Hemen, şimdi!"

"Hangi reaksiyonu deneyeyim? Neyin üstünde duruyorsunuz?"

Maigret, korkunun solgun gölgesinin ortalığa böylesine çabuk düştüğünü hiç görmemişti o zamana değin. Birkaç saniyede bakışlar soğumuş, Le Pommeret'nin yanaklarındaki kırmızılıklar yapma gibi görünmeye başlamıştı.

Garson kız dirseğini kasaya dayamış, siyah muşambayla kaplı bir deftere hesap geçirmek için kalemin ucunu ıslatıyordu.

"Sen çıldırmışsın!..." diyecek oldu Servières.

Ama bu sözlerde bir yapmacıklık vardı. Eczacının bir elinde şişe, ötekinde bir bardak vardı.

"Strikinin..." dedi doktor fısıltıyla.

Eczacıyı dışarıya sürükledi, sonra başı öne eğik, rengi kaçmış döndü.

"Nereden aklınıza geldi?... " diye söze girdi Maigret.

"Bilmem... bir rastlantı... Bardağımda beyaz bir toz zerresi gördüm. Kokusu bir tuhaf geldi bana..."

"Topluca kendi kendine telkin..." dedi gazeteci. "Yarın bunu gazete de yazarsam, Finistère'in bütün meyhaneleri için yıkım demektir."

"Hep Pernod mu içersiniz?"

"Her akşam, yemekten önce... Emma buna öyle alıştı ki, bardaklarımızın boşaldığını görür görmez hemen Pernod getirir... Küçük alışkanlıklarımız bizim bunlar... Gece de Calvados içeriz..."

Maigret gidip içki dolabının önünde durdu, bir Calvados şişesini farketti.

"O değil!... Şu iri, yuvarlak şişe..."

Maigret şişeyi alıp ışığa tuttu. Beyaz toz zerrecikleri gördü. Ama birşey söylemedi. Birşey söylemesi gerekli değildi. Ötekiler anlamışlardı.

Müfettiş Leroy girdi içeri, ilgisiz bir sesle:

"Jandarmanın kuşkulandığı biri yok" dedi. "Kasabada şüpheyi çekecek kimse yokmuş... Anlamak zor..."

Kahvedeki sessizlik, insanın boğazını sıkan yoğun kaygı şaşırttı onu. Elektrik lambalarının çevresinde uzayıp duran sigara dumanları vardı. Bilardo masasının yeşilimsi örtüsü yer yer yolunmuş bir çayır gibi görünüyordu. Yerde puro izmaritleri, talaşların arasında orada burada balgam vardı.

"... yedi, elde var bir... " diye heceliyordu Emma kaleminin ucunu ıslatarak.

Sonra başını kaldırıp içeriye seslendi:

"Geliyorum, madam!"

Maigret piposunu dolduruyordu. Doktor Michoux ısrarla gözlerini yere dikmiş bakıyor, burnu daha çarpık görünüyordu. Le Pommeret'nin ayakkapları hiç giyilmemiş gibi pırıl pırıl parlıyordu. Jean Servières kendi kendisiyle tartışıyor, arada bir omuzlarını kaldırıyordu.

Bütün bakışlar, eline içki şişesi ve boş bir bardakla içeri giren eczacıya çevrildi. Koşmuştu eczacı, soluk soluğaydı. Kapıda, bir şeyi uzaklaştırmak için, ayağını boşluğa doğru salladı:

"Pis köpek!" diye homurdandı.

Kahveye girer girmez:

"Şakaydı bu, değil mi?... Kimse içmedi ya?..."

"Neymiş?..."

"Strikinin, evet!... Aşağı yukarı yarım saat önce konmuş şişeye..."

Henüz dolu olan bardaklara, susan beş adama baktı korkuyla.

"Ne demek oluyor bu?... Duyulmamış birşey!... Öğrenmeye hakkım var!... Bu gece evimin bitişiğinde bir adam öldürülüyor, bugün de..."

Maigret şişeyi onun elinden aldı. Emma, olup bitenlerle ilgilenmeksizin, yeniden içeri girdi. Uzun yüzü, halkalı gözleri, ince dudakları, doğru dürüst taranmamış saçlarının üstünde, durmadan düzelttiği halde, hep sola doğru kayan Breton bonesiyle, kasanın üstünde belirdi.

Le Pommeret, ayakkabılarında yansıyan ışıklara bakarak, geniş adımlarla gidip geliyordu. Jean Servières kımıldamadan bardaklara gözlerini dikti. Sonra birden, bir dehşet hıçkırığının boğduğu bir sesle haykırdı:

"Allah kahretsin!..."

Doktorun omuzları büzüldü.

DOKTORUN TERLİKLERİ

Yirmi beş yaşındaki müfettiş Leroy, bir polis müfettişinden çok, efendi genç denen adamlara benziyordu.

Okuldan yeni çıkmıştı. Görevlendirildiği ilk olaydı bu. Birkaç dakikadan beri kaygıyla Maigret'ye bakıyor, onun dikkatini sessizce çekmeye çalışıyordu. Sonunda, kızarak:

"Afedersiniz, komiser... parmak izleri..." diye fısıldadı.

Şefinin eski kafalı olduğunu, bilimsel araştırmaların değerine önem vermediğini düşünmüş olsa gerekti. Çünkü Maigret, piposundan bir soluk çekerek:

"Nasıl isterseniz..." dedi umursamazca.

Müfettiş Leroy'yı ondan sonra gören olmadı. Şişeyle bardakları itina ile odasına götürüp bütün geceyi, eşyanın izler bozulmadan taşınması için tasarlanmış, cebindeki bir plana göre kusursuz bir ambalaj hazırlamakla geçirdi.

Maigret, kahvenin bir köşesinde oturmuştu. Üstünde beyaz gömlek, başında aşçı bonesi olan patron, salonuna, sanki fırtınadan dağılıp yıkılmış gibi bakıyordu.

Eczacı durumu anlatmıştı. Dışarıdan fısıldaşmalar duyuluyordu. İlkın, Jean Servières şapkasını giydi:

"Bütün işimiz bu değil!" dedi. "Ben evli bir adamım, karım bekliyor... Birazdan görüşürüz, komiser..."

Le Pommeret gezinmesini kesti:

"Bekle beni! Ben de yemeğe gideceğim... Sen kalıyor musun Michoux?..."

Doktor cevap anlamına, omuzlarını silkmekle yetindi. Eczacı ön plana geçmeye çalışıyordu. Maigret onun, patrona:

"Tabii bütün şişelerin içindekileri tahlil etmek gerekiyor!... Burada polisten biri olduğuna göre, bana emir vermesi yeter..." dediğini duydu.

Dolapta altmıştan fazla çeşitli aperitifle içki şişesi vardı.

"Ne dersiniz, komiser?..."

"Bir fikir... Evet, belki de doğru olur..."

Eczacı, ufak tefek, zayıf, sinirli bir adamdı. Gerektiğinden fazla hareketliydi. Şişeleri koymak için bir sepet aramak gerekti. Sonra, eski kasabadaki kahvelerden birine telefon edip çırağının yardımına gereksinimi olduğunu söyledi. 3.

Amiral Oteli ile laboratuvar arasında, başı açık, işgüzar, beş altı kez gidip geldi. Kaldırımında toplanan meraklılara birkaç laf edecek vakit buluyordu.

"Bütün içkilerimi alıp götürürlerse, benim halim ne olur?" diye sızlanıyordu patron. "Kimsenin yemek yemeyi düşündüğü yok!... Siz yemek yemiyor musunuz, komiser?... Ya siz, doktor?... Eve mi gidiyorsunuz?"

"Hayır... Annem Paris'te. Hizmetçi de izinli..."

"Burada kalıyorsunuz, öyleyse?..."

* *

*

.

Yağmur yağıyordu. Sokaklar kara bir çamurla dolmuştu. Rüzgâr birinci katın pancurlarını kimıldatıyordu. Maigret, yemek salonunda, doktorun, ölü kaldırmış gibi oturup kaldığı masaya yakın bir masada yemeğini yemişti.

Küçük, yeşil camlar arasından, dışarıdaki meraklıların, zaman zaman camlara yapışan başları görölüyordu. Yemek sırası gelen garson kız, yarım saat ortalıkta görünmedi. Sonra, dirseği kasanın üstüne dayanmış, elinde bir peçete, kasanın sağındaki her zamanki yerini aldı.

"Bir bardak bira verir misiniz..." dedi Maigret.

Doktorun, içkisini içerken ve daha sonra, sanki zehirlenme belirtiler-

rini yakalamak için onu izlediğini seziyordu.

Jean Servi res geleceğini söylediği halde gelmedi. Le Pommeret de gelmedi. Öyle ki, kahve bomboş kaldı.       kimse i ere girmek, hele içki içmek istemiyordu. Dışanda, b   n şişelerin zehirli olduğu söyle-niyordu.

"B   n bir kent halkını zehirleyecek kadar zehir varmış..."

Belediye Başkanı, olup bitenleri doğru olarak öğrenmek için, Sables Blancs'daki villasından telefon etti. Sonra tatsız bir sessizlik   kt  or-talığa, Doktor Michoux, bir köşede oturmuş, okumaksızın gazeteleri karıştırıyordu. Garson kız yerinden kımıldamıyordu. Maigret, sakın sa-kin piposunu içiyor, ara sıra patron gelip yeni bir felâket olmadığına emin olmak için bir göz atıyordu içeriye.

Eski kasabadaki saatin, saat başlarında ve bu uklarda vurduğu duyuluyordu. Kaldırımda ayak seslerinin, toplanmaların ardı kesildi. R zg -rın değişmeyen sızlanışıyla camları d ven yağmurun sesinden başka bir şey duyulmaz oldu.

"Burada mı yatacaksınız?" diye sordu Maigret doktora.

Öyle bir sessizlik vardı ki, sadece yüksek sesle konuşmak bile b   k bir tedirginlik yarattı.

"Evet. Bazan kalırım... Kentin    kilometre ötesinde annemle bir-likte oturuyorum... Kocaman bir villada... Annem birkaç günlüğüne Paris'e gitti. Hizmetçi de, kardeşinin düğününde bulunmak için izin istedi..."

Ayağa kalktı, duraksadı, sonra oldukça çabuk:

" yi geceler..." dedi, merdivende kayboldu.

Birinci katta, tam Maigret'nin başının üstünde, ayakkabılarını çıkardığı duyuldu. Kahvede garson kızla komiserden başka kimse kal-mamıştı.

"Gel buraya!" dedi komiser kıza, sandalyesinde kaykılarak.

Kızın, donakalmış, ayakta durduğunu görünce ekledi:

"Otur!... Kaç yaşındasın?..."

"Yirmi dört..."

Abartılı bir alçakgönüllülüğü vardı kızın. Derin gözleri, karıncaları bile  rk tmeden kayar gibi yürüyüşü, kendisine en ufak bir söz söyle-nince tedirgin olup titremeye başlaması, her türlü aşağılanmaya boyun eğmiş bir kadın olduğu etkisini uyandırıyor. Gene de, bu görünüşün

altında, belli etmemeye çalıştığı birtakım gurur kırıntıları seziliyordu.

Kansızdı. Düz göğsü, şehvet uyandıracak yapıda değildi. Ama gene de çekiciydi. Ondaki tedirginlik, korku, hastalıklı hal gibi görünen özellikler yüzünden...

"Burada çalışmaya başlamadan önce ne yapıyordun?"

"Yetimim ben. Babamla erkek kardeşim, Trois-Mages gemisinde öldüler... Annem çok önce öldü... Posta alanında, kırtasiyeci dükkânında satıcılık yaptım."

Tedirgin bakışlarıyla ne arıyordu acaba?

"Sevgilin var mı?..."

Birşey demeksizin başını öteye çevirdi. Maigret, gözlerini onun yüzüne dikmiş, ağır ağır piposundan çekti, birasından bir yudum aldı.

"Müşteriler kur yapıyorlardır sana!... Az önce burada olanlar, kahvenin devamlı müşterileri... Her akşam geliyorlar buraya.. Güzel kızlardan da hoşlanıyorlar... Hadi söyle! Hangisi?..."

Yüzü daha bir sararmış, bıkkınlıkla suratını buruşturarak sözcükleri tek tek heceleledi:

"En çok doktor..."

"Metresi misin?"

Kız, ona pek güvenmeksizin, baktı:

"Benden başkalarıyla da... Bazen bana gelir, canı isteyince... Gece burada kalır... Odasına çağırır..."

Maigret böylesine düpedüz bir itirafı ilk kez duyuyordu.

"Sana birşeyler verir mi?"

"Evet... Ara sıra... İki üç kez, izinli çıktığım günlerde, beni evine çağırırdı... Önceki gün de oradaydım... Annesinin seyahatte olmasından yararlandı... Ama başka kızlar da var..."

"Peki, Le Pommeret?..."

"Onunla da öyle... Yalnız, onun evine bir kerecik gittim, çok oluyor... Sardalya fabrikasında çalışan bir işçi kız vardı orada... istemedim!... Her hafta yeni kızlar buluyorlar..."

"Mösyö Servières de mi?"

"O başka... Çünkü o evli... Söylendiğine göre eğlenmeye Brest'e gidiyormuş... Burada, dalga geçmekle ya da yanından geçerken beni çimdiklemekle yetiniyor..."

Yağmur aralıksız yağıyordu. Çok uzaklarda, limanın girişini aradığı

anlaşılan bir gemi, sis düdüklerini ötürüyordu.

"Bütün yıl böyle mi oluyor?"

"Bütün yıl değil... Kışın yalnızdırlar... Kimi zaman gezgin bir tüccarla bir şişe içki içerler... Ama yazın kalabalık olur... Otel dolar... Geceleri on on beş kişi olur, şampanya içerler, ya da villalarda âlem yaparlar... Otomobiller, güzel kadınlar... İşimiz çok olur o zaman... Yazın ben servis yapmam, garsonlar yapar servisi... Ben aşağıda, bulaşık yıkarım..."

Çevresinde ne aranıyordu bu kız? Sandalyesinin kıyıcığında, düştü düşecek, yerinden her an fırlamaya hazır oturuyordu.

Tiz, çatlak bir zil sesi çınladı. Kız, önce Maigret'ye, sonra kasanın gerisindeki elektrik levhasına baktı.

"İzin verir misiniz?..."

Yukarı çıktı. Komiser, birinci katta, doktorun odasında ayak sesleri, anlaşılmaz mırılular işitti.

Eczacı, çakırkeyif, girdi içeri.

"Tamam, komiser! Kırk sekiz şişe tahlil edildi. Hem, yemin ederim, hakkıyla! Pernod ile Calvados'tan başka hiçbirinde zehir izi yok... Patrona artık içkilerini geri aldirmaktan başka iş kalmıyor. Fikriniz nedir? Aramızda, tabii. Anarşistler, değil mi?..."

Emma geri döndü, pancurları kapamak için sokağa çıktı, kapıyı kapatabilmek için bekledi.

Yeniden yalnız kaldıkları zaman:

"Sonra?" dedi Maigret.

Kız, beklenmedik bir utançla, karşılık vermeksizin, başını öteye çevirdi. Komiser, biraz daha üsteleyecek olursa, hüngür hüngür ağlayacağını sezdi.

"İyi geceler, yavrum!" dedi.

Komiser aşağı indiğinde, gökyüzü bulutlarla öylesine karamıştı ki, ilk kalkanın kendisi olduğunu sandı. Perceresinden, bomboş limanda bir vincin tek başına bir kum gemisinin yükünü boşalttığını farketmişti. Sokaklarda bir-iki şemsiyeli, evlerin duvarını sıyrarak süzülen

yağmurluklu insanlar.

Merdivenin ortasında yeni gelmiş bir gezgin tüccarla karşılaştı; bir hamal bavulunu taşıyordu.

Emma alt salonu süpürüyordu. Mermer bir masanın üstünde, telvesi kurumuş bir kahve fincanı duruyordu.

"Benim müfettiş mi?" diye sordu Maigret.

"Epey önce, büyük bir paket götürmek için istasyonun yolunu sor-du bana."

"Doktor nerede?"

"Kahvaltısını götürdüm. Hasta... Odasından çıkmak istemiyor."

Süpürge odun talaşıyla karışmış tozları kaldırmaya devam ediyordu.

"Ne içersiniz?"

"Kahve, sütsüz olsun."

Mutfağa gitmek için ona sürünerek yanından geçmesi gerekti Emma'nın. Tam o sırada, komiser kocaman avuçlarıyla omuzlarından kavradı onu; hem sert, hem sevecen, gözlerinin içine baktı:

"Bana baksana, Emma..."

Kız kendini kurtarmak için çekingен bir hareket yaptı sadece, sonra kımıldamadan, titreyerek durdu; elinden geldiğince büzülüp küçüldü.

"Aramızda kalacak, hadi, ne biliyorsun?... Sus!... Yalan söyleyecek-sin!... Zavallı bir küçük kızsın sen, başına iş açmak istemiyorum... Bak bana!... Şişe... Hı?... Konuş, hadi..."

"Yemin ederim..."

"Yemine gerek yok..."

"Ben yapmadım!..."

"Sen yapmadın elbette, biliyorum! Ama kim?..."

Birden gözkapakları şişti. Gözyaşları fışkırdı. Alt dudağı titreyerek yukarı doğru kıvrıldı; garson kızın öylesine içe dokunan bir hali vardı ki, Maigret bıraktı onu.

"Doktor... bu gece?"

"Hayır!... Sandığınız sebepten değildi..."

"Ne istiyordu?"

"Bana sizin sorduğunuzu sordu... Tehdit etti beni. Şişeye kimin do-kunduğunu söylememi istiyordu... Neredeyse dövecekti beni... Oysa bilmiyorum!... Annemin başına yemin ederim ki..."

"Kahvemi getir bana!..."

Sabahın sekiziydi. Maigret tütün almaya çıktı, kasabada şöyle bir dolaştı. Saat ona doğru döndüğünde, doktor, ayaklarında terlikler, boyuna yakalık yerine bir atkı sarılmış, kahvedeydi. Yüzü yorgun, kızıl saçları iyi taranmamıştı.

"Pek iyi görünmüyorsunuz..."

"Hastayım... Olacağı buydu... Böbreklerim... En ufak bir şey, bir aksilik, bir heyecan yetiyor... Sabaha dek gözümü kırpmadım..."

Kapıyı gözlüyordu hep.

"Evinize gitmiyor musunuz?"

"Evde kimse yok... Burada daha iyi bakılıyorum."

Sabah gazetelerinin hepsini aldırmıştı; masanın üstündeydiler.

"Arkadaşlarımı görmediniz mi?... Servières'i?... Pommeret'yi?... Haber almak için gelmemeleri tuhaf..."

"Lâf! Mutlaka uyuyorlardır!" dedi Maigret bir iççeğiyle. "Ha sahi! Şu iğrenç sarı köpeği görmedim buralarda... Emma!... Siz gördünüz mü köpeği sonradan?... Görmediniz mi?... İşte Leroy geldi, belki sokakta rastlamıştır ona... Yeni birşey var mı, Leroy?"

"Sürahilerle şişeler laboratuvara gönderildi... Jandarma karakoluna, belediyeye uğradım... Köpekten söz ediyordunuz, sanırım?... Bir köylü onu bu sabah Mösyö Michoux'nun bahçesinde görmüş..."

"Benim bahçemde mi? ..."

Doktor ayağa kalkmıştı. Solgun elleri titriyordu.

"Bahçemde ne yapıyormuş?..."

"Söylediklerine göre, köylü yanına yaklaştığında villanın eşiğinde yatıyormuş. Öyle bir homurdanış homurdanmış ki, köylü tüymeyi yeğ bulmuş..."

Maigret gözücuyla oradakilerin yüzlerini inceliyordu.

"Ne dersiniz, doktor, hep birlikte evinize gitsek?..."

Doktor, zoraki bir gülüşle:

"Bu yağmurda?... Böbrek krizimle?... Bu, en azından bir hafta yatağa düşmeme neden olur... Bu köpeğin ne önemi var!... Başiboş, adi bir köpektir mutlaka..."

Maigret şapkasını, paltosunu giydi.

"Nereye gidiyorsunuz?"

"Bilmiyorum... Biraz hava almaya. Benimle gelir misiniz, Leroy?"

Dışarı çıkuklarında, hâlâ doktorun uzun kafasını görebiliyorlardı.

Camların gerisinde biçimi bozulmuş, daha bir uzamış, yeşilimsi bir renk almıştı.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu müfettiş.

Maigret omuzlarını silkti, gemilere meraklı bir adam gibi havuzların çevresinde on beş dakika kadar dolaştı. Dalgakıranın yanına varınca sağa döndü, bir tabelanın üstünde Sables Blancs yazılı bir sokağa saptı.

"Boş evin koridorundaki sigara külleri tahlil edilmiş olsaydı..." diye başladı Leroy, boğazını temizledikten sonra.

"Emma hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye Maigret sözünü kesti.

"Bence... Bence zorluk, hele, herkesin birbirini tanıdığı böyle bir kasabada bu kadar çok strikinini bulabilmekte..."

"Bunu sormak istemedim... Örneğin siz, onun âşığı olmak ister miydiniz?"...

Zavallı müfettiş verecek karşılık bulamadı. Maigret müfettişi durdurdu, rüzgâra siper ederek piposunu yakmak için paltosunun önünü açtırdı.

* *
*

Kıyısında birkaç villa ile kasabanın Belediye Başkanı'na ait şato denebilececek kocaman bir evin bulunduğu Sables Blancs kumsalı, Concarneau'dan üç kilometre ötede, iki kayalık burun arasında uzanıyordu.

Maigret'yle arkadaşı, yosunlarla örtülü kumlara bata çıka yürüdüler, pancurları kapalı boş evlere dikkatle baktılar.

Kumsalın ötesinde arazi yükseliyordu. Köknar ağaçlarıyla taçlanmış sarp kayalar denize dik iniyorlardı.

Üstünde, "Sables Blancs Arsaları" yazılı büyük bir pano. Satılmış ve henüz satılmamış parselleri değişik renklerle gösteren bir plan. Tahta bir kulübe: "Arsa Satış Bürosu".

Altında şu yazı: "İçeride kimse yoksa, yönetici Mösyö Ernest Michoux'ya başvurulması."

Yazın bütün bunların boyaları yeni, canlıydı herhalde. Yağmurda çamurda, kıyıda kıran dalgaların gürültüsü arasında daha çok uğursuz bir görünüşü vardı.

Ortada, boz renkli taştan yapılmış, terasıyla, havuzuyla, çiçekleri

henüz açmamış tarhlarıyla büyük, yeni bir villa.

Daha ileride, yapılmakta olan villalar: odaların bölmelerini şimdiden belirtecek kadar yükselmiş bir iki çıplak duvar...

Kulübenin camları takılmamıştı. Yeni açılmış yola döşenmek üzere bekleyen kum yığınları, yolun orta yerinde bir silindir. Tepenin üstünde bir otel, daha doğrusu ileride otel olacağı anlaşılan bitmemiş bir yapı. Duvarları çiğ beyaza boyanmış, pencereleri kalaslar ve kartonla kapatılmış.

Maigret, şakin şakin yaklaştı, doktor Michoux'nun villasının önündeki parmaklığı itti. Eşiğe çıkıp parmağını kapının ziline uzattığı sırada, müfettiş Leroy, alçak sesle:

"Arama emrimiz yok!... Şey, ne dersiniz?"

Şefi, bir kez daha omuzlarını silkti. Bahçe yolunda sarı köpeğin açtığı derin ayak izleri görülüyordu. Başka izler de vardı: altı çivili ayak-kapların bıraktığı kocaman ayak izleri. En azından kırk altı numara olmalıydılar.

Kapının tokmağı döndü. Kapı kendiliğinden, büyüyle açıldı sanki. Halının üstünde aynı çamurlu ayak izleri farkediliyordu: köpeğin ayak izleriyle o mahut ayak izleri.

Karmaşık bir mimarisi olan villa, özentili bir biçimde döşenmişti. Her yanda, içi divanlı girintiler, alçak kitaplıklar, vitrine çevrilmiş kapalı Breton yatakları, Türk ya da Çin işi küçük masalar. Yerlerde, duvarlarda bir sürü halı kilim!

Eski şeylerle, rüstik-modern karışımı bir tarz yaratılmak istendiği açıkça anlaşıyordu.

Bir-iki 'Brötanya manzarası. "*Dostum Michoux'ya*", daha daha "*Sanatçıların dostuna*" diye yazılıp imzalanmış çıplaklar.

Komiser bütün bu kapalı çarşı işi şeylere ters ters bakıyordu, ama müfettiş Leroy bu yapmacık sağ beğeniden etkilenmişti, hani.

Maigret ise kapıları açıyor, odalara göz atıyordu. Odaların kimi döşenmemişti. Duvarların sıvası daha kurumamıştı bile.

En sonunda bir kapıyı ayağıyla itip mutfığa açıldığını görünce memnunlukla mırıldandı. Boyasız tahta bir masanın üstünde iki boş şarap şişesi duruyordu.

On kadar konserve kutusu rasgele bir bıçakla gelişigüzel açılmıştı. Masa kirli, yağlıydı. Kutuların içinden, tabak kullanılmadan, beyaz

şaraplı ringa balığı, kuru fasulye, taşmantarı ve kayısı yenmişti.

Yerde lekeler vardı. Et artıkları yerlere saçılmıştı. İyi cins bir şampanya şişesi kırılmış, alkol kokusu yemek kokusuna karışıyordu.

Maigret tuhaf bir gülüşle arkadaşına baktı:

"Sizce, burada böyle domuzlar gibi yiyip içen doktor mu, dersiniz?"

Ötekinin taş kesildiğini, karşılık vermediğini görünce:

"Anneciği olamaz, sanırım! Hizmetçi de olamaz... Bakın!... Siz izlere meraklısınız... Bu kurumuş çamurlar bir ayak izi gösteriyor, değil mi? Kırk beş ya da kırk alı numara ayakkabılar... Sonra, köpeğin ayak izleri!..."

Piposunu yeniden doldurdu, kitaplığın üstündeki kibriti aldı.

"İçeride incelenecek ne varsa hepsini gözden geçirin, Bir yığın iş var yapılacak. Birazdan görüşürüz!..."

Elleri ceplerinde, yağmurluğunun yakası kalkık, Sables Blancs kumsalı boyunca yürüdü gitti.

Amiral Oteli'ne girdiğinde, gözüne ilk çarpan kişi doktor Michoux oldu; ayaklarında hâlâ terlikler, uraşsız, boynunda atkısı, köşesinde oturuyordu.

Le Pommeret, bir gece önceki efendi haliyle onun yanında oturuyordu. İki adam, tek kelime söylemeksizin, komiserin yaklaşmasını beklediler.

Sonunda, doktor, iyi ayarlayamadığı bir sesle:

"Duydunuz mu?... Servières ortadan kaybolmuş... Karısı çılgına dönmüş... Dün akşam ayrıldı bizden... O zamandan beri onu bir daha gören olmamış..."

Maigret irkildi; duyduklarından ötürü değil, sanı köpeğin, Emma'nın ayaklarının dibinde uzanmış yatığını farkettiği için.

"CONCARNEAU'YU KORKU SARIYOR"

Le Pommeret, sırf kendi sesini işitme zevki için, olayı doğrulamak gereksinimi duydu:

"Karısı demin bana gelip araştırma yapılmasını rica etti. Servières, asıl adıyla Goyard, eski bir arkadaşımıdır..."

Maigret'nin bakışları, sarı köpekten, açılan kapıya, içeriye ok gibi giren gazeteci çocuğa, sonra da, uzaktan okunabilecek kadar iri puntolarla dizilmiş bir başlığa çevrildi:

"Concarneau'yu korku sarıyor"

Alt başlıklarda da şöyle deniyordu:

"Her gün bir jacia"

"Arkadaşımız Jean Servières kayıp"

"Servières'in arabasında kan lekeleri var"

"Şimdi sıra kimde?"

Maigret gazeteci çocuğu ceketinin kolundan çekerek durdurdu:

"Çok sattın mı?" diye sordu.

"Her zamankinin on katı... İstasyondan buraya kadar üç kişi satıyoruz..."

Maigret kolunu bırakır bırakmaz, çocuk:

"*Le Phare de Brest...* Son baskı..." diye bağırarak rıhtım boyunca koşmaya devam etti.

Komiser daha makaleyi okumaya vakit bulamamıştı ki, Emma seslendi:

"Sizi telefondan arıyorlar..."

Belediye Başkanı'nın öfkeli sesi:

"Alo, bu saçma makale sizden mi çıktı, komiser?... Üstelik haberim bile yok. Belediye Başkanı olduğum bir kentte olup bitenleri önce benim öğrenmem gerekir, değil mi? Şu otomobil hikâyesi nedir?... Sonra, o kocaman ayak izleri?... Yarım saat içinde belki yirmi kişi telefon etti. Şaşkına dönmüşler, haberlerin doğru olup olmadığını soruyorlar bana... Bir kez daha söylüyorum, bundan böyle..."

Maigret, kılı kıpırdamadan, kulaklığı yerine astı. Kahveye girdi, oturup gazete okumaya başladı. Michoux'yla Le Pommeret mermer masanın üstüne konmuş bir gazeteye birlikte göz gezdiriyorlardı.

"Değerli arkadaşımız Jean Servières son günlerde Concarneau'nun sahne olduğu olayları gazetemizde yazmıştı. Kentin tanınmış tüccarlarından Mösyö Mostaguen, Cuma günü, Amiral Oteli'nden çıkarken, puro yakmak için boş bir evin kapısının eşiğinde durduğu sırada, mektup kutusunun arkasından atılan bir kurşun karnına isabet etmişti.

"Cumartesi günü, geçenlerde Paris'ten alınarak Rennes Gezici Kuvveti'nin başına getirilen komiser Maigret, olay yerine gelmişse de, yeni bir facjayı önleyememiştir.

"Gece telefonla aldığımız bir habere göre, kentin tanınmış kişilerinden Mösyö Le Pommeret, Mösyö Jean Servières ve doktor Michoux, soruşturmayı yönetenlerle birlikte akşam aperitiflerini içerek kahvede otururlarken, kendilerine verilen Pernod'nun yüksek dozda strikinin ihtiva ettiğini farketmişlerdir.

"Ardından, pazar sabahı, Jean Servières'in otomobili, Saint-Jacques nehrinin kıyısında boş olarak bulunmuştur. Jean Servières'i Cumartesi akşamından beri gören olmamıştır.

"Arabanın ön koltuğundaki kan lekeleri, camlardan birinin kırık olması, bir boğuşmanın cereyan ettiğini göstermektedir.

"Üç günde üç facia!... Concarneau'yu korku sarmaya başlaması anlaşılır birşey. Herkes birbirine bundan sonraki kurbanın kim olacağını sormaktadır.

"Halk arasında endişeyi artıran bir şey de, kimsenin tanımadığı, sahipsiz olduğu sanılan esrarengiz bir köpeğin her yeni felaketten sonra

ortada görülmesidir.

"Bu köpek, polise sağlam bir ipucu vermemiş midir? Çeşitli yerlerde garip izler, normalden çok büyük ayak izleri bırakan kimliği bilinmeyen bir şahıs üstünde durulmamakta mıdır?"

"Bütün bu suçları işleyen bir deli midir? Yoksa bir serseri mi? Bütün bu kirli işleri yapan bu mu?... Bu akşam kime saldıracak acaba?"

"Lâyığını verecek birine rastlayacaktır herhalde. Çünkü dehşete kapılan halk, tedbirini alıp silâhlanacak, en küçük bir tehlike belirdiğinde ona ateş edecektir.

"Şimdiki halde, bu Pazar, kentte, savaş sırasında bir hava saldırışının yapılacağı bildirildiği zaman Kuzey kentlerinin büründüğü sessizliği andıran bir ölüm sessizliği var."

* *
*

Maigret camdan dışarıya baktı. Artık yağmur yağmıyordu, ama sokaklar kapkara bir çamurla kaplıydı; rüzgâr hâlâ ısıklı çalarak esiyordu. Gökyüzü kurşunî griydi.

Halk âyinden dönüyordu. Hemen herkesin elinde *Le Phare de Brest* vardı. Bütün başlar Amiral Oteli'ne doğru çevriliyor, yoldan geçenlerin çoğu adımlarını hızlandırıyorlardı.

Kentte ölümsü birşey vardı. Ama Pazar sabahları hep böyle değil midir? Telefonun sesi yeniden çınladı. Emma'nın yanıtladığı duyuldu:

"Bilmiyorum, mösyö... Haberim yok... Komiserle görüşmek ister misiniz?... Alo!... Alo!... Kapatmış..."

"Kimdi?" diye homurdandı Maigret.

"Bir Paris gazetesinden aradılar, sanıyorum. Yeni kurban var mı diye soruyorlar... Bir oda ayırtılar..."

"Bana, *Le Phare de Brest*'i bul telefonda."

Bu arada, komiser, bir aşağı bir yukarı yürüyor, ne sandalyesinde çivilenmiş gibi oturan doktora, ne de dalgın dalgın, yüzüklerle donatılmış parmaklarına bakan Le Pommeret'ye bakıyor.

"Alo!... *Le Phare de Brest* mi? Ben, komiser Maigret. Müdürle görüşmek istiyorum, lütfen!... Alo!... Müdür bey siz misiniz?... Güzel! Bu sabah gazetenizin saat kaçta baskıdan çıktığını söyler misiniz?..."

Efendim?... Dokuz buçukta mı?... Concarnau faciası hakkındaki makaleyi kim yazdı?... Bana masal anlatmayın, lütfen! Ne diyordunuz?... Makale bir zarfın içinden mi çıktı?... İmzasız demek?... Siz böyle her önünüze gelen imzasız haberi yayınlarsınız demek?... İyi günler!..."

Komiser rıhtıma açılan kapıdan dışarı çıkmak istedi, ama kapının kapalı olduğunu gördü.

"Bu da ne demek oluyor?" diye sordu Emma'ya, gözlerinin içine bakarak,

"Doktor kitledi..."

Komiser, başı her zamankinden daha düşük görünen Michoux'ya dikü gözlerini, omuzlarını silkti, öteki kapıdan, otelin kapısından dışarı çıktı. Dükkânların çoğunun kepenkleri kapalıydı. Pazarlıklarını giymiş insanlar hızlı hızlı yürüyorlardı.

Havuzun ötesinde, gemilerin demir atukları yerde, Maigret, Saint-Jacques nehrinin ağzını farketti. Evlerin, gemi tersanelerine yer açmak için seyreldiği, kentin en uç kesimiydi burası. Rıhtımda, yapım halinde gemiler görülüyordu. Eski kayıklar, balçığın içinde çürüyordu.

Nehrin limana döküldüğü yerde bulunan bir taş köprüünün yanında, meraklılar bir küçük otomobilin çevresinde kümelenmişlerdi.

Oraya varmak için bir dönüş yapmak gerekiyordu. Çünkü rıhtım inşaat yüzünden kapalıydı. Maigret, kendine çevrilen bakışlardan, daha şimdiden herkesin kendisini tanıdığını anladı. Kapalı dükkânların kapı eşiklerinde, alçak sesle konuşan meraklı adamlar gördü.

Sonunda komiser yolun kıyısında bırakılmış arabanın yanına vardı, sert bir hareketle kapısını açtı, cam parçacıkları döküldü; koltuğun döşemesi üstündeki kahverengi lekeleri hemen farketti.

Çevresinde toplananların çoğu meraklı çocuklarla lâfazan delikanlılardı.

"Servières'in evi nerede?"

On kişi yol gösterdi komisere. Üç yüz metre ileride, biraz içerlek yerde, bahçe içinde bir burjuva eviydi. Komisere eşlik edenler, demir parmaklıklı bahçe kapısının yanında durdular, Maigret kapıyı çaldı, iyice şaşkın yüzlü küçük bir hizmetçi kız onu içeri aldı.

"Madam Servières evde mi?"

Kız yemek odasının kapısını açmıştı bile.

"Söyleyin komiser! Sizce öldürdüler mi onu?... Deliye döndüm..."

Kırk yaşlarında, hoş bir kadındı. İyi bir ev kadını olduğu, evinin temizliğinden de belli oluyordu.

"Kocanızı ne zamandan beri görmediniz?"

"Dün yemeğe geldi... Dalgın görüntüyordu, ama bana birşey söylemek istemedi... Arabasını kapının önünde bırakmıştı; gece dışarı çıkacağını gösteriyordu bu... Amiral Kahvesi'nde kâğıt oynamaya gideceğini anlamıştım... Eve geç dönüp dönmeyeceğini sordum... Saat onda yattım. Uzun süre uyumadım... Saatin on biri, sonra on bir buçuğu vurduğunu duydum... Çoğu geceler geç dönerdi eve... Uyuyakalmış olacağım. Gecenin ilerlemiş bir saatinde uyandım... Yanımda olmadığını farkedince şaşırdım... Birisinin onu Brest'e gitmeye kandırmış olabileceğini düşündüm. Burada pek eğlence yok... Bu yüzden, ara sıra... Bir türlü uyuyamıyordum... Sabahın beşinde ayaktaydım, percereden dışarıyı gözlüyordum. Onu bekliyormuş gibi görünmem hoşuna gitmez. Kendisini sorguya çekmemdence hiç mi hiç hoşlanmaz... Saat dokuzda, Mösyö Le Pommeret'nin evine koştum... Başka bir yoldan eve dönerken gördüm arabanın çevresinde toplananları... Söyleyin komiser! Onu niçin öldürsünler?... Yeryüzünün en iyi insanıdır o... Hiç düşmanı olmadığını eminim..."

Bahçe kapısının önünde bir grup insan duruyordu.

"Kan lekeleri varmış... Adamların gazete okuduklarını gördüm... Ama hiç kimse o gazeteyi bana göstermek istemedi..."

"Kocanızın üstünde çok para var mıydı?"

"Sanmam... Her zaman olduğu kadar!... Üç-dört yüz frank kadar birşey..."

Maigret, onu durumdan haberdar edeceğine söz verdi; belirsiz sözlerle güvence vermek zahmetine bile girdi. Mutfaktan, pişen etin kokusu geliyordu. Beyaz önlüklü hizmetçi kız, komiseri kapıya dek geçirdi.

Komiser daha yüz metre yürümeden, yoldan geçen biri hızlı hızlı ona yaklaştı.

"Özür dilerim, komiser... Kendimi tanıtayım... Mösyö Dujardin, öğretmenim... Bir saatten beri birçok insan, çoğu öğrenci velisi, gelip gazetenin yazdıklarında doğruluk payı var mı diye soruyorlar bana... Kimi de, büyük ayaklı bir adamla karşılaşacak olurlarsa ateş etmeye hakları olup olmadığını öğrenmek istiyor."

Maigret sabırtası değildi. Ellerini ceplerine daldırarak:

"Bas git başımdan!" diye homurdandı, sonra kentün merkezine doğru yürümeye koyuldu.

Budalaca bir şeydi bu! Şimdiye dek böyle şey görmemişti. Filmlerdeki birtakım fırtına sahnelerini andırıyordu. İlk pırıl pırıl bir sokak, mavi bir gökyüzü gösterilir, sonra perdenin üzerine bir bulut gelir, güneşi kapatır. Sert bir rüzgâr esip savrulur sokaklarda. Boz bulanık bir aydınlık. Çarpan pencere kepenkleri. Toz kasırgaları. İri yağmur damlaları.

Derken, sokaklar, sicim gibi bir yağmur, karanlık bir gökyüzünün altında kalıverir.

Concarneau gözle görülür bir biçimde değişiyordu. *Le Phare de Brest*'te çıkan makale bir başlangıç olmuştu sadece. Uzun süredir, sözlü yorumlar, yazılanları geride bırakıyordu.

Üstelik Pazar'dı o gün! Halkın yapacak hiç işi yoktu! Gezinti yeri olarak Jean Servières'in otomobilinin bulunduğu yeri seçtikleri görü-lüyordu. Arabanın yanına iki memur dikmek gerekti. İşsiz güçsüz kimseler, en iyi bilgi edinenlerin anlatıklarını dinlemek için bir saat orada alık alık duruyorlardı.

Maigret, Amiral Otel'i'ne girdiğinde, beyaz boneşi başında, görülme-dik bir sinirlilik içindeki otel sahibi onun koluna asıldı.

"Sizinle konuşmam gerek, komiser. Artık dayanılmaz hale geliyor bu iş..."

"Herşeyden önce gidip bana yemek hazırlayın..."

"Ama..."

Maigret gidip bir köşeye oturdu, aksi aksi:

"Bir bira!" diye buyurdu. "Benim müfettişi görmediniz mi?..."

"Dışarı çıktı... Belediye Başkanı'nın evinden çağırıldılar sanırım... Az önce Paris'ten gene telefon ettiler. Bir gazete adına iki oda ayırtular, biri muhabir, biri de fotoğrafçı için..."

"Doktor nerede?"

"Yukarıda... Kimsenin yukarı bırakılmamasını rica etti..."

"Mösyö Le Pommeret?"

"Şimdi çıktı..."

Sarı köpek yoktu ortada. Ceketlerinin yakalarına çiçek takılmış, saç-ları briyantınle kaskatı delikanlılar masalarda oturuyorlar, ama ısmarla-dıkları gazozları içmiyorlardı. Olup bitenleri seyretmeye gelmişlerdi

oraya. Böylesine bir yüreklilik gösterdikleri için övünüyorlardı kendileriyle.

"Gel buraya, Emma..."

Garson kızla komiser arasında içten içe bir çeşit yakınlık vardı. Gevşek gevşek ona doğru yürüdü kız. Bir köşeye götürülmeye ses çıkarmadı.

"Doktorun bu gece dışarı çıkmadığına emin misin?..."

"Yemin ederim ki odasında yatmadım."

"Çıkmış olabilir mi?..."

"Sanmıyorum... Korkuyor... Bu sabah rihuma açılan kapıyı o kapattı bana."

"Şu sarı köpek seni neden tanıyor?..."

"Bilmem... Hiç görmedim onu daha önce... Geliyor... Sonra geldiği gibi gidiyor... Ona kim yiyecek veriyor acaba diye soruyorum da kendi kendime..."

"Gideli çok oluyor mu?"

"Farkında değilim."

Müfettiş Leroy döndü. Tedirgindi.

"Biliyor musunuz, komiser, Belediye Başkanı öfkeden kuduruyor... Üstelik önemli bir adam!... Adalet bakanının kuzeni olduğunu söyledi bana... Bizim işgüzarlık yaptığımızı, kasabaya korku salmaktan başka bir işe yaramadığımızı iddia ediyor... Halkı yatıştırmak için kim olursa olsun, mutlaka birini tutuklamamızı istiyor... Ona, sizinle bu konuda konuşacağıma söz verdim... İkimizin de mesleğimizin hiç böylesine tehlikeye düşmediğini yineledi bana..."

Maigret, sakın sakın, piposunun haznesini temizledi.

"Ne yapacaksınız?"

"Hiçbir şey..."

"Ama..."

"Siz daha gençsiniz, Leroy! Doktorun villasında ilginizi çeken izlere rastladınız mı?..."

"Herşeyi laboratuvara yolladım... Bardakları, konserve kutularını, bıçağı... Adamla köpeğin ayak izlerinin alçıdan kalıbını çıkardım... Bu biraz zor oldu, çünkü burada iyi alçı yok... Düşündüğünüz birşey var mı?"

Maigret, karşılık olarak sadece cebinden bir defter çıkardı. Müfettiş hayretten hayrete düşerek okudu:

"Ernest Michoux (Doktor diye anılıyor) — bir dönem milletvekiliği yapmış, sonra iflâs etmiş Seine-et-Oise'lı bir küçük sanayicinin oğlu. Baba ölmüş. Anne dolap-düzen düşkünü bir kadın. Juan-les-Pins'de oğluyla birlikte arsa alım-satımcılığından para yapmayı denemiş. Tam bir başarısızlık. Concarneau'da işe yeniden başlamış. Rahmetli kocasının adını kullanarak bir anonim ortaklık kurmuş. Kendisi hiç sermaye koymamış. Halen, arsaların giderlerinin, kasaba ve il tarafından ödenmesini sağlamaya çalışıyor.

"Ernest Michoux evlenip ayrılmış. Eski karısı, Lille'de bir noterle evli.

"Dejenere bir tip. Vadesi gelmiş borçları ödemede güçlük çekiyor."

Müfettiş, şefine:

"Başka?" dermiş gibi baktı.

Maigret, ona aşağıdaki satırları gösterdi:

"Yves Le Pommeret — Le Pommeret ailesinden. Kardeşi Arthur, Concarneau'nun en büyük konserve fabrikasını yönetiyor. Oldukça soylu bir aileden, Yves Le Pommeret ailesinin yakışıklı çocuğu. Hiç iş tutmamış. Mirasının en büyük bölümünü çok önce Paris'te yemiş. Elinde yirmi bin franklık bir gelirden başka para kalmayınca gelip Concarneau'ya yerleşmiş. Gene de, pabucunu kendi boyayarak, kasabanın ileri gelenlerinden biri gibi geçinmeyi başarıyor. İşçi kızlarla sayısız maceraları olmuş. Birkaç skandal örtbas edilmiş. Çevrede bulunan şatolarda yaşayan kadınların peşinden koşuyor. Pek alımlı. Akra-baları sayesinde Danimarka konsolos yardımcılığına atanmayı başarmış. Légion d'honneur nişanını almak için dolap çeviriyor. Borçlarını ödemek için bazen erkek kardeşinden para koparıyor.

"Jean Servières (Jean Goyard'ın takma adı) — Morbihan'da doğmuş. Uzun zaman Paris'te gazetecilik, küçük tiyatrolarda genel sekreterlik vb. yapmış... Küçük bir mirasa konup Concarneau'ya yerleşmiş. On beş yıldan beri birlikte yaşadığı, eskiden sinemada program satan bir kızla evlenmiş. Burjuvaca bir yaşayışı var. Ara sıra Brest'e, Nantes'a kaçamaklar yapar. Övünüp durduğu gazetecilikten çok, malından sağladığı küçük gelirlerle geçinir. 'Palmes académiques' rütbesini almış."

"Anlamıyorum" diye mırıldandı müfettiş.

"Allah Allah! Bana notlarınızı verin..."

"Peki ama... size kim söyledi benim...?"

"Verin, hadi..."

Komiserin defteri, kareli, muşamba kaplı, ucuz, küçük bir defterdi. Müfettiş Leroy'ninki ise, çelik zımbalı, sayfaları değişebilen bir not defteri.

Maigret, onun kusuruna bakmaz bir tavırla okudu:

"1. MOSTAGUEN OLAYI: Şarap tüccarına isabet eden kurşun, kuşkusuz bir başkasını hedef alıyordu. Bir adamın eşikte duracağı önceden kestirilemeyeceğinden, *gerçek kurbanla buralarda buluşmak üzere sözleşilmiş olması, adamın buluşmaya ya hiç gelmemiş, ya da işiştikten sonra gelmiş olması gerekir.*

Meğer ki, amaç, halkın arasına korku salmak ola. *Katil, Concarneau'yu pek iyi tanıyor.* (Koridorda bulunan sigara küllerinin tahlili yapılmadı.)

"2. ZEHİRLİ PERNOD OLAYI: Kışın Amiral Kahvesi hemen hemen bütün gün boştur. Bunu bilen bir adam içeri girip zehiri şişelerin içine dökebilmiştir. Sadece iki şişeye zehir konmuştur. Demek ki, Pernod'yla calvados içenler hedef tutuluyordu. (Doktorun, sıvının üstündeki beyaz toz zerreciklerini tam zamanında, hiç zorluk çekmeden farkedişine dikkat.)

"3. SARI KÖPEK OLAYI: Köpek, Amiral Kahvesi'ni biliyor. Bir sahibi var. Ama kim? Beş yaşlarında görünüyor.

"4. SERVIÈRES OLAYI: En azından elyazısı incelenerek, *Le Phare de Bres'te* kimin makale gönderdiği ortaya çıkarılmalı."

Maigret gülümsedi, defteri arkadaşına verdi:

"Çok güzel, delikanlı..." deyiverdi.

Sonra, yeşil camların arasından görünen, hiç eksilmeyen meraklıların görüntülerine ters ters bakarak:

"Hadi, yemeğe gidelim," diye ekledi.

Az sonra, Emma, onlara, yemek salonunda o sabah gelen gezici tüccarla yalnız kaldıklarında, durumu kötüleşen doktor Michoux'nun, odasına hafif bir yemek gönderilmesi ricasında bulunduğunu söyleyecekti.

Öğleden sonra Amiral Kahvesi, camgöbeği renkli küçük dört köşe pencereleriyle, tıpkı Botanik Bahçesi'nde, pazarlıklarını giymiş meraklıların önünden geçtikleri bitki bölmelerinden birini andırıyordu. Meraklıların daha sonra limanın alt yanına doğru yöneldikleri görülüyordu; orada, iki polisin başında beklediği Servières'in arabası, ikinci bir ilgi konusu oluyordu onlar için.

Belediye Başkanı, Sables Blancs'daki lüks villasından üç kez telefon etti.

"Kimseyi tutuklayabildiniz mi?..."

Maigret onu yanıtlamak sıkıntısına zor katlanıyordu. On sekiz-yirmi yaşlarında gençler kahveyi istilâ ettiler. Masaları tutuyor, ortalığı gürültüye boğuyor, içecek ısmarlıyor, ama gelen içecekleri içmiyorlardı.

Daha beş dakika bile geçmeden, yanıtlar seyrekleşiyor, gülüşler donuyor, sıkılganlığın yerini boş bir gürültücülük alıyordu. Sonra birbiri ardı sıra çıkıp gidiyorlardı.

Hava kararıp ışıklar yandığı zaman, durumun her zamankinden farklı olduğu daha bir duyurdu kendini. Saat dörttü. Halk sokaklarda dolaşmayı sürdürürdü bu saatlerde.

O gece bir çöl ıssızlığı, bir ölüm sessizliği vardı ortalıkta. Gezi-tiye çıkanların hepsi de sözleşmiş gibiydiler. Bir çeyrek bile geçmeden sokaklar boşaldı. Arada bir duyulan ayak sesleri de yoldan geçen, bir an önce evine sığınmaya bakan birinin aceleci ayak sesleriydi.

Emma kasaya dayanmıştı. Patron mutfaktan kahveye gidip geliyor, ama Maigret onun yanıp yakınmalarına kulak vermiyordu.

Ernest Michoux dört buçuğa doğru aşağı indi. Ayaklarında hâlâ terlikler vardı. Sakalları uzamış, krem renkli atkısı terden lekelenmişti.

"Buradasınız, değil mi, komiser?..."

Komiserin orada bulunması ona güven vermiş gibiydi.

"Müfetişiniz nerede?..."

"Kasabada şöyle bir dolaşsın diye yolladım onu..."

"Köpek?"

"Sabahtan beri onu gören olmamış..."

Yerler gri, masaların üstündeki mermerler ise mavi damarlı, çiğ beyaz bir renkteydi. Camların arkasında, eski kasabanın, beşe on kalayı gösteren ışıklı saati seçiliyordu.

"O makaleyi kimin yazdığını hâlâ anlaşılamadı mı?..."

Gazete masanın üstünde duruyordu. Şu iki sözcükten başka birşey görülüyordu:

"Sıra kimde?"

Telefonun zili çınladı, Emma açtı:

"Hayır... Hiçbir şey yok... Hiçbir şey bilmiyorum..."

"Kim?" diye sordu Maigret.

"Bir Paris gazetesi gene... Muhabirler otomobille geliyorlarmış..."

Daha sözünü bitirmeden, telefon yeniden çınladı.

"Sizi arıyorlar, komiser..."

Doktor, sapsarı kesilmiş, gözleriyle Maigret'yi izledi.

"Alo!... Kimsiniz?..."

"Leroy... Eski kasabada, kanalın yakınlarında bir yerdeyim... Bir silâh patladı. Penceresinden bakmakta olan bir ayakkabıcı, sarı köpeği..."

"Ölmüş mü?..."

"Yaralanmış! Beli kırılmış. Hayvan güçlükle sürükleyebiliyor kendini... Yanına yaklaşmaya korkuyor halk... Size bir kahveden telefon ediyorum... Hayvan sokağın ortasında duruyor... Camdan görüyorum onu... Uluyor... Ne yapayım?..."

Müfettişin sakinleştirmeye çalıştığı sesi, yaralı sarı köpek sanki doğaüstü bir yaratıkmış gibi tasalıydı.

"Bütün pencereler insan dolu... Söyleyin, komiser, hayvanı öldürsek mi acaba?"

Doktor, rengi kara sarı, Maigret'nin arkasında, ayakta duruyor, ürkek ürkek

"Ne olmuş?... Ne diyor?..." diye soruyordu.

Komiser, Emma'nın tezgâha yaslanmış, boş gözlerle baktığını görüyordu.

KARARGÂH MERKEZİ

Maigret asma köprüden geçti, surların üstünden atladı, iyi aydınlatılmamış eğri büğrü bir yola daldı. Concarneau'luların kapalı kent dedikleri yerdi burası; kentin en kalabalık kesimlerinden biri olan, hâlâ surlarla çevrili eski mahalle.

Oysa komiser yürüdükçe, giderek daha tedirgin edici bir sessizlik bölgesine giriyordu. Gördüğü manzara karşısında büyülenmiş gibi duran, ürperen, korkan yahut sabırsızlanan bir kalabalığın sessizliği idi bu.

Kabadayılık taslamayı aklına koymuş yeniyetmelerin ara sıra yükselen sesleri.

Komiser bir dönemeci daha kıvrıldıktan sonra manzarayı gördü: dar bir ara sokak; pencerelerde insanlar; gaz lambasıyla aydınlatılmış odalar; aradan görünen yataklar; geçidi tukayan bir grup insan, onların ötesinde de, bir hırıltının yükseldiği büyük bir boşluk.

Maigret, geldiğini görünce şaşırان, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu seyircileri yana itti. İki kişi hâlâ köpeğe taş atmaya sürdürüyorlardı. Arkadaşları onların elini tutmak istedi. Birinin "Dikkat!" diye bağırdığı işitildi, daha doğrusu komisere öyle gibi geldi.

Taş atanlardan biri kulaklarına dek kızardı, Maigret onu sola doğru itip yaralı hayvana doğru ilerledi. Sessizlik şimdiden anlamını değiştirmişti. Az önce orada toplananları kötü bir sarhoşluğun kendinden geçirdiği besbelliydi; yalnızca yaşlı bir kadın penceresinden bağıırıyordu:

"Ne ayıp şey!... Haklarında zabıt tutmalısınız komiser!... Zavallı

hayvana hepsi birden saldırıp duruyorlar... Niçin böyle yaptıklarını biliyorum ben!... Çünkü korkuyorlar ondan..."

Köpeği vuran ayakkabıcı, kaygı içinde, dükkâna girdi. Maigret köpeğin başını okşamak için eğildi. Köpek şaşkın şaşkın baktı ona, minnet yoktu daha gözlerinde. Müfettiş Leroy, telefon etmek için girdiği kahveden çıkıyordu. İstemeye istemeye oradan uzaklaşanlar oldu.

"Bir el arabası getirin..."

Pencereler birbiri ardından kapanıyordu, ama perdelerin gerisinde meraklı gölgeler seziliyordu. Köpek pisti. Keçe gibi tüyleri kana bulanmıştı. Karnı çamurlu, burnu kuru ve sıcaktı. Kendisiyle ilgilenildiğini sezince, güven duygusunu yeniden kazandığından yirmi koca çakıl taşının ortasında sürünerek ilerlemeye çalışmıyordu artık.

"Onu nereye götürelim, komiser?"

"Otele... İncitmeden... Arabanın tabanına saman koyun."

Bu köpekli alayın görünüşü gülünçtü belki, ama sabahtan beri durmadan artan heyecanın büyüleyici etkisinden ötürü içe dokunuyordu. Yaşlı bir adamın sürdüğü el arabası, sayısız dönemeçlerle dolu yol boyunca, kaldırım taşlarının üstünde zıplayarak asma köprüden geçti, kimse onu izleme yürekliliğini göstermedi. Sarı köpek derin derin soluk alıyor, zaman zaman bir kasılmayla ayakları upuzun geriliyordu.

Maigret, Amiral Otel'i'nin karşısında, o zamana dek gözüne çarpmamış bir otomobilin durduğunu farketti. Kahvenin kapısını ittiğinde, havanın değişmiş olduğunu gördü.

Bir adam ona hızla çarptı, kucakta taşınan köpeği gördü, fotoğraf makinesini ona doğru çevirdi, magnezyum ışığını patlattı. Golf pantolonlu, kırmızı kazaklı, elinde defter, başka bir adam kasketine dokundu.

"Komiser Maigret'siniz, değil mi?... Ben Vasco... *Journal* gazetesinden... Şimdi geldim, gelir gelmez de mösyöye rastlamak şerefine nail oldum..."

Bir köşede, sırtını deri kaplı kanepeye dayamış oturan Michoux'yu gösteriyordu.

"*Petit Parisien*'in arabası arkamızdan geliyordu... Buraya on kilometre kala bozuldu..."

Emma, komisere:

"Köpeği nereye koyalım?" diye soruyordu.

"Evde koyacak yer yok mu?..."

"Var... Avlunun yanında.. Boş şişelerin yığıldığı bir yüklük var..."

"Leroy! Telefonla bir veteriner çağırın..."

Bir saat önce boşluk vardı, çekingenlikle dolu bir sessizlik vardı ortada. Şimdiyse, beyazımsı bir yağmurluk giymiş olan fotoğrafçı, sandalyeleri masaları öteye beriye itip çekerek bağınıyordu:

"Bir saniye... Kımıldamayın lütfen... Köpeğin başını biraz bu tarafa çevirin..."

Sonra magnezyum patlıyordu.

Maigret, doktora dönerek:

"Le Pommeret nerede?" diye sordu.

"Sizden az sonra çıktı... Belediye Başkanı geçe telefon etti... Buraya gelecek, sanıyorum..."

* *
*

Akşamın dokuzunda, kahve bir çeşit karargâh halini almıştı. İki muhabir gelmişti. Biri, gerilerde bir masada, gazetesine göndereceği haberi yazıyordu. Ara sıra bir fotoğrafçı odasından aşağı iniyordu.

"90 derecelik ispirtonuz var mı? Filmleri kurutmak için mutlaka gerekli... Köpek bir harika!... Bitişikte bir eczane mi var dediniz?.. Kapa mı?... Zarar yok..."

Telefonun bulunduğu koridorda bir gazeteci, kayıtsız bir sesle gazetesine haber yazdınıyordu:

"Maigret, evet... Maurice'in M'si.... Arthur'ün A'sı... Evet. İsidore'un İ'si... İsimlerin hepsini bir seferde yazın... Michoux... M... İ...'choux, şu gibi... *Bu, şu, o*, var ya... Dinleyin. Şimdi başlıkları veriyorum. Şunlar birinci sayfaya... He, öyle. Birinci sayfaya konması gerektiğini söyleyin patrona..."

Müfettiş Leroy, şaşkın şaşkın, Maigret'ye bakıp duruyordu, komiserin eteğine yapışmak istiyormuş gibi bir hali vardı. Bir köşede, gezici tüccar, *İller Kılavuzu*'na bakarak, ertesi günkü iş gezisini hazırlıyor, zaman zaman Emma'ya sesleniyordu.

"Chauffier... Önemli bir hırdavatçı mıdır bu?... Teşekkür ederim..."

Veteriner, kurşunu çıkarmış, hayvanın ard ayaklarını kaskatı bir bandajla sarmıştı.

"Şu hayvanların da hayatı ne zor, birader!"

Mavi granit döşenmiş, hem avluya, hem de bodrumun merdivenlerine açılan yüklükte, samanların üstüne eski bir yaygı serilmişti. Köpek, tek başına orada yatıyordu; önünde bir parça et duruyordu, ama dokunmuyordu ona.

Belediye Başkanı, otomobille gelmişti. Çenesinde beyaz bir didon sakal, çok bakımlı, el-kol devinimleri sert bir ihtiyar. Bir muhafız birliğini, daha doğrusu bir bölük komutanlık odasını andıran kahveye girince, kaşlarını çatı.

"Kim bu beyler?"

"Parisli gazeteciler..."

Belediye Başkanı kuşkuyla duruyordu.

"Ne âlâ! Bu saçma olay yarın bütün Fransa'nın ağzından düşmeyecek, aşkolsun size!... Hâlâ birşey bulamadınız mı?..."

"Soruşturma sürüyor!" diye homurdandı Maigret. "Bu sizi ilgilendirmez!" dermişcesine bir ses tonuyla söyledi bu sözleri.

Havada bir gerginlik vardı çünkü. Herkesin sinirleri alabildiğine gerilmişti.

"Peki, siz Michoux, siz evinize gitmiyor musunuz?"

Belediye Başkanı'nın bakışları küçümseme doluydu; doktoru ödeklelikle suçluyordu.

"Bu gidişle, yirmi dört saate kalmadan ortalığı yıldı kaplar... Yapılması gereken şey, söyledim, birini tutuklamak, kim olursa olsun..."

Şu son sözlerini de Emma'ya doğru bakarak söyledi.

"Size emir verecek durumda olmadığımı biliyorum. Kasabanın polisine gelince, gülünç denecek bir rol oynamaktan başka bir iş yapmasına izin vermediniz... Ama size şunu haber vereyim: bir tek facia, ama bir tek facia daha olursa burada kıyamet kopar... Halk bir şey bekliyor... Pazar günleri saat dokuza dek açık kalırdı dükkânlar. Oysa bugün hepsi kepenklerini indirmişler... *Le Phare de Bres'te* çıkan şu budalaca yazı halkı dehşete düşürdü..."

Belediye Başkanı, melon şapkasını başından çıkarmamıştı.

"Bana durum hakkında bilgi verirseniz minnettar olurum, komiser... Ayrıca, şu anda bütün olup bitenlerden sizin sorumlu olduğunuzu hatırlatırım..." dedikten sonra, şapkasını başına iyice yerleştirerek yürüyüp gitti.

"Bir bira Emma!" diye seslendi Maigret.

Gazetecilerin Amiral Otel'i'ne inmelerine, tezgâhı kahvede kurmalarına, sağa-sola telefon etmelerine, binayı gürültülü patırtılı gidip-gelişleriyle doldurmalarına engel olmaya imkân yoktu. Kâğıt, mürekkep istiyorlar, şaşkın, zavallı bir yüzle ortalarda dolaşan Emma'yı sorguya çekiyorlardı.

Dışarıda, karanlık bir gece vardı; ay ışığı, yoğun bulutlarla kaplı gökyüzünü aydınlatacak yerde, gecenin romantizmini artırıyordu. Sonra, Concarnau'da döşenmiş yol diye birşey olmadığından bütün ayak-kabıllara sıvaşan o çamur.

"Le Pommeret size gene geleceğini söyledi mi?" diye sordu Maigret, Michoux'ya.

"Evet... Yemeğe evine gitti."

"Adresi?..." diye sordu, yapacak başka hiçbir işi olmayan bir gazeteci.

Doktor ona adresi verdi. O sırada, komiser omuzlarını silkip, Leroy'ı bir köşeye çekiyordu.

"Bu sabah çıkan yazının aslı var mı sizde?..."

"Şimdi aldım... Odamda... sol elle yazılmış, demek ki elyazısının tanınacağından korkan biri..."

"Pulsuz mu?..."

"Hayır! Mektup gazetenin posta kutusuna atılmış... Zarfın üstünde *Çok acele yazılı...*"

"Demek, en geç sabahın sekizinde, Jean Servières'in kaybolduğunu, otomobilinin Saint-Jacques nehri yakınlarında bir yerde bırakıldığını yahut bırakılacağını, koltuğun üstünde kan lekelerinin bulunacağını bilen birisi varmış... Üstelik, bu birisi, bir yerde, büyük ayaklı meçhul birinin ayak izlerine rastlanacağını da biliyordu..."

"İnanılır şey değil!..." dedi müfettiş içini çekerek. İzlere gelince, onları telefoto ile Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderdim. Kayıtlara bakıp cevap verdiler; hiçbir sabıkalının fişine uymuyormuş..."

Yanılmak olanaksızdı; Leroy, çevresini saran korkuya kaptırıyordu kendini. Ama bu korku mikrobunun, böyle demek doğruysa, en çok işlediği Ernest Michoux'ydu. Görünüşü, gazetecilerin atletik, rahat, güvenli davranışlarıyla taban tabana zıt olduğundan daha da gülünçtü.

Nerede duracağını bilemiyordu. Maigret sordu:

"Yatmıyor musunuz?..."

"Daha yatmıyorum... Sabahın birinden önce dünyada uyuyamam..."
İki altın dişini gösteren zoraki bir sırıtmayla gülümsemeye yeltendi:
"Açık söyleyin... Ne düşünüyorsunuz olup bitenler hakkında?"

Eski kasabanın ışıklı saati on kez vurdu. Komiseri telefonla aradılar. Belediye Başkanı'ydı.

"Hâlâ birşey yok mu?..."

Yoksa, o da mı bir cinayet bekliyordu?

Ama, işin doğrusu, Maigret de böyle birşey beklemiyor muydu? Başı dik, sarı köpeği yoklamaya gitti. Uykulu köpek bir gözünü açıp yaklaşan komisere korkmadan baktı. Komiser, onun başını okşadı, ayaklarının altına biraz saman yerleştirdi.

Patronu ardında gördü.

"Şu gazeteciler burada uzun zaman kalacaklar mı dersiniz? Kalırlarsa erzak almam gerekecek... Yarın sabah, saat altıda pazar kurulacak..."

Böyle bir durumda, Maigret'nin iri gözlerinin sizi görmüyormuş gibi üstünüze dikilmesi, sonra, anlaşılmaz bir şeyler mırıldanarak, sizi, üstünde durulmaya değmez birşey gibi görüyormuşçasına uzaklaşması, onu tanımayanları şaşkınlığa düşürürdü.

Petit Parisien'in muhabiri içeri girdi, üstünden sular damlayan yağmurluğunu silkti.

"Vay! Yağmur mu yağıyor?... Yeni birşey var mı, Groslin?..."

Genç adamın gözbebeklerinde bir ışık pırıldadı. Kendisiyle birlikte gelen fotoğrafçıya alçak sesle birşeyler söyledi, sonra telefon kulaklığını aldı.

"*Petit Parisien*'i rica ediyorum, matmazel... Basın... Önceliğimiz var!... Ne?... Doğrudan doğruya Paris'e mi bağlısınız?... Hemen verin öyleyse... Alo!... Alo!... *Le Petit Parisien* mi?... Matmazel Germaine, siz misiniz?... Bana nöbetçi stenoyu verin lütfen... Ben, Groslin!"

Sesi sabırsızdı. Bakışı, onu dinleyen meslektaşlarına meydan okur gibiydi. O sırada onun arkasından geçmekte olan Maigret, dinlemek için durdu.

"Alo!... Siz misiniz, matmazel Jeanne? Aman elinizi çabuk tutun, e mi?... Taşra baskılarına yetiştirecek vakit var daha... Ötekiler ancak Paris baskılarına koyabilecekler. Sekretere söyleyin, yazıyı o hazırlasın... Benim vaktim yok..."

"Concarneau meselesi... Tahminlerimiz doğru çıktı... Yeni bir ci-

nayet... Alo! Evet, *cinayet!*... Bir adam öldürüldü diyeyim bari, anladınız mı?..."

Herkes susmuştu. Doktor, hipnotizé olmuş gibi gazeteciye yaklaşıyordu. Gazeteci, heyecanlı, muzaffer, kelimelerin üstüne basa basa sevinçle konuşmasını sürdürüyordu:

"Mösyö Mostaguen'den sonra gazeteci Jean Servières, sonra da Mösyö Le Pommeret!... Evet... Adını şimdi yazdırdım size... Odasında ölü bulundu az önce... Evinde!... Hiç yara izi yok... Kasları gerilmiş, her şey zehirlenmiş olduğunu düşündürüyor... Durun... Yazıyı şöyle bitirin: '*dehşet sürüyor...*' Evet!... Hemen koşup sekreteri bulun... Paris baskısı için az sonra size bir yazı yazdıracağım, ama haberin taşra baskılarına geçmesi gerek..."

Kulaklığı yerine astı, terini sildi, çevresine memnunlukla baktı.

Telefon işlemeye başlamıştı bile.

"Alo!... Komiser?... Bir çeyrekten beri sizi arıyoruz.. Burası, Mösyö Le Pommeret'nin evi... Çabuk gelin!... Öldü!..."

Telefondaki ses ulur gibi yineledi:

"Öldü..."

Maigret çevresine bakındı. Hemen hemen bütün masaların üstünde boş bardaklar duruyordu. Emma, yüzünün kanı çekilmiş, gözleriyle polisi izliyordu.

"Bardakların, şişelerin hiçbirine dokunulmayacak... İşitiyor musunuz, Leroy?... Buradan bir yere kımıldamayın..." diye emretti komiser.

Doktor, alnı terden sıırıslıkmı, atkısını boynundan çekip almıştı. Sıksa boynu, katlanır açılır bir yakalık düğmesiyle iliklenmiş gömleği görünüyordu.

* *
*

Maigret Le Pommeret'nin apartmanına girdiğinde, bitişik evde oturan bir doktor ilk muayeneyi yapmıştı bile.

Evin sahibi olan elli yaşlarında bir kadın vardı orada. Telefonla Le Pommeret'nin öldürüldüğünü bildiren kadındı bu.

Denize bakan, boz renkli taştan yapılmış güzel bir evdi. Her yirmi saniyede bir, fenerin ışığı camları tutuşturuyordu.

Bir balkon. Bir bayrak direği, Danimarka armasını taşıyan bir kalkan.

Ceset, değersiz biblolarla doldurulmuş bir çalışma odasının kırmızımsı halısı üstüne uzatılmıştı. Dışarıda beş kişi, tek sözcük söylemeksizin, komiserin içeri girişini seyrettiler.

Duvarı artist resimleri, açık saçık gazetelerden kesilip camlatılmış resimler, bir iki imzalı kadın resmi.

Le Pommeret'nin gömleği çekilip yırtılmıştı. Ayakkabıları hâlâ çamurla kaplıydı.

"Strikinin!" dedi doktor. "Hiç değilse, kanımca öyle... Gözlerine bakın... Hele kaskatı kesilmiş vücuduna dikkat edin... Yarım saatten fazla can çekişmiş olmalı. Belki daha da çok..."

"Siz neredeydiniz?" diye sordu Maigret, ev sahibesine.

"Aşağıdaydım.. Birinci kat olduğu gibi Mösyö Le Pommeret'ye kiraya vermiştim. Yemeklerini benimle birlikte yedi. Saat sekize doğru yemeği geldi... Hemen hemen hiçbir şey yemedi... Elektrikte arıza olduğunu söylediğini anımsıyorum. Oysa, bütün ışıklar normaldi..."

"Gene dışarı çıkacağını, ama daha önce bir aspirin alacağını, başında bir ağırlık hissettiğini söyledi bana..."

"Tastamam!... Zehirlenmenin ilk belirtileri..."

"Zehir alındıktan ne kadar sonra başlar bu belirtiler?"

"Bu, zehirin dozuna ve bünyeye bağlıdır... Kimi zaman yarım saat... Bazen de iki saat sonra..."

"Peki, ölüm?..."

"Ancak, genel felçten sonra olur... Ama daha önce, mevzii felçler oldu... Bu yüzden, ölmenden önce birini çağırması mümkündür... Bu divanın üstünde yatıyordu..."

Le Pommeret'nin evine, "rezaletler evi" denmesine sebep olan divandı bu! Açık saçık resimler, her yerden çok, bu divanın çevresinde toplanmıştı. Bir gece lambası pembe bir ışığı süzüp duruyordu.

"Tıpkı bir *delirium tremens* krizinde olduğu gibi kıvranmış... Ölüm yerde yakalamış onu..."

Maigret, bir fotoğrafçının içeri girmeye çalıştığı kapıya doğru yürüdü, kapıyı onun suratına kapadı.

Alçak sesle hesaplıyordu:

"Le Pommeret, Amiral Kahvesi'nden saat yediden az sonra çıktı... Sulandırılmış konyak içmişti... On beş dakika sonra buraya gelip içti,

yemek yedi... Strikininin etkileri hakkında anlattıklarınıza göre, zehiri burada değil, orada almış olması pekâlâ mümkündür..."

Maigret birden aşağı kata indi; ev sahibesi ağlıyordu orada. Üç komşu kadın çevresini sarmıştı.

"Yemek tabakları, bardaklar nerede?..."

Kadın bir iki saniye anlamadan baktı. Tam karşılık vereceği sırada, Maigret, mutfakta, daha soğumamış bir leğenin, sağda temiz tabakların, solda kirli tabaklarla bardakların durduğunu farketmişti.

"Tam bulaşıkları yıkıyordum ki..."

O sırada bir polis girdi içeri.

"Evi koruma altına alın. Ev sahibinden başka herkesi dışarı çıkarın... Tek bir gazeteci, fotoğrafçı kalmasın içeride!... Tabaklara, bardaklara hiç kimse dokunmasın..."

Otele dönmek için beş yüz metrelik bir yolu sağnak altında yürümek gerekiyordu. Kasaba karanlığa gömülmüştü. Birbirinden uzakta, iki ya da üç pencerede ışık vardı ancak.

Buna karşılık, meydana, rıhtımın köşesinde, Amiral Oteli'nin yeşilimsi renkli üç penceresi yanıyordu; ama camların renginden ötürü, daha çok dev bir akvaryumu andırıyorlardı.

Yaklaştıkça sesler, bir telefonun zili, harekete geçen bir otomobilin homurtusu duyuluyordu.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye sordu Maigret.

Bir gazeteciye soruyordu bunu.

"Hat meşgul! Başka bir yerden telefon etmeye gidiyorum... On dakika daha geç kalırsam, gazetenin Paris baskısına yetişmez haber..."

Müfettiş Leroy, kahvenin içinde ayakta duruyordu; akşam mütalaa-sında öğrencileri gözleyen bir öğretmen yardımcısına benziyordu. Biri durmadan yazıyordu. Gezici tüccar, kendisi için yeni olan bu havada, şaşkın, ama heyecanlı görünüyordu.

Bütün bardaklar masaların üstünde, olduğu gibi duruyordu. Ayaklı aperitif kadehleri, üzerlerinde hâlâ köpük bulaşığı duran bira bardakları, küçük likör kadehleri.

"Masalar saat kaçta temizlendi?..."

Emma belleğini yokladı.

"Kesin olarak bilemeyeceğim... Müşteriler gelip gittikçe kaldırdım kimini... Ötekiler öğleden beri, bırakıldığı gibi duruyor..."

"Mösyö Le Pommeret'nin bardağı ne oldu?"

"Mösyö Le Pommeret ne içmişti Mösyö Michoux?..."

Yanıtı Maigret verdi:

"Sulu konyak."

Emma fincan tabaklarına baktı birer birer.

"Altı frank... Ama bu bayların birine bir viski de getirmiştim, o da altı frank tutar... Belki şu bardaktır... Belki de değildir..."

En küçük şeyi bile kaçırmayan fotoğrafçı, mermer masaların üstüne sıralanmış açık yeşil renkli bütün bardaklarla tabakların resimlerini çekiyordu.

"Gidip bana eczacıyı çağırın!" diye emretti komiser Leroy'a.

Bu gece, bardaklarla tabakların gecesi oldu gerçekten. Bir kısmı Danimarka viskonsülünün evinden getirildi. Gazeteciler, eczacının laboratuvarına, kendi evleriymiş gibi rahatça giriyorlar, içlerinden, eskiden up öğrencisi olan biri, tahlillere yardım bile ediyordu.

Belediye Başkanı, telefonda, keskin bir sesle:

"... tamamen sizin sorumluluğunuz..." demekle yetinmişti.

Hiçbir şey bulunamıyordu. Buna karşılık, otel sahibi, birden ortaya çıkıp:

"Köpeğe ne oldu?..." diye sordu.

Köpeğin samanlar üstüne yatırıldığı yüklük boştu. Vücudunun arka kısmını sıkı sıkı saran bandaj yüzünden ne yürüyecek, ne de sürünecek durumda olan sarı köpek ortadan kaybolmuştu.

Bardaklardan birşey anlaşılamıyordu.

"Belki de, Mösyö Le Pommeret'nin bardağı yıkanmıştır... Artık hiçbir şeye aklım ermiyor... bu ana-baba gününde.." diyordu Emma.

Mösyö Le Pommeret'nin ev sahibesinin evinde de, bulaşıkların yarısı sıcak sudan geçirilmişti.

Ernest Michoux, rengi kül gibi, en çok köpeğin kayboluşundan tasalanıyordu.

"Onu almak için avludan gelmişler!... Avludan rıhtıma açılan bir geçit var... Bir çeşit çıkmaz sokak... Kapıyı kilitlemek gerekirdi, komiser... Düşünün... Hiç kimse farkına bile varmadan, biri buraya girmiş... Sonra da hayvanı kollarına alarak çıkıp gitmiş!..."

Salonun arka kısmından ayrılmaya cesaret edemiyor, elinden geldiğince uzakta durmak istiyordu sanki.

CABÉLOU'LU ADAM

Saat sabahın sekiziydi. O gece hiç yatmamış olan Maigret, yıkanmış, pencerenin ispanyoletine asılı bir aynanın önünde tıraşını tamamlıyordu.

Önceki günlere göre daha soğuktu hava. Erimiş karı andıran bulanık bir yağmur yağıyordu. Aşağıda, bir muhabir Paris gazetelerinin gelmesini bekliyordu dört gözle, Yedi buçuk treninin düdüğü işitilmişti. Birkaç saniye içinde, gazete satıcıları en civcivli baskıları getireceklerdi.

Komiserin gözleri önündeki alan her hafta kurulan pazar kalabalığıyla tıka basa dolmuştu. Ama pazar yeri her zamanki canlılığından yoksundu. Adamlar fısıl fısıl konuşuyordu. Köylüler öğrendikleri haberlerden tedirgin olmuşa benziyorlardı.

Toprak sekinin üstünde tereyağı topakları, yumurtalar, sebzeler, askılar, ipek çoraplarla dolu elli kadar tezgâh vardı. Sağda, çeşit çeşit arabalar duruyordu, bütün bunların üstünde geniş dantellerle süslü beyaz başlıkların uçucu pırlısları görünüyordu.

Maigret birşeyler olduğunu, ancak, pazarın bir bölümünün görünüşünün ansızın değişmesinden, insanların birbirlerine yapışarak aynı yöne bakmalarından anladı. Pencere kapalıydı. Sesleri işitmiyordu; daha doğrusu, kulağına gelen, karmakarışık bir uğultudan başka birşey değildi.

Gözleriyle daha uzakları araştırdı. Limanda bir-iki balıkçı, boş sepetlerle ağları kayıklara yüklüyorlardı. Ama ansızın duruyor, Belediye

Başkanlığı'na doğru bir tutukluyu götüren iki kasaba polisi yanlarından geçerken, yol kıyısına diziliyorlardı.

Polislerden biri, gencecik, tüysüz bir delikanlıydı. Yüzünden saflık akıyordu. Ötekinin gür bıyıkları, onu, neredeyse korkunç gösteren kalın kaşları vardı.

Pazar yerinde tartışmalar dinmişti. Herkes yaklaşan üç adama bakıyor, suçlunun bileklerine takılı kelepçeleri gösteriyordu birbirine.

Dev gibi bir adamdı bu! Öne eğilerek yürüyor, bu yürüyüş omuzlarını iki kat daha geniş gösteriyordu. Ayaklarını çamurun içinde sürüyor, sanki iki polisi yedeğine alıp götüren oymuş gibi görünüyordu.

Sırtında sıradan bir ceket vardı. Açık başında, çok kısa, çok koyu renkli gür saçları vardı.

Gazeteci merdivenden koşar adım indi, bir kapıyı sarsarak açtı, uyukulu fotoğrafçıya seslendi:

"Benoît!... Benoît!... Çabuk!... Kalk... Yaman bir klişe..."

Söylediğinin ne denli doğru olduğunun kendi de farkında değildi. Çünkü Maigret, alanı gözden kaçırmaksızın, yüzündeki son sabun izlerini silip, ceketini ararken, gerçekten beklenmedik birşey oldu.

Halk polislerle tutuklunun çevresini sarmakta gecikmemişti. Uzun süre bu fırsatı beklediği anlaşılan tutuklu, ansızın, bileklerini şiddetle silkti.

Komiser, uzaktan, polislerin ellerinden acıklı bir biçimde sarkan zincir parçalarını gördü. Adam halkın içine daldı. Bir kadın yere yuvarlandı. Halk kaçıştı. Tutuklu, Amiral Oteli'nin yirmi metre berisinde, geçen Cuma günü mektup kutusunun arasından bir tabanca kurşununun atıldığı boş evin tam yanındaki bir geçidin içine dalıncaya dek hiç kimse şaşkınlığından sıyrılamadı.

Polislerden biri —en genç olanı— az kaldı ateş edecekti. Duraksadı, sonra koşmaya başladı. Silâhını öyle bir biçimde tutuyordu ki Maigret sağlam bir kaza çıkacak diye bekledi. Kaçışanların zorlamasına dayanamayan bir tahta saçak çöktü; muşamba damı, tereyağı topaklarının üstüne yıkıldı.

Genç polis bir başına çıkmazın içine atılmak yitireliliğini gösterdi. Binaları iyi tanıyan Maigret, soğukkanlılıkla, giyinmesini bitirdi.

Çünkü aruk canavarı bulmak bir mucize olacaktı. İki metre genişliğindeki aralık, dik açılarla iki dirsek oluşturunuyordu. Rıhtıma ya da ala-

na bakan yirmi evin bu çıkmaza açılan kapıları vardı. Ayrıca, hangarlar, balat ve gemi malzemesi satan dükkânlar, bir konserve deposu vardı. Bütün bunlar, düzensiz, karmakarışık bir yapı yığını oluşturuyor, girdisi çıkışıyla birinden ötekine kolayca geçilebilen damlarıyla tutuklunun kovalanmasını hemen hemen olanaksız kılıyordu.

Halk, şimdi, uzakta duruyordu. Yere düşmüş olan kadın, öfkeden kıpkırmızı, yumruğunu sağa sola sıkıyor, gözyaşları çenesinden damlıyordu.

Fotoğrafçı, pijamasının üstüne bir yağmurluk geçirmiş, yalınayak, otelden çıktı.

Yarım saat sonra, Belediye Başkanı olay yerine gelmiş, az sonra da jandarma teğmeni, jandarma erleri, civar evlerde araştırmaya koyulmuşlardı.

Maigret'yi, genç polisle birlikte, kahvede bir masaya kurulmuş, birbiri ardı sıra tostlar yutarken görünce, kentün en yüksek memuru öfkeden tir tir titredi.

"Sizi sorumlu tuttuğumu, daha önce de söylemiştim komiser, şeyden... şeyden... Ama, bu sizi pek etkilemiş görünmüyor!... Derhal, İçişleri Bakanlığı'na bir telgraf çekerek bildireceğim, şeyi... şeyi... Bakanlıktan isteyeceğim... Dışarıda olup bitenleri gördünüz mü?... Halk evlerine kaçışıyor... Kötürüm bir ihtiyar, bir evin ikinci katında, yerinden kımıldayamadığı için, korkuyla haykırıyor... Haydudu herkes gördüğünü sanıyor..."

Maigret döndü; Ernest Michoux'nun, korkak bir çocuk gibi, neredeyse bir hayalet sessizliğiyle, kendisine alabildiğine sokulduğunu farketti.

"Suçluyu yakalayanların, mahallî polis, yani alelade polis memurları olduğu gözünüzden kaçmasa gerek, oysa siz..."

"Hâlâ benim birini tutuklamamı mı istiyorsunuz?"

"Ne demek istiyorsunuz?... Kaçan tutukluyu yakalayabilecek misiniz?"

"Dün, benden, kim olursa olsun birini tutuklamamı istemiştiniz..."

Gazeteciler dışında, jandarmaların araştırmalarına yardım ediyorlardı. Kahve hemen hemen boş, karmakarışık; çünkü temizlik yapacak vakit bulunamamıştı. Soğuyup etrafa sinmiş sert bir tütün kokusu genzine doluyordu adamın. Yerlerde izmaritler, balgamlar, talaşlar, kırık bardaklar vardı.

Komiser, bu arada, cüzdanından boş bir tevkif müzekkeresi çıkardı.

"Emir verin, sayın Belediye Başkanı, hemen..."

"Kimi tutuklayacağınızı bilmek isterdim, doğrusu..."

"Emma!... Bir kalemle mürekkep, lütfen..."

Kısa kısa çekişlerle içiyordu piposunu. Belediye Başkanı, başkalarının işiteceğini umarak homurdandı:

"Kuru sıkı lâkırdı!..."

Ama komiser aldırmadı, her zamanki gibi, uzun, kırık harflerle yazdı:

"... Sables Blancs Gayrimenkulleri Kurumu'nun başkanı, Ernest Michoux..."

* *
*

Acıklı olmaktan çok, gülünç birşeydi bu. Belediye Başkanı komiserin yazdıklarını tersinden okuyordu.,

"İşte!" dedi Maigret, "Madem ki bu kadar isüyorsunuz, ben de doktoru tutukluyorum..."

Doktor ikisine de baktı, bir şakaya nasıl karşılık vereceğini bilmeyen bir adam haliyle gülümsemeye yeltendi. Ama, komiserin gözlediği Emma'ydı asıl. Kasaya doğru yürürken birden geri dönen, yüzü her zamankinden daha az soluk, sevincinden yüreğinin hopladığını gizleyemeyen Emma'ya.

"İşin ciddiyetinin farkında olduğunuzu sanırım, komiser..."

"Benim mesleğim bu, sayın Belediye Başkanı."

"Az önce olanlardan sonra bütün yapabildiğiniz, dostlarımdan, daha doğrusu arkadaşlarımdan birini tutuklamak oluyor. Canım, Concarneau'nun tanınmış kişilerinden biri, öyle bir adam ki..."

"Rahat bir hapishaneniz var mı?..."

Bu süre içinde, Michoux'yu uğraştıran tek şey, tükürüğünü yutmakta çektiği zorluktu sanki.

"Belediye'deki polis karakolunun dışında, eski kasabadaki jandarma karakolundan başka yer yok..."

Müfettiş Leroy yeni girmişti içeri. Maigret'nin, en doğal sesiyle söylediklerini dinlerken soluğu tutuldu:

"Bakın bana, delikanlı! Doktoru jandarma karakoluna götürmek nezaketinde bulunur musunuz?... Ortalığı telâşa vermeden. Kelepçe takmaya gerek yok... Onu hapsedeceksiniz, ama her ihtiyacının sağlanmasına göz kulak olarak..."

"Bu düpedüz çılgınlık!" diye kekeledi doktor. "Hiçbir şey anlamıyorum... Ben... İtilmemiş birşey bu!... Olur şey değil!..."

"Allah Allah!" diye homurdandı Maigret.

Sonra, Belediye Başkanı'na doğru dönerek:

"Serserinin aranmasının sürdürülmesine karşı değilim... Halkı oy alıyor bu... Hatta belki yararı da olur... Ama yakalanmasına gereğinden çok önem vermeyin... Halkın korkusunu dağıtın..."

"Bu sabah yakalandığında, üstünde bir sustalı bıçak bulunduğunu biliyor musunuz?..."

"Mümkündür..."

Maigret'nin sabrı taşmaya başlamıştı. Ayakta, kadife yakalı pardösüsünü giyiyor, melon şapkasını, pardösüsünün yeniyle siliyordu.

"Az sonra görüşürüz, sayın Belediye Başkanı... Durumdan sizi haberdar edeceğim... Bir öğüt daha: gazetecilere gerektiğinden çok şey anlatılmasın... Aslında, bu iş pek de dallandırılıp budaklandırılacak birşey değil!... Geliyor musunuz?..."

Son sözleri, genç polis memuruna dönerek söylemişti. Memur, Belediye Başkanı'na:

"Özür dilerim... Onunla gitmek zorundayım..." dermişcesine baktı.

Müfettiş Leroy, can sıkıcı bir yük altında bunalmış gibi doktorun çevresinde dönüyordu.

Maigret'nin, geçerken Emma'nın yanağını okşadığı görüldü. Sonra, halkın meraklı bakışlarından hiç tedirginlik duymaksızın alanı geçti.

"Buradan mı gidiyoruz?..."

"Evet... Havuzların çevresinden dolanmak gerekiyor... Yarım saat kadar tutar gitmesi..."

Balıkçılar, Amiral Kahvesi'nin çevresinde oynanmakta olan dramdan, halktaki kadar heyecan duymamışlardı. On kadar kayık, denizin

durulmasından yararlanarak kürekle limanın ağzına doğru yol alıyor, sonra yelken açıyorlardı.

Polis memuru, öğretmenine yaranmaya çalışan bir öğrenci gibi bakıyordu Maigret'ye.

"Biliyor musunuz... Belediye Başkanı'yla doktor, haftada en az iki kez iskambil oynuyorlardı... Bu olay, onu fena halde sarsmış olmalı..."

"Halk ne diyor?..."

"İnsanına göre değişiyor... Gençleri, işçileri, balıkçıları fazla heyecanlandırmıyor bu olay... Hatta, neredeyse memnunlar... Çünkü doktorun, Mösyö Le Pommeret'nin ve Mösyö Servières'in pek iyi şöhretleri yoktu... Hepsi de önemli kişiler, kuşkusuz... Kimse onlara birşey söylemeye cesaret edemiyordu... Gene de, fabrikalarda çalışan işçi kızların tümünü yoldan çıkardıkları zaman biraz ileri gidiyorlardı... Yazın, Paris'ten arkadaşları gelince, daha da kötü oluyordu... Durmadan içiyorlar, sanki kasaba kendi mallarıymış gibi, sabahın ikilerine dek sokaklarda gürültü paturtu ediyorlardı... Sık sık şikâyetler geliyordu bize... En çok da, kadın gördü mü zıvanadan çıkan Mösyö Le Pommeret hakkında... Bunu söylemek insana üzüntü veriyor... Ama, fabrikalar çalışmıyor gibi bir şey... Millet boşta.. Parayı verince... bütün kızları..."

"Peki, öyleyse, bu olay kimi heyecanlandırıyor?..."

"Ötekileri!... Burjuvaları!... Bir de, Amiral Kahvesi'ndeki grupla iş gören tüccarları... Kasabanın merkezi gibiydi orası, anlıyorsunuz ya?... Belediye Başkanı da; o da gelirdi oraya..."

Polis memurunun, Maigret'nin kendisini ilgiyle dinlemesinden gururu okşanıyordu.

"Neredeyiz şimdi biz?"

"Kasabanın dışına çıktık... Buradan sonra, kıyı hemen hemen bomboştur... Kayalıklardan, köknar korularından, Parisliler'in yazın oturdukları birkaç villadan başka birşey yoktur... Cabélou Dili denen yerdir burası..."

"Buraları araştırmak aklınıza nereden geldi?..."

"Bize, arkadaşım ile bana, sarı köpeğin sahibi olması muhtemel bir serseriye aramamızı söylediğiniz zaman, önce, limanın içerlerindeki eski tekneleri araştırdık... Zaman zaman, işsiz güçsüzlere rastlanır buralarda... Geçen yıl, teknelerden birinin içine saklanan bir hırsız ısınmak için

yaktığı ateşi söndürmeyi unuttuğundan, bir kotra yanmıştı..."

"Hiçbir şey bulamadınız mı?"

"Hayır... Cabélou'daki eski gözetleme yerine bakmayı akıl eden, arkadaşım oldu... Birazdan varacağız oraya... Kayalıkların uzantısı üstündeki yontma taştan yapılmış şu dört köşe yapıyı görüyor musunuz?... Eski kasabanın surları zamanından kalma bir yapıdır bu... Buradan gelin... Çöplere dikkat edin... Çok eskiden, burada bir bekçi yaşırdı, gelip geçen gemilere işaret veren bir çeşit gözcü... Çok uzakları görmek mümkündür buradan... Limana açılan tek geçit olan Glénan geçidine tepeden bakar... Ama, belki elli yıl var kullanılmıyor artık..."

Maigret, kapısı yokolmuş bir geçitten geçip, toprak zeminli bir odaya girdi. Açık denize doğru, denize bakan daracık mazgallar vardı. Öte yanda camsız, pervazsız tek bir pencere.

Taş duvarların üstünde, bıçak ucuyla kazınmış yazılar. Yerde kirli kâğıtlar, çerçöp yığını.

"Bakın!... On beş yıla yakın, bir adam burada bir başına yaşamış... Akıldan biraz yoksun biri... Bir çeşit yabanî... Ne soğuğa, ne rutubete, ne de dağ gibi dalgaların ta mazgallara dek yükseldiği fırtınalara aldırmaksızın, bu köşecikte yatıp uyuyordu... Merak çeken bir adamdı. Yazın, Paris'ten onu görmeye gelenler oluyor, eline para sıkıştırıyorlardı... Bir kartpostal satıcısı adamın resmini çekip, kapıda satmayı akıl etti... Savaş sırasında öldü adam... Kimse evin civarını temizlemeyi akıl etmedi... Bu kentte saklanan biri varsa, burada olabilir diye düşündüm dün..."

Maigret duvar içine oyulmuş dar bir taş merdivenden çıktı, sığınağa, daha doğrusu, dört bir yanı açık granit bir kuleye vardı; buradan her yan görülebiliyordu.

"Burası gözetleme kulesiydi... Deniz fenerleri icad edilmeden önce, terasta ateş yakılırdı... Bu sabah erkenden buraya geldik, arkadaşım ile ikimiz... Parmaklarımızın ucuna basa basa yürüyorduk... Aşağıda, vaktiyle o delinin uyuduğu yerde, horlayan bir adam gördük... Dev gibi bir adam!... Soluk alışı on beş metreden işitiliyordu... Sonra, yanına varıp daha uyanmadan ellerine kelepçe taktuk..."

Dört köşe odaya dönmüşlerdi. Hava akımından ötürü buz gibiydi burası.

"Elinizden kurtulmak için çabaladı mı?..."

"Parmağını kıpırdatmadı!... Arkadaşım kimlik belgesini sordu, adam karşılık bile vermedi... Siz görmediniz onu... Tek başına, ikimizden daha kuvvetliydi.. O kadar ki, elimi tabancamın kabzasından bir an bile çekmedim... Ellerini bir görseydiniz!... Sizin elleriniz büyük sayılır, değil mi?... Tamam, sizinkinin iki misli büyüklükte bir el düştün, üstünde de dövmeler var..."

"Bu dövmelerin ne olduğunu gördünüz mü?"

"Sol elinde bir çapa gördüm yalnız. İki yanında da 'S.S.' harfleri vardı... Ama karmakarışık şekiller de vardı. Bir yilandı belki de... Yerde duran şeylere hiç dokunmadık... Bakın!..."

Akla gelebilecek her şey vardı yerde: iyi cins şarap ve içki şişeleri, boş konserve kutuları, yirmi kadar el sürülmemiş konserve kutusu.

Daha başka şeyler de vardı: odanın ortasında yakılmış bir ateşten artakalan küller, bunların hemen yanında etleri sıyrılmış bir koyun budu. Bayat ekmek parçaları. Balık kılçıkları. Deniz kabukları, istakoz kısıkaçları.

Böylesine bir şölende hiç bulunmamış olan genç polis memuru: "Amma ziyafet çekmiş herif kendine!" diye bağırdı kendinden geçerek. "Son zamanlarda bize yapılan şikâyetlerin nedenini açıklıyor bu... Önemli birşey olmadığı için üstünde durmamıştık... Fırıncıdan üç kiloluk bir ekmek aşırılmış... Bir balıkçı kayığından bir sepet mezgit balığı kayıplara karışmış... Prunier deposunun idare memuru geceleyin istakozlarının aşırıldığını öne sürüyordu..."

Maigret aklından garip bir hesap yapıyor, iştahlı bir adamın, bütün bu yenip içilmiş şeyleri kaç günde gövdeye indirmiş olabileceğini saptamaya çalışıyordu.

"Bir hafta..." diye mırıldandı. "Evet... Budu da hesaba katarak..."

Ansızın sordu:

"Peki köpek?..."

"Doğru! Onu bulamadık... Yerde köpeğin ayak izleri vardı, ama hayvanı görmedik... Biliyor musunuz, Belediye Başkanı, doktor yüzünden ne yapacağını şaşırması olmalı... Söylediği gibi Paris'e telgraf çekmesine şaşırdım doğrusu..."

"Adam silâhlı mıydı?..."

"Hayır! Arkadaşım Piedbœuf, bir elinde kelepçeler, ötekiyle adama nişan alırken, ben ceplerini araştırdım... Pantolon ceplerinden birinde

kızarmış kestaneler vardı... Dört ya da beş tane... Cumartesi ve Pazar akşamları sinemanın önünde duran kestaneçiden aşırılmış olmalıydı bunları... Birkaç kuruş da para vardı... On frank bile tutmazdı... Bir de bıçak... Ama korkulacak bir bıçak değildi bu... Denizcilerin ekmek kesmek için kullandıkları bıçaklardan..."

"Hiçbir şey söylemedi mi?..."

"Tek sözcük bile... O zaman, adamın, eskiden burada yaşamış olan adam gibi kafadan sakat olduğunu düşündük, arkadaşım... Tıpkı bir ayı gibi bakıyordu bize... Bir haftadır uraş olmadığı anlaşılıyordu, ön dişlerinden ikisi kırık..."

"Üstü başı nasıldı?..."

"Pek anlatamayacağım... Eski bir elbise vardı üstünde... İçine gömlek mi, yoksa kazak mı giymişti, hatırlamıyorum... Kuzu kuzu ardımızdan geldi... Avımızdan ötürü övünüyorduk... Kasabaya varıncaya dek isteseydi birçok kez kaçabilirdi elimizden. Kaçacağından hiç kuşulanmadığımız bir sırada, bir silkinişte kelepçenin zincirlerini kırdı... Sağ elimin bileği koptu sandım... Hâlâ izi var... Doktor Michoux'ya gelince..."

"Ee?"

"Biliyorsunuz, annesi bugün yarın dönecek... Kocasını milletvekiliydi... Nüfuzlu biridir... Sonra, Belediye Başkanı'nın karısı da iyi arkadaşısıdır..."

Maigret, mazgal deliklerinin arasından boz renkli Okyanus'a baktı... Küçük yelkenliler, Cabélou Dili'yle, kırılan dalgadan anlaşıldığına göre, denizin dibindeki bir gizli kayanın arasına sokuluyorlar, orsa ediyorlar, kıyıya bir milden daha az açıkta ağlarını suya atıyorlardı.

"Sizce, gerçekten doktor mu?..."

"Gidelim!" dedi komiser.

Deniz yükseliyordu. Maigret'yle polis memuru dışarı çıktıklarında, sular kıyıyı yalamaya başlamışlardı. Yüz metre kadar ötelerinde bir sokak çocuğu, kayadan kayaya atlayarak, oyuklara bıraktığı çötenlerini arıyordu. Genç polis memuru bir türlü susmuyordu.

"En akıl almayacak şey, Mösyö Mostaguen'e, Concarneau'nun en iyi insanına saldırılmış olması... O kadar iyi ki, onu Belediye Meclisi üyesi yapmak istiyorlardı... Atlamış gibi görünüyor, ama kurşunu çıkaramamışlar... Böylece, ömrü boyunca kamında bir kurşun parçası

taşıyacak!... İnsan düşünüyor da, aklına puro yakmak gelmeseymiş..."

Havuzların çevresinden dolanacak yerde, Geçit'le eski kasaba arasına gidip gelen salla geçtiler limanın bir kısmını.

Bir gün önce, delikanlıların sarı köpeği taşıdıkları yere varmadan az beride, Maigret bir duvarla, üstüne bayrak dikili kocaman bir kapı farketti. Kapının üstünde: "Jandarma" yazılıydı.

Colbert zamanından kalma bir yapının avlusundan geçti. Bir odada, müfettiş Leroy bir jandarma onbaşıyla tartışıyordu.

"Doktor ne oldu?... " diye sordu Maigret.

"Ben de tam onu soruyordum! Jandarma onbaşı, yemeklerin dışarıdan getirilmesinin lâfını bile işitmek istemiyordu..."

"Pekâlâ, öyleyse, sorumluluğu size ait!" dedi onbaşı Maigret'ye. "Sizden bu konuda bir de belge isteyeceğim."

Avlu bir manastır avlusu gibi sessizdi. Bir çeşmeden tatlı bir şırıltıyla su akıyordu.

"Nerede?..."

"Orada. Sağda... Kapıyı itip girin.. Sonra koridora açılan ikinci bir kapı vardır. Gidip açmamı ister misiniz?... Belediye başkanı telefon edip tutukluya çok saygılı davranılmasını tembih etti..."

Maigret çenesini kaşıdı. İkisi de aşağı yukarı aynı yaşta olan müfettiş Leroy'yla polis memuru, aynı çekingen merakla bakıyorlardı ona.

Birkaç saniye sonra, komiser, duvarları beyaz badanalı bir zindana girdi bir başına. Burası bir kışladan daha hüzünlü bir yer değildi.

Boyasız tahta bir masanın önünde oturmakta olan Michoux, onun içeri girdiğini görünce ayağa kalktı, bir an duraksadı, sonra onun yüzüne bakmaksızın, konuşmaya başladı:

"Sanırım, bu komediyi sırf yeni bir faciayı önlemek için oynadınız, komiser, beni şeye... bir saldırıya karşı koruma altına alarak..."

Maigret, yönetmeliğe rağmen, doktorun ne pantolon askılarının, ne atkısının, ne de ayakkabı bağlarının çıkarılmamış olduğunu farketti. Ayağının ucuyla bir sandalye çekti, oturdu, piposunu doldurdu, babacan bir tavırla homurdandı:

"Hay Allah!... Rica ederim, oturun, doktor!..."

ÖDLEĞİN BİRİ

"Batul inançlarınız var mıdır, komiser?"

Sandalyesinin üstüne, ata biner gibi oturmuş, dirseklerini sandalyesinin arkalığına dayamış olan Maigret, her anlama çekilebilecek bir biçimde dudağını büktü. Doktor oturmamıştı.

"Aslında, belli bir anda, ya da şöyle diyelim isterseniz, bir anda, işin ucu bize dokunduğunda hepimiz batul inançlara sarılırız, sanıyorum..."

Mendilinin içine öksürdü; kaygıyla baktı ona; konuşmasını sürdürdü:

"Sekiz gün önce sorsaydınız kehanete inanmadığımı söylerdim size. Oysa!... Bundan beş yıl önceydi sanırım... Birkaç arkadaşla, Parisli tiyatro oyuncusu bir hanımın evinde yemekteydik... Sıra kahveye gelince, biri iskambil falına bakmayı önerdi. Biliyor musunuz, bana ne söyledi?... Söylediklerine güldüm, dikkat buyurun!... Sözlerinin, sarışın bir kadın, iyiliğinizi düşünen yaşlı bir adam, uzaktan bir mektup gibi alışılmış nakaratlara aykırı olması büsbütün güldürdü beni.

"Bana söylenenler şunlardı:

"Ölümünüz kötü olacak... Zorlu bir ölüm... Sarı köpeklerden sakının..."

Ernest Michoux, o zamana değin komisere bakmamıştı: bir an gözlerini ona çevirdi. Maigret'nin kılı kıpırdamıyordu. Hatta küçük sandalyesinin üstünde, kocaman bir soğukkanlılık heykeli gibiydi.

"Sizi şaşırtmıyor mu bu?... Yıllar boyu bir kez bile sarı köpekten söz edildiğini duymadım... Cuma günü bir facia oluyor... Arkadaşlarımdan

biri olayın kurbanı oluyor... Onun yerine pekâlâ ben, eşiğe sığınmış ve kurşunu yemiş olabilirdim... İşte, sarı bir köpek ortaya çıkıyor!

"Bir başka arkadaşım görülmemiş bir biçimde ortadan kayboluyor... Sarı köpek sinsi sinsi ortalarda dolaşmaya devam ediyor!...

"Dün sıra Le Pommeret'ye geldi... Gene o sarı köpek!... Bütün bunların beni etkilememesini nasıl isteyebilirsiniz?..."

Doktorun bir solukta bunca sözü bir araya getirdiği olmamıştı hiç. Konuştukça kendini toparlıyordu.

Komiser, onu yüreklendirmek için, içini çekerek bir şunu söyledi:

"Anlıyorum... Anlıyorum..."

"İnsanın keyfini kaçırmaz mı bu?... Beni ödleğin biri sandığının farkındayım... Evet, doğru işte!... Korktum... Daha ilk cinayetten beri boğazıma oturan, belli belirsiz bir korkuydu bu. Hele, işin içine sarı köpek karışınca..."

Ufak adımlarla, gözleri yerde, hücreyi arşınıyordu. Yüzüne kan çıkmıştı:

"Beni korumanızı isteyecektim, neredeyse... Ama alay edersiniz diye çekindim... Aşağılırsınız diye daha da korktum... Güçlü insanlar ödleklere küçümserler çünkü..."

Sesi tizleşiyordu gitgide.

"İtiraf ediyorum, komiser, ödleğin biriyim ben!... Tam dört gündür korku içindeyim dört gündür korkuyorum... Elimde değil!... Durumumun ne olduğunu kesin olarak bilecek kadar tıp bilgim var..."

"Doğduğum zaman, beni bir kuvöze koymaları gerekmiş... Çocukluğumda, çocuk hastalıklarının hepsini sırayla geçirdim..."

"Savaş patlak verince, günde beş yüz kişiyi muayene eden doktorlar savaşa gidebilecek durumda olduğuma karar verip beni cepheye gönderdiler. O zaman, ciğerlerimde zafiyet ve eski bir yara izi olduğu gibi, iki yıl önce de bir böbreğim de alınmıştı..."

"Korktum!... Çıldıracak kadar korktum!... bir obüs patlaması sonunda gömüldüğüm obüs çukurundan hastabakıcılar çıkardılar beni... Sonunda, durumumun askerliğe elverişli olmadığı anlaşıldı..."

"Bu anlatıklarım belki hoş değil... Ama sizi inceledim.. Anlayışlı bir insan etkisi bıraktınız bende..."

"Güçlülerin ödleklere küçümsemesi kolaydır. Ancak ödleğin gizli nedenlerini anlamak için biraz sıkıntıya katlanmak gerekir..."

"Bakın! Amiral Kahvesi'ndeki grubumuzdan hoşlanmadığınızı anladım. Benim arsa alım satımıyla uğraştığımı söylediler size... Eski bir milletvekilinin oğlu... Bir hekim... Sonra, bir kahvede, masa başında öteki başarı kazanamamış kişilerle geçirilen geceler.

"Ama ne yapabiliyordum?... Annemle babam çok para harcıyorlardı, oysa varlıklı değillerdi... Paris'te çok görülen bir şeydir bu... Lüks içinde yetiştirildim... Ünlü ılıca kentleri... Sonra babam ölüyor, annem ufak tefek borsa oyunlarına, dalavereye başlıyor. Gene eskisi gibi bir hanımefendi, gene eskisi gibi kibirli, ama alacaklılar yüzünden canından bezmiş...

"Ona yardım ettim! Gücümün yettiği tek şey buydu! Arsa parsellemek... İnsana hiç de itibar kazandıran bir iş değil... Sonra burada sürdürdüğüm yaşam... Ünlü kişiler!... Ama, sağlam olmayan birşey var...

"İşte, üç gündür beni inceliyorsunuz, bense üç gündür hep sizinle açık yürekle konuşmak istiyordum... Evlendim... Karım benden ayrılmak istedi. Çünkü, daha yüce tutkuları olan bir erkek istiyordu o...

"Tek böbrekle yaşamak... Haftanın üç dört gününü hasta, yorgun, yatağımdan koltuğa sürüklenerek geçirmek..."

Bitkin, oturdu.

"Emma, size âşığı olduğumu söylemiş olsa gerek... Budalaca bir şey değil mi? İnsan zaman zaman bir kadına ihtiyaç duyduğu için... Bu gibi şeyler herkese anlamlmaz...

"Amiral Kahvesi'nde, sonunda çıldırabiliyordum... Sarı köpek... Servières'in ortadan kayboluşu... Arabasındaki kan lekeleri... En çok da, Le Pommeret'nin berbat ölümü...

"Niye o?... Niye ben değil?... İki saat önce beraberdik, aynı masada, önümüzde aynı bardaklar... Evden dışarı çıkarsam, sıranın bana geleceğine dair bir önsezi vardı içimde... Sonra, çemberin gitgide daraldığını, otelde de kalsam, odama da kapansam, tehlikenin beni kovaladığı duygusuna kapıldım...

"Hakkımda tevkif müzekkeresi imzaladığınızı görünce sevinçten yüreğim hop etti. Bununla birlikte..."

Çevresindeki duvarlara, avluya açılan üç demir parmaklıklı pencereye baktı.

"Yatağımın yerini değiştirmem, onu bu köşeye itmeme gerekecek... Nasıl oluyor, nasıl oluyor da, beş yıl önce, sarı bir köpekten söz ede-

bildiler bana?... O zaman daha doğmamıştı bile bu sarı köpek?... Korkuyorum, komiser! Korktuğumu açık açık itiraf ediyorum size. Açık açık söylüyorum!... Hapiste olduğumu öğrendikleri zaman hakkımda ne düşünecekleri vız geliyor bana... İstemediğim tek şey ölmek!... Biri beni gözlüyor, tanımadığım biri, Le Pommeret'yi, Goyard'ı öldürmüş olan, Mostaguen'e ateş eden biri... Niçin?... Söyleyin!... Niçin?... Belki de bir delidir... Üstelik henüz yakalanmadı!... Serbest!... Belki de çevremizde sinsi sinsi dolanıyor... Benim burada olduğumu biliyor... Tıpkı bir insan gibi bakan o iğrenç köpeğiyle gelecek buraya..."

Maigret ağır ağır yerinden kalktı, piposunu topuğuna vurdu. Doktor acıklı bir sesle yineledi:

"Sizde ödle bir insan etkisi bıraktığımı biliyorum... Bakın!... Bu gece, böbreğim yüzünden tıpkı lânetlenmiş gibi acı çekeceğimi biliyorum..."

Maigret, orada, tutuklunun, şaşkınlığın, ateşin, hastalığın, bu esenliksiz, iğrenç korkunun karşıtı gibi dikiliyordu.

"Size bir doktor göndereyim mi?..."

"Hayır!... Birinin geleceğini bilirsem daha çok korkarım. Gelecek olanın o olduğunu sanırım; köpekli adamın, delinin, katilin..."

Dışleri birbirine vurmaya başlayacaktı neredeyse.

"Ne dersiniz, onu tutuklayacak, ya da kudurmuş bir hayvan gibi vuracak mısınız?... Kudurmuş o çünkü!... Böyle adam öldürülmez, böyle hiç nedensiz..."

Birkaç dakika daha devam etse sinirleri boşanacaktı. Maigret dışarı çıkmayı yeğledi. Tutuklu, başı omuzlarının arasında, göz kapakları kızarmış, gözleriyle onu izliyordu.

* *
*

"Söylediklerimi iyi anladınız, değil mi, onbaşı?... Hücrelerine sizden başka kimse girmeyecek, yemeğini, istediği herşeyi ona siz götüreceksiniz... Buna karşılık, kendini öldürmek için kullanabileceği hiçbir şey bırakmayacaksınız ortada... Ayakkabı bağlarını, kravatını alın... Avlu, gece gündüz göz altında tutulsun... Çok dikkat edilsin... Hep usul usul iş görülsün..."

"Öyle kibar bir adam ki!" diye içini çekti jandarma onbaşı...
"Sizce, o mu...?"

"Bundan sonraki kurban, evet!... Hayatından siz sorumlusunuz bana karşı!..."

Maigret, su birikintilerine gire çıka dar yol boyunca yürüdü gitti. Kasaba halkı artık onu tanıyordu. Yoldan geçerken, pencerelerin perdeleri oynuyordu. Çocuklar, oyunu bırakıp ürkek bir saygıyla ona bakıyorlardı.

Eski kasabayı yeni kasabaya bağlayan asma köprüden geçerken, kendisini aramakta olan müfettiş Leroy ile karşılaştı.

"Yeni bir şey var mı?... Hiç değilse benim ayıyı enselemediler ya?"

"Hangi ayı?..."

"Büyük ayaklı adam..."

"Hayır! Belediye Başkanı, halkı heyecana düşüren araştırmaların durdurulması için emir verdi. Birkaç jandarmayı stratejik yerlerde nöbette bıraktı... Ama size söylemek istediğim bu değil... Gazeteci Goyard, namı diğer Jean Servières hakkında konuşmak istiyorum sizinle... Kendisini tanıyan, buraya yeni gelmiş bir gezici tüccar dün ona Brest'te rastladığını söylüyor... Goyard onu görmezlikten gelip başını öteye çevirmiş..."

Maigret'nin bu haber karşısındaki soğukkanlılığı müfettişi şaşırttı.

"Belediye Başkanı tüccarın yanıldığı kanısında... Tıknaç adamlara çok rastlanır kentlerde... Yardımcısına alçak sesle ne söyledi, biliyor musunuz? Söylediklerini benim de duyacağımı umuyordu, belki de... Aynen şunları söyledi:

"Göreceksiniz, komiser bu yanlış izin peşine düşerek kalkıp Brest'e gidecek, gerçek katili bizim başımızda bırakacak!..."

Maigret yirmi adım kadar konuşmadan yürüdü. Pazar yerinde tezgâhları kaldırıyorlardı.

"Neredeyse ona diyecektim ki..."

"Ne diyecektiniz?"

Leroy kızardı, başını öteye çevirdi.

"İşte ben de onu bilmiyorum... Bu serserinin yakalanmasına pek önem vermiyorsunuz gibi bir duyguya kapıldım ben de..."

"Mostaguen'in durumu nasıl?..."

"Daha iyi... Uğradığı saldırıya akıllı bir türlü ermiyor... Karısından

kendisini bağışlamasını diledi... Kahvede geç saatlere dek kaldığı için!... Ağlayarak, artık ağzına bir damla içki koymayacağına yemin etti..."

Maigret, Amiral Otel'i'ne elli metre kala, yüzü limana dönük durmuştu. Kayıklar geri dönüyor, kahverengi yelkenlerini indirip, dalgakıranın çevresini dolanarak boyana küreklerine dayanıp ağır ağır ilerliyorlardı."

Çekilen sular, eski kasabanın duvarlarının dibinde, arasına kapacak, çerçöp karışmış balçık tabakalarını ortaya çıkarıyordu.

Bulutların oluşturduğu kubbenin ardında güneş belli belirsiz seçiliyordu.

"Ne diyorsunuz, Leroy?..."

Müfettişin tedirginliği arttı.

"Bilmiyorum.. Bana öyle geliyor ki, bu adamı ele geçirmiş olsaydık... Dikkat buyurun, sarı köpek gene kayboldu ortadan... Doktorun villasında ne işi olabilir?... Orada zehir bulunuyordu herhalde... Bundan çıkardığım sonuç..."

"Evet, anlıyorum!... Yalnız, ben hiçbir zaman sonuç çıkarmam..."

"Gene de şu serseriye yakından görmek isterdim... Ayak izlerinden anlaşıldığına göre dev gibi bir adam..."

"İyi ya!..."

"Ne demek istiyorsunuz?..."

"Hiçbir şey!..."

Maigret kımıldamıyordu; küçük limanın kuşbakışı görünüşünü, Cabélou Dili'ni, üstündeki köknar ormanını, kayaların uzanularını, kırmızı-siyah işaret şamandırasını, ortalığın boz renginde seçilemeyen Glénan adalarına dek geçiş çizgisini belirten kırmızı renkli şamandıraları seyre dalmaktan büyük zevk duyar gibiydi.

Müfettişin daha söyleyecek bir yığın sözü vardı.

"Goyard hakkında bilgi almak için Paris'e telefon ettim; uzun yıllar orada yaşamış çünkü..."

Maigret sevgi dolu bir alayla ona baktı. Leroy adamakıllı kırılgan, çabuk çabuk anlattı:

"Verilen bilgiler ya çok iyi, ya çok kötü... Telefonda, onu şahsen tanıyan, ahlâk zabıtasından eski bir komiser çıktı karşıma... Anlaşıldığına göre, uzun zaman gazeteciliğe özenmiş durmuş... Önce dedikodu yazarlığı.. Sonra, küçük bir tiyatronun genel sekreteri... Sonra, Mont-

martre'da bir kabarenin müdürü... İki kez iflâs etmiş... İki yıl bir taşra gazetesinde, galiba Nevers'de yazı işleri müdürlüğü... En sonunda bir gece kulübünün başına geçiyor... *Gemisini yürütmeyi bilen biri...* Kullandığı deyimler bunlar... Gerçi komiser şunları da ekledi: *İyi herif- tir; baktı ki işin sonunda elindeki üç beş kuruştan da olacak, ya da başını derde sokacak, kapağı taşraya attı...*"

"Peki, ne düşünüyorsunuz?"

"Kendi kendime, bu saldırı olayını niçin uydurdu diye soruyorum... Arabasını gördüm çünkü... Sahici kan lekeleri vardı.. Yok, gerçekten saldırıya uğradıysa, niçin hayatta olduğunu gizliyor, Brest'te dolaşp durduğuna göre?..."

"Çok güzel!..."

Müfettiş, şaka edip etmediğini anlamak için dikkatle Maigret'ye baktı. Şaka etmiyordu! Komiser ciddiydi, gözleri, uzakta, denizin üstünde beliren bir güneş lekesine takılmıştı.

"Le Pommeret'ye gelince..."

"Esaslı bir şeyler öğrenebildiniz mi?..."

"Kardeşi sizinle konuşmak için otele geldi... Bekleyecek vakti yoktu... Ölü hakkında çok kötü konuştu... Hiç değilse kendi kafasınca çok kötü birşey bu: Tembel bir adammış! İki tutkusu var: kadın ve av... Şonra, borca girmek, derebeyi gibi yaşama merakı... Yüzlerce ayrından biri bu. Çevrenin hemen hemen en büyük sanayicilerinden biri olan kardeşi bana şöyle dedi:

"Ben, kendi hesabıma, elbiselerimi Brest'te diktirmekle yetinirim... Gösterişli değil, ama dayanıklı, rahat.. Yves, elbiselerini ısmarlamak için Paris'e giderdi... Ayakkabılarını da mutlaka ünlü bir ayakkabıcıya yaptırırdı!... Karım bile ısmarlama ayakkabı giymez..."

"Matrak!..." dedi Maigret; arkadaşı öfkelenmese bile, büyük bir şaşkınlık içindeydi.

"Niçin?"

"Harika, diyelim isterseniz! Az önceki ifadenize göre, bu bizim yaptığımız taşra hayatının içine dalmak gerçekten! Müzeliş işler bunlar!... Le Pommeret'nin, hazır mı, yoksa ısmarlama ayakkabı mı giydiğini öğrenmek!... Önemsiz gibi görünür bu... Vallahi, ister inanın, ister inanmayın, bence, işin püf noktası burada... Hadi, gidip birer aperitif içelim, Leroy!... Bu adamların her gün yaptıkları gibi... Amiral Kahvesi'nde!..."

· Müfettiş, bir kez daha şefine bakarak, kendisiyle eğleniyor mu diye sordu kendi kendine. Oysa, sabahki etkinliğinden ve girişiminden ötürü kutlanacağını ummuştı.

Ama Maigret bütün bunlara kulak asmıyormuş gibi görünüyordu!

* *
*

Tıpkı bir lise öğretmeninin, öğrencilerin çene çaldıkları bir sırada sınıfa girdiği zamanki dalgalanmayı andıran bir dalgalanma oldu. Konuşmalar kesildi. Gazeteciler komiserin önüne atıldılar.

"Doktorun tutuklandığını yazabilir miyiz? İtiraf etti mi suçunu?..."

"Böyle birşey yok!...."

Maigret onları el-kol hareketleriyle uzaklaştırıyor, Emma'ya sesleniyordu:

"İki Pernod, yavrum..."

"Ama, canım, Mösyö Michoux'yu tutukladığınıza göre..."

"Gerçeği öğrenmek istiyor musunuz?..."

Gazetecilerin not defterleri ellerinde hazırды zaten. Dolmakalemleri hazır, bekliyorlardı.

"Dinleyin öyleyse, gerçek daha belli değil... Belki günün birinde olur... Belki de olmaz..."

"Söylendiğine göre, Jean Goyard..."

"Yaşıyor! Onun adına iyi birşey bu!"

"Gene de, gizlenen bir adam var ortada, boşuna koğuşturulan bir adam..."

"Bu, avın avcıdan üstün olduğunu gösterir!..."

Maigret, Emma'yı bileğinden tutarak, tatlı bir sesle:

"Yemeğimi odama getirir misin..." dedi.

Aperitifini bir solukta içip ayağa kalktı.

"Size bir öğüt vereyim, baylar! Vaktinden önce sonuçlara varmayın! Hele tümdengelimlerden sakının..."

"Peki ama, suçlu kim?..."

Geniş omuzlarını silkti Maigret:

"Kim bilir?..." dedi.

Merdivenin dibine varmıştı bile. Müfettiş Leroy sorgu dolu bir

bakışla izledi onu.

"Yok, dostum... Siz tabldottan yiyin yemeğinizi... Benim dinlenmeye ihtiyacım var..."

Ağır adımlarla merdivenden tırmandığı duyuldu. On dakika sonra da, Emma, elinde çerezle donatılmış bir tabak, yukarı çıktı.

Sonra, yukarıya mayonezli balık, dana rostosu ve ıspanak götürdüğüünü gördüler.

Yemek salonunda konuşma hızını yitiriyordu. Gazetecilerden biri telefona çağrıldı:

"Saat dörde doğru, evet!... Size çok heyecanlı bir haber vereceğimi sanıyorum... Şimdi değil!... Beklemek gerekiyor..."

Leroy, bir masada tek başına oturmuş, görgülü bir adam tavırlarıyla yemeğini yiyor, ikide bir dudaklarını peçetesinin ucuyla siliyordu.

Pazar yerindeki adamlar, bir şeyler olacağını belli belirsiz umarak Amiral Kahvesi'nin cephesini gözlüyorlardı.

Serserinin kaçmış olduğu aralığın köşesine bir jandarma dayanmıştı. "Belediye Başkanı, Maigret'yi telefona rica ediyor!"

Leroy telâşlandı, Emma'ya:

"Yukarı çıkıp haber verin..." dedi.

Ama garson kız geri dönünce:

"Gitmiş!..." dedi.

Müfettiş basamakları dörder dörder tırmandı, sapsarı bir yüzle geri döndü, kulaklığı kaptı.

"Alo!... Evet, sayın Belediye Başkanı!... Bilmiyorum... Çok.. Çok merak ediyorum... Komiser yok olmuş... Alo!... Hayır! Başka bir şey bilmiyorum... Yemeğini odasında yedi... Aşağı indiğini görmedim... Ben... Size birazdan telefon ederim..."

Peçetesini hâlâ elinden bırakmamış olan Leroy, alnının terini onunla kuruladı.

MUM IŞIĞINDA BİR ÇİFT

Müfettiş ancak yarım saat sonra çıkabildi odasına. Masanın üstünde, mors alfabesiyle yazılmış bir not buldu. Notta şunlar yazılıydı:

"Bu akşam, saat on bire doğru, kimseye görünmeden dama çıkın. Beni orada bulacaksınız. Çıt çıkmasın. Yanınıza silâh alın. Benim Brest'e gittiğimi, size oradan telefon ettiğimi söyleyin. Otelden ayrılmayın.

MAIGRET"

Saat on birden az önce, Leroy ayakkabılarını çıkardı; onu epeyce heyecanlandıran bu dam seferi için öğleden sonra özel olarak satın aldığı keçe terlikleri giydi.

Merdiven ikinci katta bitiyordu, ama tavandaki bir kapağa dayalı bir iskele vardı. Hava akımı yüzünden buz gibi soğuk bir tavan arasına çıkınca, müfettiş, tehlikeyi göze alıp bir kibrit çaktı.

Birkaç saniye sonra, çatı penceresinden atladı, ama hemen saçağa inmeye cesaret edemedi. Her yan buz gibiydi. Çinko levhalara değdikçe parmakları donuyordu insanın. Üstelik, Leroy, ağırlık etmesin diye yağmurluğunu da giymemişti.

Gözleri karanlığa alışınca, av bekleyen kocaman bir hayvan gibi, kapkara, uknaz bir yığını seçer gibi oldu. Burnu pipo kokusu aldı. Hafifçe ıslık çaldı.

Az sonra, saçağın üstünde, Maigret'nin yanına sinmişti. Ne deniz, ne de kasaba görünüyordu. Damın rıhtımı görmeyen yanı üstündeydiler;

karşılarında büyük ayaklı serserinin kaçmış olduğu geçitten başka bir şey olmayan kara bir hendek vardı.

Gördükleri, karmakarışık çizgilerdi. Damların kimi pek aşağıda kalıyordu, kimi de adamlarla aynı düzeydeydi. Şurada, burada, ışıklı pençeler vardı. Kimi pencerelerde, üstünde karagözü andıran gölgelerin oynadığı storlar vardı. Oldukça uzakta, bir odada, bir kadın emaye bir leğende minicik bir bebeği yıkıyordu.

Komiser iri cüssesiyle kımıldadı; daha doğrusu, ağzını arkadaşının kulağına yapıştırıncaya dek süründü.

"Dikkat! Sert hareket yok. Saçak sağlam değil. Üstelik alımızda bir oluk var. Azıcık kımıldasak, gümbür gümbür yuvarlanır aşağıya... Gazeteciler nerede?"

"Aşağıda. İçlerinden biri, sizi aramaya, Brest'e gitti. Goyard'ın izini kovaladığınıza inanmış..."

"Emma?"

"Bilmiyorum... Ona dikkat etmedim... Yemekten sonra kahvemi o getirdi bana."

Böyle, kimsenin haberi olmaksızın, içinde hayat kaynayan, insanların alçak sesle konuşmak zorunluluğunu duymadan rahat rahat dolaştıkları, sıcak, aydınlık bir evin üstünde bulunmak insanı bir tuhaf ediyordu.

"Hadi... yavaş yavaş satılık eve doğru dönün... Çok yavaş."

Sağdan ikinci evdi bu. Yüksekliği otelinkiyle aynı bir iki yapıdan biri. Kopkoyu bir karanlık içindeydi, gene de müfettiş, ikinci katta, perdesiz bir pencerede, ölgün bir ışığın yansıldığını görür gibi oldu.

Giderek, bunun dışarıdan vuran değil, içeride yanan zayıf bir ışık olduğunu farkettiler. Gözleri aynı noktaya dikili olarak baktıkça eşyalar biçimlenmeye başlıyordu.

Muşamba kaplı bir döşeme... Yarıya kadar yanmış bir mum, dimdik yükselen alevinin çevresinde bir ayla...

"Orada," dedi ansızın, elinde olmaksızın sesini yükselterek.

"Şiş!... Evet..."

Biri döşemenin üstünde yatmıştı; vücudunun yarısını mum ışığı aydınlatıyor, yarısı gölgede kalıyordu. Kocaman bir ayakkabı, üstüne sımsıkı yapışan bir balıkçı kazağı geçirilmiş iri bir gövde.

Leroy geçidin ucunda bir jandarmanın beklediğini biliyordu. Alanda

başka bir jandarma daha vardı. Bir üçüncüsü de rıhumda gidip gelerek nöbet tutuyordu.

"Onu tutuklayacak mısınız?..."

"Bilmiyorum. Tam üç saatten beri uyuyor."

"Silâhlı mı?..."

"Sabah yoktu silâhı..."

Birbirlerinin söylediklerini ancak duyabiliyorlardı. Soluklarına karşan belli belirsiz bir fısıltıyla konuşuyorlardı.

"Ne bekliyoruz?..."

"Bilmiyorum... Kovalandığı halde, uyurken mum yakmasının nedeni ne olabilir acaba?... Dikkat!..."

Odanın duvarlarından biri üstünde sarı bir dörtgen belirmişti.

"Altımızda, Emma'nın odasında ışık yandı... Onun yansıması bu..."

"Akşam yemeği yemediniz, değil mi, komiser?..."

"Ekmekle sucuk almıştım yanıma... Üşümüyorsunuz ya?..."

İkisi de donmuşlardı. Fenerin ışığının eşit aralıklarla gökyüzünden geçtiğini görüyorlardı.

"Işığı söndürdü!..."

"Evet... Şışt!..."

Beş dakika süren bir sessizlik, tatsız bir bekleyiş... Sonra, Leroy'nın eli Maigret'ninkini aradı, bir şey anlatmak istercesine sıkı.

"Aşağıya bakın."

"Gördüm."

Boş evi geçitten ayıran beyaz badanalı duvarın üstünde bir gölge.

"Onunla buluşmaya gidiyor..." diye fısıldadı Leroy, sessiz kalmaya dayanamayarak.

Yukarıda, adam, mumun yanında hâlâ uyuyordu. Bahçede bir frenk üzümü fidanı hıştırdadı. Bir kedi bir oluk boyunca kaçıp gitti.

"Kavlı bir çakmağınız yok mu?"

Maigret piposunu yeniden ateşlemeye cesaret edemiyordu. Uzun süre duraksadı. Sonunda, arkadaşının yeleğini kendine siper ederek bir kibrit çaktı. Müfettiş sıcak tütün kokusunu bir kez daha genzinde duydu.

"Bakın!..."

Artık konuşmadılar. Adam yattığı yerden öyle anî bir hareketle kalktı ki, neredeyse mumu devirecekti. Kapı açılıp da Emma, kararsız, suçlu olduğunu düşündürecek kadar acınacak bir halle ışıktaki belir-

diğinde, adam gölgeye doğru çekildi.

Koltuğunun altında bir şey vardı: bir şişe, bir de paket. Onları yere bıraktı. Kâğıdın bir yarısı açıldı, kızarmış bir tavuk görüldü.

Emma konuşuyordu. Dudakları kıpırdıyordu. Alçakgönüllü, hüzünlü bir halle bir iki sözcük söyledi. Ama polisler arkadaşını göremiyorlardı.

Emma ağlamıyor muydu? Siyah garson elbisesi, bröton başlığı vardı üstünde. Önlüğünü çıkarmakla yetinmişti; bu ona her zamankinden daha zavallı bir hal veriyordu.

Evet! Konuşurken ağlıyordu bir yandan... Kesik kesik sözcükler çıkıyordu ağızından. Sık sık kapının pervazına dayanmasından, yüzünü, bükülmüş koluna gömmesinden anlaşıyordu ağladığı. Sırtı düzensiz hareketlerle inip kalkıyordu.

Adam, bulunduğu yerden çıkarak, hemen hemen bütün pencereyi kaparttı, sonra, odanın dip tarafına doğru yaklaştıkça polislerin görüş alanı yeniden aydınlandı. Kocaman eli Emma'nın omzuna indi; kız öylesine sarsıldı ki, olduğu yerde döndü; neredeyse yere düşecekti. Sapsarı zavallı yüzü, ağlamaktan şişmiş dudakları görüldü.

Bütün bunlar, tıpkı ışıklar söndürülmeden gösterilen bir film gibi, belirsiz, bulanık. Alışılmış bir şeyler daha vardı: sesler, gürültüler...

Tıpkı sinemadaki gibi: sessiz film gibi.

Adam konuşuyordu şimdi. Yüksek sesle konuşuyor olmalıydı. Ayı gibi bir adamdı. Baş omuzlarının arasına gömülmüş, bedenine sımsıkı yapışan kazağı göğüs kaslarını ortaya çıkarıyordu; saçları, tıpkı bir kürek mahkûmununkiler gibi dibinden kesilmiş, elleri kalçalarına dayanmış, bağıra çağıra azarlıyor, hakaret ediyor, ya da tehditler savuruyordu.

Her an kıza vurmaya hazır gibiydi. Öyle ki, Leroy, güvenini artırmak istercesine Maigret'ye daha çok sokuldu.

Emma durmadan ağlıyordu. Başlığı çarpılmıştı. Topuzu dağılmak üzereydi. Bir yerde bir pencere kapandı, bir an için dikkatlerini başka yana çekti.

"Komiser... Bir şey yapmayacak mıyız?..."

Tütün kokusu iki adamı sarıyor, onlara bir ısınmışlık duygusu veriyordu.

Emma niçin ellerini kavuşturuyordu?... Yeniden konuşmaya başla-

mıştı... Yüzü, büyük bir ürküntü, yakanış, acı anlatımıyla bozulmuştu. Leroy, Maigret'nin elindeki tabancanın ağzına mermi sürdüğünü işitti.

Aralarında on beş yirmi metre vardı ancak. Tok bir tokuru, param-parça bir cam ve dev artık zararsız hale gelecekti.

Şimdi, elleri arkasında, bir aşağı, bir yukarı gidip geliyor, daha kısa, daha enli görünüyordu. Ayağı tavuğa takıldı. Neredeyse kayıp yere düşecekti. Tavuğa öfkeyle bir tekme atıp gölgeye yuvarladı.

Emma onlardan yana baktı.

Ne konuşuyorlardı acaba? Bu dokunaklı konuşmanın ana motifi ne olabilirdi?

Adam hep aynı şeyleri yineliyor gibiydi çünkü! Ama, bunları git-tükçe daha sakın bir biçimde söylemiyor muydu?...

Emma dizlerinin üstüne yığıldı; daha doğrusu, kendini onun önüne atıp ellerini adama doğru uzattı. Adam, onu görmüyormuş gibi davran-dı, önünden çekilip geçti; Emma, artık diz çökmüş değildi; neredeyse boylu boyunca yere uzanmış, yalvararak bir kolunu öne doğru uzat-mıştı.

Adam bir görünüyor, bir kayboluyordu gölgenin içinde. Yeniden bel-irdiğinde, yalvarıp yakaran kızın önünde dimdik durdu; yukarıdan aşağıya doğru baktı ona.

Gene yürümeye koyuldu, yaklaştı, sonra uzaklaştı. Kızın, artık, ko-lunu ona doğru uzatacak, yalvaracak gücü ya da cesareti bile kalmamıştı. Boylu boyunca döşemenin üstüne bıraktı kendini. Şarap şişesi elinin az ötesindeydi.

Bu, beklenmedik bir şeydi. Serseri eğildi, daha doğrusu kocaman pençelerinden birini uzattı, kızı giysisinin omzundan yakaladı, tek bir hareketle Emma'yı ayağa kaldırdı. Bunu öyle hoyratça yapmıştı ki, kız, adam onu bırakınca sendeledi.

Bununla birlikte kızın solgun yüzünde bir umut belirtisi yok muy-du? Topuzu dağılmıştı. Beyaz başlığı yerde sürükleniyordu.

Adam yürüyordu. İki kez, kolları yanına düşmüş kızın yanından, ona aldırmadan geçti.

Üçüncüsünde onu kollarının arasına aldı; bütün gücüyle göğsüne bastırды, başını çekti, aç kurt gibi dudaklarını onun dudaklarına yapış-tırdı.

Adamın bir hayvaninkini andıran sırtından başka birşey görünmü-

yordu artık; ufacak bir de kadın eli vardı, omzunda kasılı...

Canavar, kocaman parmaklarıyla, dudaklarını kızın dudaklarından ayırmaksızın, onun dağılan saçlarını, sanki onu ezmek, yok etmek, daha doğrusu onu kendi içine almak istiyormuşçasına okşuyordu.

"Bir bu eksikti!..." dedi müfettişin allak bullak sesi.

Maigret ise, öylesine şaşırmıştı ki, bu şaşkınlığın tepkisi olarak, az kalsın kahkahayı koyverecekti.

Emma geleli bir çeyrek saat olmuş muydu? Kucaklaşma sona ermişti. Mum, beş dakika daha ya dayanır, ya dayanmazdı. Havada, neredeyse gözle görülebilecek bir rahatlama vardı.

Garson kız gülmüyor muydu? Bir yerde bir ayna kırığı bulmuş olmalıydı. Uzun saçlarını topladığı, bir firketeyle tutturduğu, yerde, kaybettiği başka bir firketeyi aradığı, başlığını giyerken onu dişlerinin arasına sıkıştırdığı açık seçik görülüyordu.

Kıza, neredeyse güzel denebilirdi. Sahiden de güzeldi! Düz göğsü, siyah etekliği, kızarmış gözkapakları, herşeyi insanın içine dokunuyordu. Adama tavuğu eline almıştı. Kızı gözden kaçırmadan, iştahla yiyor, kemikleri çatırdatarak, elleri parça parça sıyrınıyordu.

Cebinde bir bıçak aradı, bulamadı; şişenin boğazını ayakkabısının topuğuna vurarak kırdı. Şişeden içti. Emma'ya da içirmek istedi, ama kız gülererek reddedecek oldu. Belki de şişenin kırık ağzı korkutuyordu onu. Ama, adam zorla ona ağzını açtırdı, içkiyi usul usul akıttı.

İçki genzine kaçtı kızın, öksürdü. Adam onu omuzlarından yakalayıp kucakladı, ama bu kez dudaklarından öpmedi. Keyifle, yanaklarını, gözlerini, alnını, dantel bonesini bile öpücüklere boğdu durdu.

Emma hazırды. Adam pencereye doğru yürüyüp yüzünü cama yapıştırdı; bir kez daha ışıklı alanın hemen hemen tümünü kararttı. Yeniden arkasına döndüğünde mumu söndürdü.

Müfettiş Leroy sinirden patlayacaktı.

"Birlikte gidiyorlar..."

"Evet..."

"Yakalanacaklar..."

Bahçedeki frenküzümü hışırdadı. Sonra, duvarın üstüne bir şeyin çekilip çıkarıldığı görüldü. Emma kendini çıkmazda buldu, sevgilisini bekledi.

"Onları uzaktan izleyeceksin... Dikkat et, seni hiç farketmesinler!... İmkân bulunca bana haber verirsin..."

Serserinin kızı duvardan aşırmasına benzer biçimde, Maigret, müfettişin, arduvaz boyunca, çatı penceresine dek kendini yukarı çekmesine yardım etti. Sonra eğilip, kızla adamın artık sadece başlarının görün­düğü çıkmaz yola baktı.

Duraksıyorlardı. Fısıldaıyorlardı. Kız adamı sığınak gibi bir yere doğru sürükledi, gözden silindiler. Kapı, bir tek mandalla tutuyordu çünkü.

Bir halatçı dükkânının ambarıydı sığındıkları yer. Oradan, bu saatte hiç kimsenin bulunmadığı dükkâna geliniyordu. Bir kilidi zorlamaları yetecekti rıhtıma çıkmak için.

Ama, Leroy, oraya onlardan önce varacaktı.

Çatı iskelesinden iner inmez, komiser, olağanüstü bir şeylerin olup bittiğini anladı. Otelden bir gürültü işitti. Aşağıda, bağrışıp, çağrışmalar arasında telefonla konuşuluyordu.

Leroy'nın sesini tanıdı; telefonla konuşuyor olmalıydı; çünkü sesini bir hayli yükseltiyordu.

Maigret merdivenden paldır küldür indi, birinci kata geldi. Bir gazete­ciye çarptı.

"Hayrola?..."

"Bir cinayet daha... Bir çeyrek saat oluyor... Kasabada... Yaralıyı ec­zaneye götürdüler..."

Komiser önce rıhtıma doğru seyirtti. Alınpatlarını sallayarak koşan bir jandarma gördü. Gökyüzünün böylesine karardığı az görülmüştür. Maigret adama yetişti.

"Ne oluyor?..."

"Dükkândan bir adamla bir kadın çıktı... Karşı kaldırımda volta atıyordum... Adam neredeyse kucağıma düşecekti... Arkalarından koş-

mak boşuna... Çok uzaklara gitmişlerdir!..."

"Nasıl nasıl?"

"Dükkândan sesler geliyordu; içerisi karanlıktı... Pusuya yattım, silâhımı kavradım... Kapı açıldı... Bir herif çıktı dışarıya... Ama nişan alacak vakit bulamadım... Yüzüme öyle bir yumruk salladı ki, yere yuvarlandım... Altıpatlarımı düşürdüm elimden... Tek korkum, adamın silâhı yerden almasıydı... Hayret!... Adam eşikte onu bekleyen bir kadının yanına gitti... Kadın koşamıyordu, adam kucağına aldı onu... Yerden hemen kalktım. Öyle şiddetli bir yumruktu ki... Bakın!... Yüzüm kanıyor... Rıhtım boyunca kaçtılar... Havuzun çevresinden dolaşmış olmalılar... İleride bir sürü küçük yol vardır, sonra da kırlara çıkılır..."

Jandarma mendiliyle burnuna tampon yapıyordu.

"Az kalsın beni öldürecekü!... Demir gibi bir yumruğu var..."

Otelden hâlâ gürültülü konuşmalar işitiliyordu. Pencereleler aydınlıktı. Maigret jandarmadan ayrıldı, köşeyi döndü, pencere kapakları kapalı, ama açık kapısında parlak bir ışığın dışarıya vurduğu eczaneyi gördü.

Kapının önünde yirmi kadar insan yığılmıştı. Komiser dirsekleriyle kendine yol açarak aralarından geçti.

Laboratuvarda, yere uzatılmış bir adam, gözlerini tavana dikmiş, düzenli aralıklarla inliyordu.

Eczacının karısı, sırtında gecelik, orada toplanan kalabalıktan daha çok gürültü patırtı ediyordu bir başına.

Pijamasının üstüne bir ceket geçirmiş olan eczacı ise, telâş içinde şişelerin birini alıp birini bırakıyor, koca koca pamuk paketlerini yırtıyordu.

"Kim bu?" diye sordu Maigret.

Ama sorusuna karşılık beklemedi. Çünkü, gümrük memurunun üniformasını tanımıştı; pantolonunun paçalarından biri kesilip açılmıştı. Şimdi, adamın yüzünü de tanımıştı.

Geçen Cuma günü limanda nöbetçi olan ve Mostaguen'in öldürülüşünü uzaktan gören gümrük memuruydu bu.

Bir doktor, üzgün bir halde geldi, yaralıya baktı. Sonra, Maigret bağırdı:

"Gene ne var?"

Yerde, ince bir kan vardı. Eczacı gümrük memurunun bacağını oksijenli suyla yıkamıştı; yol yol pembe köpükler oluşmuştu.

Dışarıda bir adam, belki onuncu kez, ama hep soluk soluğa anlatıyordu:

"Karımla yatmıştık. Ansızın, bir tabanca sesini andıran bir ses duydum, ardından bir çığlık... Sonra beş dakika kadar süren bir sessizlik!... Yeniden uyumaya cesaret edemiyordum... Karım dışarı çıkıp ne olduğunu öğrenmemi istiyordu... O sırada, kaldırımdan, tam bizim kapının önünden iniltiler gelmeye başladı... Kapıyı açtım... Yanımda silâh vardı... Yerde kapkara bir yığın yatıyordu... Üniformayı tanıdım... Komşuları uyandırmak için bağırmaya başladım. Manav yardım etti, yaralıyı onun otomobiline koyup buraya getirdik..."

"Silâh saat kaçta patladı?..."

"Tam yarım saat önce..."

Yani, Emma'yla ayak izlerine rastlanan adam arasındaki sevişme sahnesinin en heyecanlı yerinde!...

"Nerede oturuyorsunuz?..."

"Ben yelkenciyim... Dükkânımın önünden belki on kez geçmişsinizdir... Limanın sağ tarafında... Balık pazarından ileride... Evim rıhtımla bir ara sokağın köşesinde... Daha sonra evler seyrekleşir, villalar vardır yalnızca..."

Dört kişi yaralıyı arka odalardan birine taşıyıp, bir kanepenin üstüne uzattılar. Doktor emirler veriyordu. Dışarıdan, Belediye Başkanı'nın:

"Komiser burada mı?..." diye soran sesi işitiliyordu.

Maigret, elleri ceplerinde, ona doğru yürüdü.

"Kabul edersiniz ki, komiser..."

Ama, karşısındaki adamın bakışları öylesine soğuktu ki, Belediye Başkanı bir an bozuldu.

"Bu işi yapan, bizim büyük ayaklı adam, değil mi?"

"Hayır!"

"Ne biliyorsunuz?..."

"Biliyorum, çünkü saldırı olduğu sırada, hemen hemen sizi gördüğüm kadar açık seçik görüyordum ne yaptığını..."

"Demek, onu gördüğünüz halde tutuklamadınız?"

"Hayır!"

"Bir jandarmaya saldırıldığını söylediler bana..."

"Bakın, bu doğru."

"Bu gibi faciaların yaratabileceği tepkileri düşünebilirsiniz herhalde, değil mi?... Kısacası, komiser, buraya geldiğinizden beri..."

Maigret telefonun kulaklığını aldı.

"Bana jandarma komutanlığını bağlayın, matmazel... Evet... Teşekkür ederim... Alo! Jandarma karakolu mu?... Komutanla mı konuşuyorum?... Alo! Ben, komiser Maigret... Doktor Michoux hâlâ orada, tabii?... Efendim?... Evet, siz gene de bir baksanız... Nasıl?... Avluda bir nöbetçi mi var?... Çok iyi... Bekliyorum..."

"Sizce, doktor mu...?"

"Asla! Ben hiçbir zaman bu kanıda olmadım, sayın Belediye Başkanı!... Alo!... Evet!... Yerinden ayrılmadı demek?... Teşekkür ederim... Uyuyor mu dediniz?... Çok iyi... Alo! Hayır! Önemli birşey yok..."

Arka odadan iniltieler geliyordu. Çok geçmeden bir sesin:

"Komiser..." diye çağırıldığı duyuldu.

Sabunlu kalmış ellerini bir havluya silmekte olan doktordu bu.

"Onu sorguya çekebilirsiniz... Mermi sadece baldırını sıyrıp geçmiş... Yarası önemli değil, ama çok korkmuş... Şunu da söylemek gerekir ki, oldukça çok kan kaybetmiş..."

Gümrük memurunun gözleri yaşarmıştı. Doktor anlatmayı sürdürürken, yanakları kızardı.

"Bütün korkusu, bacağının kesileceğini sanmasından ileri geliyor... Oysa bir hafta sonra izi bile kalmayacak!..."

Belediye Başkanı, kapının ortasında, ayakta duruyordu.

"Anlatın, nasıl oldu," dedi Maigret tatlı bir sesle, kanepenin bir yanına ilişerek. "Hiç merak etmeyin... Doktorun dediğini duydunuz..."

"Bilmem ki..."

"Hâlâ mı korkuyorsunuz?..."

"Bugün, saat onda nöbetim bitiyordu. Yaralandığım yerin az ötesinde oturuyorum."

"Demek doğruca eve gitmediniz?..."

"Hayır! Amiral Kahvesi'nde hâlâ ışık yandığını gördüm... İşler ne hal almıştı, öğrenmek istedim... Yemin ederim, bacağım yanıyor!..."

"Bir şey yok! Bir şey yok!" diye kesinledi doktor.

"Ama, size diyorum ki... Neyse, madem bir şey yok... Kahvede bir bira içtim... İçeride yalnız gazeteciler vardı, onlara soru sormaya cesa-

ret bile edemedim..."

"Size kim servis yaptı?"

"Bir oda hizmetçisiydi, sanırım... Emma'yı görmedim."

"Sonra?..."

"Eve gitmek istedim... Nöbetçilerin önünden geçtim; arkadaşımın piposundan bir sigara yaktum... Rıhtım boyunca yürüdüm... Sağa döndüm... Kimsecikler yoktu ortalarda... Deniz oldukça yatışmıştı... Tam köşeyi döner dönmez, bacağımda ansızın bir acı duydum; patlama sesini daha sonra işittim... Bacağımın ortasına koca bir taş yemiş gibiydim... Yere kapandım... Ayağa kalkmaya çalıştım... Biri koşuyordu... Elime sıcak sıcak bir şeyler geldi, nasıl olduğunu anlamaksızın bayılmışım... Öldüğümü sandım.

"Kendime geldiğimde köşedeki manav kapısını açıyordu, ama bana yaklaşmaya cesaret edemiyordu...

"Bütün bildiğim bundan ibaret."

"Ateş edeni görmediniz mi?..."

"Hiçbir şey görmedim... Bu gibi şeyler insanın sandığı gibi olmuyor... Yere düşmem... Hele, kanla dolan elimi bacağımdan çektiğim an..."

"Düşmanınız var mı?..."

"Kat'iyen!... Buraya geleli ancak iki yıl oluyor... Ben buranın köylcrindenim.. Bugüne dek kaçakçılarla hiç karşılaşmadım..."

"Evinize hep bu yoldan mı gidersiniz?..."

"Hayır!... En uzun yoldur bu... Ama kibritim olmadığından sigaramı yakmak üzere nöbetçinin yanına gittim... Sonra da, kasabanın içinden geçecek yerde, rıhtım boyunca yürüdüm..."

"Kasabadan geçmek daha mı kestirme?..."

"Biraz daha kestirme..."

"Sizin kahveden çıkıp rıhtıma yürüdüğünüzü gören birisi pusuya yatacak vakit bulabilir mi?..."

"Tabii... Ama ne diye vurmak istesinler beni?... Üstümde hiç para taşımam... Hem kimse beni soymaya kalkmadı..."

"Serseriye bütün gece gördüğünüzden emin misiniz, komiser?..."

Belediye Başkanı'nın sesinde batıcı birşey vardı. Leroy, elinde bir kâğıtla içeri girdi.

"Bir telgraf; postaneden otele telefonla okudular şimdi. Paris'ten geliyor..."

Maigret okudu:

Emniyet Genel Müdürü'nden Komiser Maigret'ye, Concarneau.

"Eşkâlini bildirdiğiniz Jean Goyard, namı diğer Servières, Pazartesi akşamı Paris'te, Lepic Sokağı'nda Bellevue Oteli'nde 15 numaralı odaya yerleşirken tutuklandı. Altı treniyle Brest'ten geldiğini itiraf etti. Suçsuz olduğunu söylüyor. Avukatının yanında sorguya çekilmek istiyor. Talimatınızı bekliyoruz."

BİRİ DAHA VARDI

"Siz de kabul edersiniz herhalde, komiser, meseleyi ciddi olarak konuşmanın zamanı geldi..."

Belediye Başkanı, bu sözleri, buz gibi bir saygıyla söylemişti. Müfettiş Leroy'ya gelince, Maigret'yi, piposunun dumanını savuruşundan heyecanlarını, duygularını kestirebilecek kadar tanıımıyordu daha. Komiser gözkapaklarını iki üç kez kırttı, yarı açık ağzından çizgi halinde, ince, gri bir duman çıktı. Sonra, Maigret cebinden not defterini çıkardı; çevresindekilere, eczacıya, doktora, meraklılara sırayla baktı.

"Nasıl emrederseniz, sayın Belediye Başkanı... İşte..."

"Bana, çaya gelir misiniz, komiser..." diye atılarak onun sözünü kesti Belediye Başkanı. "Arabam kapıda bekliyor... Siz gerekli emirleri verinceye dek beklerim..."

"Ne emri?..."

"Şey... katil... serseri... şu kız..."

"Ha, evet! Jandarmaların yapacak işleri olmadığına göre, çevre gar- ları bir kolağan etsinler..."

En saf haliyle söylüyordu bunları.

"Size gelince, Leroy, Paris'e telgraf çekip, Goyard'ı göndermelerini bildirin, sonra da gidip yatın."

Komiser, Belediye Başkanı'nın, siyah üniformalı bir şoförün kullandığı arabasına bindi, oturdu. Sables Blancs'a varmadan az önce, yalı- yarın hemen üstünde inşa edilmiş, bu yüzden de bir parçacık derebeyi

şatosunu andıran villa görüldü. Villanın pencereleri yer yer aydınlıktı.

Yol boyunca iki adam tek sözcük bile etmemişlerdi.

"Müsaade ederseniz, size yolu göstereyim..."

Belediye Başkanı, kürklü paltosunu uşağın eline bıraktı.

"Madam yattı mı?"

"Kütüphanede, sayın Belediye Başkanı'nı bekliyorlar..."

Gerçekten de, kütüphanede buldular onu. Kırk yaşlarında olmasına karşın, altmış beşlik kocasının yanında çok genç görünüyordu. Komisere, başını hafifçe eğerek selâm verdi.

"Ne haber?..."

Etikete son derece önem veren bir adam tavrıyla, Belediye Başkanı, karısının elini öptü, bir süre bırakmadı.

"Merak etmeyin!..." dedi. "Bir gümrük memuru hafifçe yaralanmış... Umarım ki, komiser Maigret ile yapacağımız konuşmadan sonra bu kâbus sona erecek..."

Belediye Başkanı'nın karısı, ipek hışırtıları arasında odadan çıktı. Mavi kadife kapı perdeleri indi. Kütüphane kocamandı; duvarlarında güzel ağaç kaplamalar vardı; tavanları, İngiliz konaklarının tavanları gibi kirşiliydi.

Ciltleri oldukça pahalı kitaplar göze çarpıyordu. Ama asıl değerli ciltler, duvarın bir yüzünü boydan boya kaplayan kitap dolabında olmalıydı.

Kütüphane, tümüyle, çok pahalıya malolmuş kusursuz bir beğeni ve konfor örneğiydi. Kalorifer olmasına karşın, bir anıtı andıran şöminede, alev alev odunlar yanıyordu.

Doktorun villasının özenti lüksüyle hiç ilişiği olmayan bir evdi burası. Belediye Başkanı, puro kutularından birini seçerek, Maigret'ye uzattı.

"Teşekkür ederim, izin verirsiniz, pipomu içeceğim..."

"Oturun lütfen... Bir viski ister miydiniz?..."

Zile bası, bir puro yaktı. Uşak, onlara hizmet etmeye geldi. Maigret, belki de isteyerek, aristokrat bir eve konuk giymiş bir küçük burjuvanın beceriksiz tavrını takınmıştı. Yüzünün çizgileri daha bir kaba saba, bakışı bulanıktı.

Ev sahibi, hizmetçinin dışarı çıkmasını bekledi.

"Bu cinayet dizisinin sürmemesi gerektiğini anlıyorsunuz tabii, ko-

miser... İşte... Durun bakayım... tam beş gündür buradasınız... Ve bu beş gün içinde..."

Maigret, cebinden muşamba kaplı bakkal defterini çıkardı.

"Müsade eder misiniz?..." diyerek Belediye Başkanı'nın sözünü kes-ti. "Bir dizi cinayetten söz ediyorsunuz... Oysa, bir tanesi dışında, kur-banların hepsi de yaşıyor... Ortada bir tek ölü var: Mösyö Le Pomme-ret... Gümrük memuruna gelince, siz de kabul edersiniz ki, birisi ger-çekten hayatına kastetmiş olsaydı, bacağına nişan almazdı... Ateş edi-len yeri biliyorsunuz... Ateş eden kimse görünmüyordu... Bol bol vakit bulabilirdi istediği gibi nişan almak için.... Meğer ki, ömründe eline tabanca almamış bir insan ola..."

Belediye Başkanı, şaşkınlık içinde ona baktı. Bardağını kavrayarak:

"Demek istiyorsunuz ki...?"

"Onu bacağından yaralamak istediler... Hiç değilse, aksi kanıtlanın-caya dek buna inanacağım..."

"Mostaguen'i de mi bacağından yaralamak istediler?"

Belediye Başkanı'nın sesinde apaçık alay vardı. İhtiyarın burun kanat-ları titriyordu. Ev sahibi olduğu için nazık davranmak, soğukkanlı ol-mak istiyordu. Ama sesinde, hiç de hoş olmayan ısıklık gibi birşey vardı.

Maigret, âmirine hesap veren iyi bir memur gibi, sürdürdü:

"Arzu ederseniz, notlarımı birer birer ele alalım... 7 Kasım Cuma gü-nünden başlıyorum: *Boş bir evin mektup kutusunun arasından Mösyö Mostaguen'e doğru ateş edildi...* Herşeyden önce, kabul edersiniz ki kimse, olayın kurbanı bile, belli bir anda, Mösyö Mostaguen'in aklına purosunu yakmak için bir eşiğe sığınmak geleceğini bilemezdi... Rüz-gâr daha hafif esseydi, saldırı gerçekleşmeyecekti!... Yine de, kapının ardında tabancalı bir adam vardı... Bu adam ya delinin biriydi, ya da *ge-leceğini bildiği birini* bekliyordu... Şimdi, olayın geçtiği saati düşünün bir!... Gecenin on biri... Amiral Kahvesi'ndeki birkaç kişiden başka, bütün kasaba uykuda..."

"Bütün bunlardan bir sonuç çıkarmıyorum. Suçlu olabilecek kişileri düşünelim. Mösyö Le Pommeret'yle Jean Servières'i, bu arada Em-ma'yı geçelim; çünkü hepsi de o sırada kahvedeydiler.

"Geriye, olaydan bir çeyrek önce kahveden çıkan doktor Michoux'yla, büyük ayaklı serseri kalıyor. Bir de meçhul biri var, ona da x diyelim. Tamam mı?"

"Şunu da ekleyelim ki, Mösyö Mostaguen ölmedi; on beş güne kadar ayağa kalkacak.

"Şimdi gelelim ikinci faciaya. *Olayın ertesi günü, Cumartesi; müfettiş Leroy ile birlikte kahvedeyim. Mösyö Michoux, Mösyö Le Pommeret ve Jean Servières'le aperitiflerimizi içmek üzereyken, doktor bardağına bakıyor, kuşkuluyor. Tahlil sonucunda, Pernod şişesinin zehirli olduğu anlaşılıyor.*

"Muhtemel suçlular: Mösyö Michoux, Mösyö Servières, garson kız Emma, serseri —gündüzden, kimseye görünmeksizin kahveye girmiş olabilir— bir de, x diye adlandırdığımız meçhul adam.

"Şimdi devam edelim. *Pazar sabahı; Jean Servières ortadan kayboldu. Arabası evine yakın bir yerde bulundu; içinde kan lekeleri var. Bunlar daha olmadan önce, Le Phare de Brest gazetesine, Concarneau'yu korku içinde bırakmak üzere hazırlanmış gibi, olayı ayrıntılarıyla anlatan bir yazı gönderildi.*

"Oysa, adam önce Brest'te, sonra Paris'te görülüyor; gizlenmeye çalışır gibi görünüyor, ancak oraya kendi isteğiyle gittiği apaçık anlaşılıyor.

"Tek muhtemel suçlu: Servières'in kendisi.

"Aynı Pazar günü, Mösyö Le Pommeret, doktorla birlikte aperitif içtikten sonra evine gidiyor, yemek yiyor; strikininle zehirlenme sonucunda ölüyor.

"Muhtemel suçlular: eğer kahvede zehirlendiyse, doktor, Emma, bir de şu bizim x.

"Burada, serserinin tamamıyla olayın dışında bırakılması gerekir; çünkü kahve bir an bile boş kalmadı. Zehir konan bir şişe değil, tek bir bardaktı.

"Cinayet Le Pommeret'nin evinde işlendiyse, muhtemel suçlular: ev sahibi kadın, serseri, bir de gene şu allahın belâsı x.

"Sabırsızlanmayın... Az kaldı. *Bu akşam, bir gümrük memuru, ıssız bir yoldan geçerken bacağına bir kurşun yiyor... Doktor hapisten çıkmadı, sıkı bir göz hapsinde bulunduruluyor... Le Pommeret ölü... Servières, Paris'te, Emniyet Müdürlüğü'nce ele geçirilmiş... Emma'yla serseri, o sırada, gözlerimin önünde sarılıp kucaklaşmakla, sonra da bir tavuğu gövdeye indirmekle meşguller...*

"Demek ki, bir tek suçlu var ortada: x...

"Yani, bütün bu olaylar sırasında henüz karşılaşmadığımız bir kim-

se... Bu kimse, herşeyi yapmış olabileceği gibi, sadece son saldırıyı gerçekleştirmiş de olabilir...

"Bu adamı tanımıyoruz. Şekli şemai de yok elimizde... Tek bildiğimiz, adamın bu akşam, bir karışıklık yaratmakta çıkarı olması... Büyük bir çıkar olmalı bu... Çünkü ateş eden, bir serseri değil.

"Bu durumda benden onu tutuklamamı istemeyin... Çünkü, siz de kabul edersiniz ki, sayın Belediye Başkanı, kasabada yaşayan herkes, özellikle, olaylara adı karışan başlıca kişileri tanıyanlar, hele Amiral Kahvesi'nin gedikli müşterilerinin pekâlâ bu bay x olmaları mümkündür...

"Sizin bile..."

Bu son sözleri, Maigret, koltuğunda kaykılarak, bacaklarını ocakta-ki odunlara doğru uzatırken, alçak bir sesle söylemişti.

Belediye Başkanı ürpermişti, o kadar.

"Umarım ki, yalnız benden hincınızı biraz çıkarmak için söylüyorsunuz bunu..."

Bunun üzerine Maigret, birden ayağa kalktı; purosunu ocağın içine silkti; kütüphaneyi arşınlayarak:

"O bile değil!" dedi. "Vardığım sonuçları öğrenmek istemiyor muydunuz? İşte, öğrendiniz... Size, sadece, böyle bir olayın, masa başında, koltukta oturarak, sağa sola telefon etmekle çözülebilecek basit bir polis meselesi olmadığını göstermek istedim... Şunu da ekleyeyim ki, sayın Belediye Başkanı, size borçlu olduğum saygıya rağmen, bir soruşturmanın sorumluluğunu üstüme aldığım zaman, herşeyden önce işime kimsenin burnunu sokmamasını isterim!"

Bu sözler bir çırpıda çıkmıştı ağzından... Günlerdir, için için birikiyorlardı. Maigret, belki de kendini yatıştırmak için, bir yudum viski içti, söyleyeceği sözü bitirmiş, gitmek için karşısındakinin iznini bekleyen bir adam gibi, kapıya doğru baktı.

Belediye Başkanı, gözleri purosunun ucundaki beyaz küle takılmış, sustu bir dakika kadar. Sonra bu külü, mavi porselen bir çanağın içine şöyle bir silkti. Sonra da, yavaş yavaş yerinden kalktı, bakışlarıyla Maigret'nin gözlerini aradı.

"Dinleyin beni, komiser..."

Sözlerini tartıyor olmalıydı, çünkü kesik kesik çıkıyordu sözcükler ağzından.

"Belki de, sizi tanıdığım bu kısa süre içinde, bir sabırsızlık göstermekle haksızlık ettim..."

Oldukça beklenmedik bir şeydi bu. Hele, ihtiyar adamın ağarmış saçları, ipek şeritli yeleği, tiril tiril ütülü gri pantolonuyla her zamankinden daha bir soylu görüldüğü şu durumda.

"Değerinizi yeni yeni anlamaya başladım... Birkaç dakika içinde, sadece olayların basit bir özetine dayanarak, meselenin aslında sandığımdan çok daha karmaşık olduğunu gözlerimin önüne seriverdiniz... İtiraf edeyim ki, serseri konusunda isteksiz davranışınız bende size karşı birtakım hoşnutsuzluklar yaratmadı değil..."

Belediye Başkanı, komisere yaklaşarak omzuna dokundu..

"Ne olur, bana bu yüzden kırgınlık duymayın... Benim de ağır sorumluluklarım var..."

İri parmaklarıyla piposunun içine tütün doldurmakla meşgul olan Maigret'nin duygularını kesürmek mümkün değildi. Tütün kesesi iyice eskimişti. Bakışları geniş pencerenin ardından denizin engin ufkunda dolaşıyordu.

"Bu ışık nedir?" diye sordu birden.

"Fener..."

"Hayır! Sağdaki şu küçük ışığı kastediyorum."

"Doktor Michoux'nun evi..."

"Demek hizmetçi dönmüş..."

"Hayır! Bugün öğleden sonra dönen Madam Michoux; doktorun annesi..."

"Onu gördünüz mü?..."

Maigret ev sahibinde sıkıntılı bir hal sezdi.

"Yani, oğlunu bulamayınca şaşırmış... Bilgi almak için buraya geldi... Ona, oğlunun tutuklandığını, ama bunun daha çok bir koruma önlemi olduğunu anlattım. Doğrusu da bu, öyle değil mi?... Onu hapisteye ziyaret etmek için izin istedi benden... Oteldekiler sizin başınıza ne geldiğini bilmiyorlardı... Bu yüzden ziyaret için ona izin vermeyi ben aldım üstüme..."

"Madam Michoux son durumu öğrenmek için yemekten az önce gene geldi... Karım kabul etti onu; yemeğe alıyordu..."

"Arkadaş mıdır?"

"Öyle diyebilirsiniz ya, iyi komşuluk ilişkileri demek daha doğru"

olur... Kışın, Concarneau'da çok az insan olur..."

Maigret kütüphanenin içinde yeniden gezinmeye başladı.

"Üçünüz birlikte yemek yediniz o halde..."

"Evet... Oldukça sık olur bu... Madam Michoux'ya elimden geldiğince güven vermeye çalıştım; jandarma karakoluna gitmek çok heyecanlandırmıştı onu... Oğlunu yetiştirmek için büyük zorluklara katlandı; sağlığı pek iyi değildir Mösyö Michoux'nun..."

"Le Pommeret'yle Jean Servières'den söz edilmedi mi hiç?..."

"Le Pommeret'den hiç hoşlanmazdı... Oğluna içki içiriyor diye suçlardı onu... Gerçek şu ki..."

"Peki, Servières?"

"Onu daha da az tanırdı... Dünyaları ayırırdı... Bir küçük gazeteci, bir kahve arkadaşı, yahut şöyle diyelim isterseniz, neşeli bir delikanlı... Ama, örneğin, karısıyla görüşülmezdi; kadının geçmişi pek kusursuz değil de... Ne yaparsınız, burası küçük bir taşra kasabası, komiser!... Bu ayrımlara uymanız gerekir... Davranışlarımin niye öyle olduğunu biraz anlatıyor olsa gerek bu durum... Patronların, belli bir burjuva kitlesinin titizliklerini hesaba katarak, balıkçılardan oluşmuş bir topluluğu çekip çevirmenin ne demek olduğunu bilemezsiniz. Öyle bir burjuva topluluğu ki..."

"Madam Michoux kaçta ayrıldı buradan?"

"Ona doğru... Karım arabayla onu evine götürdü."

"Bu ışık gösteriyor ki, Madam Michoux daha yatmamış..."

"Bu, onun âdetidir... Ben de böyleyim!... Belli bir yaştan sonra insanın çok uykuya ihtiyacı olmuyor... Gecenin çok geç saatlerinde bile beni burada oturup okur, ya da dosyaları karıştırır bulabilirsiniz."

"Michoux'ların işleri iyi gidiyor mu?"

Belediye Başkanı'nda gene belli belirsiz bir sıkıntı.

"Daha değil... Sables Blancs'ın değerinin yükselmesini beklemek gerekiyor... Madam Michoux'nun Paris'teki ilişkileri düşünülecek olursa, bu çok gecikmez... Birçok parsel satıldı. İlkbaharda inşaat başlanacak... Son yolculuğu sırasında, size adını veremeyeceğim bir bankeri, tepenin üstünde şahane bir villa yaptırmaya hemen hemen ikna etmiş..."

"Bir soru daha, sayın Belediye Başkanı... Bu parsellenen arazi eskiden kime aitti?"

Belediye Başkanı duraksamadan karşılık verdi.

"Bana! Babadan kalma, tıpkı bu villa gibi. Fundalıkla katırtımağın-
dan başka bir şey bitmezdi bu toprakta, ta ki Michoux'ların aklına.."

Tam bu sırada uzaktaki ışık söndü.

"Bir viski daha, komiser?... Tabii, sizi şoförümle göndereceğim..."

"Çok nazıksınız. Yürümeyi çok severim; hele düşünmem gerektiği
zamanlar..."

"Şu sarı köpek hakkında ne düşünüyorsunuz?... İtiraf ederim ki, be-
nim en çok aklımı karıştıran belki de bu köpek... Bir de, zehirli Per-
nod!... Çünkü, ne de olsa..."

Ama Maigret, çevresine bakınarak, şapkasıyla paltosunu arıyordu.
Belediye Başkanı, zilin düğmesine basmaktan başka birşey yapamadı.

"Komiserin paltosunu getir, Delphin!"

Sessizlik öylesine derindi ki, villanın temelinin altındaki kayalık-
ların üstünde, dalgaların boğuk, kesik sesi işiüliyordu.

"Otomobille gitmek istemiyor musunuz, gerçekten?..."

"Gerçekten istemiyorum..."

Havada, lambaların çevresinde uzayıp duran parça parça sigara du-
manlarını andıran, parça parça bir sıkıntı kalmış gibiydi.

"Kendi kendime, yarın halkın ruh hali nasıl olacak diye soruyorum...
Deniz durulursa, hiç olmazsa sokaklarda daha az balıkçı göreceğiz; ha-
vanın güzelliğinden yararlanarak çötenleriyle denize açılırlar çünkü..."

Maigret paltosunu uşağın elinden aldı. Kocaman elini uzattı. Bele-
diye Başkanı'nın daha sormak istediği sorular vardı; ama uşağın orada
bulunuşundan ötürü duraksıyordu.

"Daha ne kadar sürer dersiniz..."

Saat sabahın birini gösteriyordu.

"Bu akşam herşeyin sona ereceğini umarım..."

"O kadar çabuk mu?... Az önce bana söylediklerinize rağmen mi?...
Öyleyse, Goyard'a bel bağlıyorsunuz?... Meğer ki..."

Belediye Başkanı bunları söylemekte geç kalmıştı. Maigret merdi-
venden iniyordu bile. Belediye Başkanı, söyleyecek son bir şey daha
arıyordu. Duygusunu açıklayacak hiçbir şey gelmiyordu aklına.

"Yürüyerek gitmenize razı olduğum için mahcubum... bu yollarda..."

Kapı kapandı. Maigret sokaktaydı. Başının üstünde pırl pırl bir gök-
yüzü, ayın önünden bir an önce geçmekte birbirleriyle yarışan yağmur

yüklü bulutlar vardı.

İnsanı dipdiri kılan bir hava vardı. Rüzgâr denizden esiyor, kumsalda kara yığınlar halinde farkedilen deniz yosunlarının kokusunu getiriyordu.

Komiser, elleri ceplerinde, piposunu dişlerinin arasına sıkıştırmış, ağır ağır yürüdü. Geri dönüp bakınca, uzakta, kütüphanenin ışıklarının söndüğünü, ardından ikinci katta, perdelerin boğduğu başka ışıkların yakıldığını gördü.

Kasabanın içinden geçmeyip, gümrük memurunun yaptığı gibi kıyı boyunca yürüdü; adamın yaralandığı köşeye gelince bir an durdu. Ortalık sessizdi. Ara ara bir sokak lâmbası. Concarneau uykudaydı.

Alana vardığında, kahvenin hâlâ yanan ışıklarını gördü; o ağulu halleriyle gecenin dinginliğini bozuyorlardı.

Kapıyı itti. Bir gazeteci, telefonda haber yazdırıyordu:

"... Artık kimden kuşkulamak gerektiği bilinmiyor. Sokaklarda insanlar kaygıyla birbirlerine bakıyorlar. Belki katil şu adamdır. Belki de şu. Esrar ve korku havası hiçbir zaman böylesine yoğun olmamıştır..."

Kahvenin sahibi, karanlık bir yüzle kasada oturuyordu. Komiseri görünce onunla konuşmak istedi. İyi şeyler söylemeyeceği önceden anlaşıyordu.

Kahvenin içi karmakarışık. Masaların üstünde gazeteler, boş bardaklar vardı. Bir fotoğrafçı, tab edilmiş ıslak fotoğrafları radyatörün üstünde kurutmakla meşguldü.

Müfettiş Leroy şefine doğru ilerledi.

"Madam Goyard burada..." dedi alçak sesle, sıranın üstüne çöküp kalmış tombulca bir kadını işaret ederek.

Kadın ayağa kalktı. 'Gözlerini siliyordu.

"Söyleyin, komiser!... Doğru mu?... Artık kime inanacağımı şaşırdım... Jean yaşıyormuş, öyle mi?... Bu komediyi oynamış olması imkânsız ama, değil mi?... Bunu bana yapamaz!... Beni böylesine tedirginlik içinde bırakamaz!... Aklımı kaçıracağım, sanıyorum!... Paris'e ne yapmaya gitmiş olabilir?... Söyleyin!... Hem de bensiz!..."

Ağlıyordu. Ağlamayı iyi bilen bazı kadınlar gibi ağlıyordu; gözyaşları sel gibi yanaklarından çenesine dek iniyor, bir eliyle tombul göğsünü bastırıyordu.

Burnunu çekiyor, mendilini arıyordu. Bir de konuşmaya kalkıyordu.

"Yemin ederim ki böyle bir şey olamaz!... Biraz çapkın olduğunu biliyorum... Ama böyle birşey yapmaz!... Dönüp geldiğinde benden hep özür dilerdi... Anlıyorsunuz, değil mi?... Diyorlar ki..."

Gazetecileri gösterdi.

"Diyorlar ki, olaya bir cinayet süsü vermek için arabasına kan lekelelerini kendisi sürmüş... Ama bu, geri dönmeyi düşünmediği anlamına gelir!... Oysa ben, işitiyor musunuz, ben eminim ki, geri dönecekti!... Başkaları onu sürüklemeseydi, dünyada eğlence peşine düşmezdi... Mösyö Le Pommeret... Doktor... Belediye Başkanı!... Sokakta rastlayınca bana selâm bile vermeyen bütün ötekiler! Bana hep tepeden bakarlardı!...

"Tutuklandığını söylediler bana... İnanmıyorum buna... Ne kötülük etmiş olabilir ki?... Yaşadığımız hayatı sürdürebilmek için yeterince kazanıyordu... Zaman zaman daldığı içki âlemlerine rağmen mutluyduk..."

Maigret ona bakıp içini çekti; masanın üstünden bir bardak aldı, içindekini bir yudumda boşalttı, sonra:

"Beni affedin, madam," diye mırıldandı, "gidip uyumalıyım..."

"İnanıyor musunuz, siz de inanıyor musunuz bir suçu olduğuna?..."

"Beni hiçbir şeye inanmıyorum... Siz de benim gibi yapın, madam... Sabah ola, hayır ola..."

Komiser, merdivenden ağır adımlarla tırmandı. O sırada, telefonu elinden bırakmamış olan gazeteci, komiserin son cümlesini kendine göre yontuyordu.

"En son haber diye şunu yazın:

Komiser Maigret, yarın sabah esrarı kesin olarak aydınlatacağına inanıyor..."

Sonra, değişik bir sesle ekledi:

"Hepsi bu kadar, matmazel... Patrona, haberin tek satırını bile değiştirmemesini söyleyin... Anlayamaz... İnsan, yerinde olmalı ki anlasın..."

Kulaklığı yerine astuktan sonra, not defterini cebine sokarak:

"Bir grog, patron!..." dedi. "Romu çok olsun, sıcak suyu az..."

Bu sırada, Madam Goyard, bir gazetecinin kendisini eve götürme önerisini kabul etmişti... Yolda sırlarını açmaya başladı yeniden:

"Biraz çapkınca olması bir yana... Ama, biliyorsunuz, mösyö!... Bütün erkekler böyledir!..."

KAVKILI KUTU

Ertesi sabah Maigret'nin keyfi öyle yerindeydi ki, müfettiş Leroy yanı sıra gevezelik ederek yürümek, ona kendiliğinden sorular sormak cesaretini buldu.

Zaten, nedeni bilinmeyen, genel bir gevşeme vardı ortalıkta. Belki de birdenbire güzelleşen havalardandı bu. Gökyüzü pırıl pırıl, yeni yıkanmış gibiydi. Biraz soluk, ama üstünde hafif bulutların pırıldadığı titreşimli bir mavilikteydi. Ufak, sanki gökkubbe oyulmuş gibi, alabildiğine genişti. Deniz dümdüz pırıldıyor, üstünde yer yer, bir kurmay haritasının üstüne iğnelenmiş bayrakları andıran küçük yelkenler yükseliyordu.

Güneşin şöyle bir yüzünü göstermesi yetiyordu Concarneau'yu değiştirmeye; çünkü, o zaman, yağmur altında iç kararucı görünen eski kentin surları, neşeli, pırıl pırıl bir beyaza bürünüyorlardı.

Aşağıda, son üç günün koşuşturmalarından yorgun düşmüş gazeteciler, kahvelerini yudumlayarak birbirlerine hikâyeler anlatıyorlardı. İçlerinden biri, sırtunda sabahlığı, çıplak ayaklarında şıpıdık terliklerle inmişti aşağıya.

Maigret ise, Emma'nın odasına girmişti. Odadan çok, bir çatı aralığıydı burası. Kapaklı penceresi sokak aralığına açılıyor, eğimli tavanı yüzünden insan ancak odanın yarısında ayakta durabiliyordu.

Pencere açıktı. Serin bir hava giriyordu içeri; ama insan güneşin usul okşayışlarını duyuyordu. Sokağın öte yanında bir kadın, güneşten

yararlanarak pencereye çamaşır asmıştı. Bir yerde, bir okul avlusunda, teneffüse çıkan öğrencilerin uğultusu titreşiyordu.

Küçük, demir karyolanın kıyısına oturmuş olan Leroy:

"Usullerinizi hâlâ, tam anlayamıyorum, komiser, ama sanırım artık kestirebiliyorum..." diyordu.

Maigret içi gülen gözleriyle ona baktı; güneşe doğru kocaman bir duman üfledi.

"Aşkolsun doğrusu, delikanlı! Özellikle bu meselede; çünkü yöntemim, hiçbir yöneme başvurmamak oldu... Beni dinlerseniz, mesleğinizde ilerlemek istiyorsanız, herşeyden önce kendinize beni örnek almayın. Hele benim yapıtlarımdan kuramlar çıkarmaya kalkmayın..."

"Ama gene de... şimdi birtakım somut ipuçları elde ettiğinize eminim, sonunda..."

"Tastamam, sonunda! En sonunda! Başka türlü söylemek gerekirse, soruşturmayı tersinden aldım; bu belki de bundan sonrakini yüzünden almamı engellemeyecek... Hava meselesi... Kafa meselesi... Buraya geldiğimde karşıma bir kafa çıktı, pek sevdim onu, bir daha da ardını bırakmadım..."

Ama bu kafa kimin kafasıydı? Bunu söylemedi. Bir giysi dolabını örten eski bir çarşafı kaldırdı. Dolapta, Emma'nın bayram günleri giymek için sakladığı anlaşılan siyah kadifeden bir Bröton giysisi vardı.

Tuvalet masasının üstünde, dişlerinin çoğu kırık bir tarak, firketeler, bir kutu çingene pambesi pudra... Arar görüldüğü şeyi bir çekmeceye buldu: parlak renkli deniz hayvanı kabuklarıyla süslenmiş bir kutu; kıyı boyundaki pazar yerlerinin hepsinde satılan kutulardan. Belki on yıl öncesine ait, Tanrı bilir kaç el değiştirmiş olan kutunun üstünde: "Ostende hatırası" yazılıydı.

Eskimiş karton, toz, parfüm ve sararmış kâğıt kokusu yayılıyordu kuttudan. Meslektaşının yanına, yatağın kıyısına oturmuş olan Maigret, iri parmaklarıyla kutunun içindeki ufak tefek şeyleri sayıyordu bir bir.

İnce bir gümüş zincire dizilmiş, mavi kesme can boncuklardan yapılma bir dua tespihi, ilk komünyona ait bir madalyon, boş bir parfüm şişesi; Emma, biçiminin güzelliğinden ötürü saklamış olmalıydı bu şişeyi; belki de bir müşterinin odasında bulmuştu.

Bir balodan, ya da bir şenlikten artakalmış bir yapma çiçek, parlak kırmızısıyla bu döküntünün içinde sivriliyordu.

Kutunun içinde bir parçacık değeri olan tek şey, çiçeğin yanında duran küçük bir altın haçtı.

Bir yığın kartpostal, birinin üstünde Cannes'ın büyük otellerinden birinin resmi vardı. Arkasında bir kadın yazısıyla şunlar yazılıydı:

"Mütamaden yamur yaan o mezbelikte kalacana kalkıp buriya gelsen iyolur. Burda iy para var. Göynünce yemek de var. Sağlıcaknan.

Louise."

Maigret kartı müfettişe uzattı; bir panayırda, bir nişan tahtasının ortasına tüfekte nişan alırken çekilmiş olan bu fotoğraflardan birine dikkatle baktı.

Omzunda tüfeği olduğu için, gözünün birini yummuş olan adam zorlukla seçilebiliyordu. Sırtı çok genişti adamın; başında bir denizci kasketi vardı. Emma, objeküfe doğru gülümseyerek, göze çarpacak bir biçimde onun kolunu tutuyordu. Kartın altında, *Quimper* yazılıydı.

Okuna okuna bumburuşuk olmuş bir mektup.

"Sevgilim,

Herşey tamam: gemimi teslim aldım. Adı 'Güzel Emma' olacak. Quimper papazı önümüzdeki hafta onu vaftiz edeceğine söz verdi; okunmuş su, buğday, tuz, herşey olacak. Hakikî şampanya bile. Herkesin günlerce sözünü edeceği bir şenlik olmasını istiyorum çünkü bunun.

"Başlangıçta karşılığını ödemek biraz zor olacak; çünkü bankaya her yıl on bin frank yatırmam gerekiyor. Ama düşün, neredeyse iki yüz metre kare yelkeni var, saatte on mil yapıyor. İngiltere'ye soğan taşıma işinde çok para var. Evlenmemiz gecikmeyecek demek istiyorum. İlk sefer için taşıyacak mal buldum bile. Ama bu işte yeni olduğumdan ayağımı kaydırmaya çalışıyorlar.

"Vaftiz töreni için patronun sana pekâlâ iki gün izin verebilir; çünkü millet sarhoş olacak. Concarneau'ya dönemezsin. Daha şimdiden gemi için kahvelerde herkese içki ısmarlamam gerekti. Gemi şimdi limanda. Yepyeni bir bayrağı var.

"Gemide bir resim çektirip sana yollayacağım. Seni kucaklar, öperken, sevgili karısı olmanı bekleyen

LÉON"

Maigret, çıkmaz sokağın öte yanında kurumakta olan çamaşırlara dalgın dalgın bakarak mektubu usulca cebine koydu. Kavkılı kutunun içinde, iki cam parçasının arasına yapıştırılmış, Notre-Dame de Lourdes kilisesinin mihrap-altı resmiyle süslü, kemikten oyma kırık bir kalem sapından başka birşey kalmamıştı.

"Doktorun her zaman kaldığı odada biri var mı?" diye sordu Maigret.

"Sanmam," diye karşılık verdi müfettiş. "Gazeteciler ikinci katta kalıyorlar..."

Komiser, usul gereği, odayı bir kez daha araştırdı, ama ilgi çekici bir şey bulamadı. Az sonra, birinci katta, 3 numaralı odanın kapısını itiyordu. Odanın balkonu limana, gemilerin demir yerine bakıyordu.

Yatak düzeltilmiş, yerler cilâlanmıştı. Su kabının üstüne temiz havlular konmuştu.

Müfettiş, şüpheyle karışık bir merakla şefini izliyordu gözleriyle. Maigret ise, hafif hafif ıslık çalarak çevresine bakınıyordu; pencerenin önünde, üstünde firma reklâmları bulunan bir sumenle bir tablonun durduğu meşce ağacından yapılmış bir masa farkettiler.

Sumenin içinde otelin başlığını taşıyan beyaz kâğıtlarla bir mavi zarf vardı. İki büyük tabaka da kurutma kâğıdı; biri mürekkaptan hemen hemen simsiyahı; ötekini üstünde yarım yarım harf izleri vardı.

"Gidip bir ayna bulun bana, delikanlı!"

"Büyük mü olsun?"

"Nasıl olursa! Masanın üstüne koyabileceğim bir ayna."

Müfettiş geri döndüğünde, Maigret'yi, balkonda, parmaklarını yeleğinin koltuk altlarına geçirmiş, gözle görülür bir memnunlukla piposunu içer buldu.

"Bu, olur mu?..."

Pencere kapandı. Maigret, aynayı masanın üstüne diklemesine koydu, şöminenin üstünden aldığı iki şamdanın yardımıyla kurutma kâğıdını aynanın karşısına dik olarak yerleştirdi.

Aynada yansıyan harfler, kolayca okunabilecek gibi değildi. Harfler, kimi sözcükler tüm eksikti. Biçimleri bozulmuş olan ötekileri de kes-

türmek gerekiyordu.

"Anladım!" dedi, Leroy, şeytanca.

"İyi! Şimdi gidip, patrondan Emma'nın hesap defterini, ya da onun elyazısıyla yazılmış herhangi bir şey isteyin..."

Sözcükleri, kurşun kalemle bir kâğıda geçirdi:

"... seni görmem... saat... boş eve... mutlaka..."

Müfettiş geri döndüğünde, komiser, boşlukları yaklaşık olarak doldurmuş, aşağıdaki not çıkmıştı ortaya:

"Seni görmem gerekiyor. Yarın saat on birde, meydanda, otelin az ilerisindeki boş eve gel. Mutlaka geleceğine güveniyorum. Kapıyı tıkırdatır tıkırdatmaz açacağım."

"İşte, Emma'nın tuttuğu günlük defter," dedi Leroy.

"Artık ona gerek kalmadı... Mektup imzalanmış... Buraya bakın... "mma"... Yani Emma... Mektup bu odada yazılmış!..."

"Garson kızın doktorla buluştuğu yerde?" dedi müfettiş hayretle.

Maigret, onun, bu olasılığı kabul etmek istemediğini anladı; hele, bir gün önce saçığın üstüne uzanarak seyrettikleri o sahneden sonra.

"Bu duruma göre, Emma...?"

"Acele cüme! Acele etme, delikanlı! Acele yargılara varmak yok! Hele sonuçlar çıkarmak hiç yok! Jean Goyard'ı getiren tren kaçta vanyor buraya?..."

"On bir otuz ikide..."

"Şimdi yapacağınız şey, şu, delikanlı!... Önce, Goyard'a eşlik eden iki arkadaşa, adamcağızı bana, jandarma komiserliğine getirmelerini söyleyeceksiniz... Demek ki öğleye doğru orada olacak. Sonra, Belediye Başkanı'na telefon edip, kendisini aynı saatte, aynı yerde görmekle memnun olacağımı söyleyeceksiniz... Durun! Aynı şeyi Madam Michoux'ya da bildireceksiniz; villasına telefon edersiniz... Son bir şey daha: polisler, yahut jandarmalar, her an Emma'yla sevgilisini yakalayıp size getirebilirler... Onları da aynı saatte, aynı yere getireceksiniz... Unuttuğum biri var mı?... İyi! Bir öğüt!... Emma ben yokken sorguya çekilmesin... Konuşmasını bile önleyin..."

"Gümrük memuru?..."

"Ona ihtiyacım yok."

"Mösyö Mostaguen..."

"Hım!... Hayır!... Hepsi bu kadar!..."

Kahveye geldiğinde Maigret bir yerli konyak ısmarladı; görünür bir keyifle içkiyi yudumladı; gazetecilere dönerek:

"Bu iş tamam, baylar!..." dedi. "Bu akşam Paris'e dönebilirsiniz..."

* *
*

Eski kentin eğri büğrü sokaklarında gezinmek, komiser Maigret'nin keyfini daha da artırdı. Üstünde parlak renkli Fransız bayrağının yükseldiği jandarma karakoluna vardığında, güneşin, bayrağın üstündeki üç rengin, ışığa boğulan surların büyüleyici etkisinden doğan bir 14 Temmuz bayramı sevinci sezdi havada.

Çıkış kapısının öte yanında yaşlı bir jandarma bir sandalyede oturmuş, eğlenceli bir dergi okuyordu. Yeşil yosun çizgilerinin böldüğü kaldırım taşlarıyla döşenmiş avluda, bir manastır avlusunun dinginliği vardı.

"Onbaşı yok mu?..."

"Hepsi de şu serseriyi aramaya çıkırlar; onbaşı, teğmen, adamların çoğu!"

"Doktor bir yere kıpırdamadı ya?..."

Adam, sağda, hücrenin demir kafesli penceresine bakarak gülümsedi.

"Böyle bir tehlike yok!" dedi.

"Bana kapıyı açar mısınız?"

Sürgüler çekilir çekilmez, komiser, neçeli, içten bir sesle:

"Günaydın, doktor!... İyi uyuyabildiniz mi bari?..."

Ama, portatif karyolada, gri renkli yorgandan dışarı çıkan, ince, üzgün, soluk bir yüzden başka birşey göremedi komiser. Çukura kaçmış gözbebekleri alev alev yanıyordu.

"Ne o? Hasta mısınız yoksa?"

"Çok hastayım..." dedi Michoux, döşeğinden içini çeke çeke doğrularak... "Böbreğim..."

"İhtiyacınız olan herşey veriliyor size, umarım?"

"Evet... Eksik olmayın..."

Elbiseleriyle yatmıştı yatağa. Bacaklarını yorgandan dışarı çıkarıp oturdu, elini alnında gezdirdi. Maigret ise bir sandalyeye ata biner gibi oturdu, dirseklerini sandalyenin arkılığına dayadı; her halinden sağlık,

neşe taşıyordu.

"Anlatın bakalım! Görüyorum ki, şarap getirtmişsiniz!..."

"Annem getirdi dün... Buraya hiç gelmemesini yeğ tutardım... Paris'te bir şeyler sezinlemiş olsa gerek... Buraya döndü..."

Gözkapaklarının çevresindeki halkalar, tıraşsız yanaklarının yarısını kaplıyor, daha bir içine göçmüş görünüyor yanakları. Boyunbağını takmamış olması, üstünün başının buruşukluğu, adamın halindeki perişanlığı daha da artırıyor.

Tıksırmak için konuşmasına ara veriyordu. Hatta bir ara, göze çarpacak bir biçimde mendilinin içine tükürdü; veremli olduğundan kuşkulanan, bundan ötürü kendini kaygıyla durmadan gözleyen bir adam hali vardı onda.

"Yeni bir haber var mı?" diye sordu bezgin bezgin.

"Jandarmalar bu geceki olaydan söz etmişlerdir size?"

"Hayır... Ne oldu...? Kime...?"

Saldırıya uğramaktan kaygı duyarcasına, duvara sokulmuştu.

"Yok canım! Bir adam yolda giderken bacağına bir kurşun yemiş..."

"Yakalandı mı... yani... katil?... Artuk dayanamayacağım komiser!... Siz de kabul edin ki, çıldırmak işten değil... Amiral Kahvesi'nin müşterilerinden biri daha, değil mi?... Bizleri hedef tutuyorlar!... Nedenini kestirebilmek için kafa patlatıp duruyorum... Evet, ne için?... Mostaguen!... Le Pommeret!... Goyard!... Sonra, hepimizi hedef tutan o zehir... Göreceksiniz, en sonunda, herşeye karşın beni de vuracaklar, hem de burada!... Ama neden, söyleyin neden?..."

Artuk solgun bile değildi yüzü. Ölü rengindeydi. En acınacak, en korku uyandıracak yanılla ürkü'ye öylesine güzel bir örnek veriyordu ki, adama bakmak bile insanın içine dokunuyordu.

"Uyumaya cesaret edemiyorum... Bakın, şu pencereye!... Kafesleri var... Ama, geceleyin, kafeslerin aralığından ateş edilebilir pekâlâ!... Bir jandarma pekâlâ uyuyakalabilir, ya da başka bir işe dalabilir... Böyle bir hayata gelemem ben!... Dün, uyuyabilmek umuduyla bu şişenin içindeki içkinin hepsini içtim... Ama sabaha dek gözümü kırpmadım!... Hastaydım!... Ah, şu serseriye, sarı köpeğiyle birlikte öldürmek mümkün olsaydı..."

"Onu bir daha gören olmuş mu? Sarı köpeği?... Hâlâ kahvenin çevresinde dolanıp duruyor mu?... Anlamıyorum, niye biri çıkıp da

karnına bir kurşun sıkıyor... Köpeğin de, sahibinin de!..."

"Sahibi bu akşam Concarnau'dan ayrıldı..."

"Ya!..."

Doktor işittiğine inanmakta güçlük çekiyor gibiydi.

"Hemen şeyden... son cinayet girişiminden sonra mı?..."

"Hayır, önce!..."

"Ama nasıl olur?... İmkânsız bir şey bu!... O halde..."

"Tamam! Ben de Belediye Başkanı'na bunu söylüyordum, bu akşam... Lâf aramızda, garip bir adam bu Belediye Başkanı... Siz ne düşünüyorsunuz hakkında?..."

"Ben mi?... Bilmem... Ben..."

"Ne de olsa size arsa satmış... Onunla ilişkiniz var... Arkadaş sayılırsınız..."

"Daha çok iş ilişkimiz, iyi komşuluk ilişkimiz oldu... Köyde..."

Maigret doktorun sesinin kesinleştiğini, bakışlarının daha az bulanık olduğunu farkettiler.

"Ne söylüyordunuz Belediye Başkanı'na?"

Maigret cebinden defterini çıkardı.

"Ona diyordum ki, bu birbiri ardı sıra işlenen cinayetler, ya da isterseniz, cinayet girişimleri, doğrudan doğruya bizim tanıdığımız kişilerden biri tarafından işlenmiş olamaz... Faciaları tek tek ele almak istemiyorum... Özetliyorum... Tarafsız olarak konuşuyorum, değil mi?... Bir teknisyen gibi?... Pekâlâ öyleyse, bu akşam gümrük memuruna sizin ateş etmiş olmanız maddeten olanaksız, tabii; bu, sizi meselenin dışında tutmaya yetebilir... Le Pommeret'ninse artık ateş etmesine olanak yok, yarın sabah gömülecek çünkü... Paris'te olduğu az önce anlaşılan Goyard da olamaz!... Sonra, bunların hiçbirisi de, Cuma akşamı, boş evin mektup kutusunun ardında saklanmış olamaz... Ne de Emma..."

"Peki, ya sarı köpekli serseri?"

"Onu da düşündüm! Le Pommeret'yi zehirleyen o olmadığı gibi, bu gece, olay sırasında, olay yerinden uzak bir yerdeydi... İşte bu yüzden, Belediye Başkanı'na, bilinmeyen bir kişiden, bütün bu cinayetleri işlemiş olabilecek esrarengiz bir x'ten söz ettim... Meğer ki..."

"Meğer ki?..."

"Meğer ki bir cinayet dizisi söz konusu ola!... Bir çeşit tek yanlı

saldırı yerine, tutun ki, iki grup, ya da iki kişi arasında gerçek bir savaş olmakta..."

"Peki ama, komiser, ben ne oluyorum?... Ortalıkta sinsi sinsi dolaşan meçhul düşmanlar varsa... ben..."

Yüzü yeniden donuklaşıyordu. Başını ellerinin arasına aldı.

"Hasta olduğumu, doktorların bana mutlaka bir sükûnet salık verdiklerini düşünüyorum da!... Ah! Benim işimi bitirmek için artık ne kurşuna, ne de zehire gerek var... Göreceksiniz, böbreğim halledecek bu işi..."

"Belediye Başkanı hakkında ne düşünüyorsunuz?..."

"Bilmiyorum! Hiçbir şey bilmiyorum!... Çok varlıklı bir aileden geliyor... Genç bir adamken daha, Paris'te lüks bir yaşam sürmüş... Ahır dolusu yarış atları varmış... Sonra derlenip toparlandı... Servetinin bir bölümünü kurtardı. Sonra da gelip buraya, eskiden Concarneau Belediye Başkanlığı yapmış olan büyükbabasının evine yerleşti... İşine yaramayan topraklarını bana sattı... Sanırım, Danıştay başkanlığına aday gösterilmek istiyor, sonunda da Senato'ya seçilmek..."

Doktor ayağa kalkmıştı; birkaç gün içinde on kilo zayıfladığına yemin edilebilirdi. Sinirli sinirli ağlamaya başlasa kimse buna şaşmazdı.

"Bundan ne çıkarabilirsiniz?... Hem şu Goyard'ın Paris'te bulunması, herkesin onu... Orada ne işi olabilir ki?... Sonra, sebep nedir?..."

"Bunu yakında öğreneceğiz, çünkü Concarneau'ya geliyor... Şu anda varmıştır bile..."

"Tutuklandı mı?..."

"Yanındaki iki bayla birlikte buraya kadar gelmesi kendisinden rica edildi... Bu, tutuklanmak anlamına gelmez..."

"Ne söyledi?..."

"Hiçbir şey! Gerçi ona hiçbir şey de sorulmadı!"

O anda doktor birden komiserin yüzüne baktı. Bir anda, elmacık kemiklerine kan yürüdü, doktorun.

"Bu ne demek oluyor?... Bana öyle geliyor ki, aklını kaçıran biri var ortada!... Buraya gelip bana Belediye Başkanı'ndan, Goyard'dan söz ediyorsunuz... Hissediyorum ki, işitiyor musunuz, hissediyorum ki, her an öldürülebilirim... Pencerelerdeki kafeslere rağmen. Hiçbir şeyi önleyemez onlar!... Oysa ölmek istemiyorum!... İstemiyorum ölmek!... Kendimi savunmak için hiç olmazsa bir tabanca verilsin bana!... Ya

da, hayatıma kastedenler tutuklansınlar; Le Pommeret'yi öldürenler, şişenin içine zehir koyanlar..."

Tepeden turnağa titriyordu vücudu.

"Bir kahraman değilim ben! Ölümüne meydan okumak değil benim işim!... Sadece bir insanım ben!... Hasta bir insan!... Yaşamak için hastalığa karşı savaşmaktan da usandım... Konuşuyorsunuz! Konuşuyorsunuz!... Ne yapıyorsunuz ama?..."

Öfkeyle alnını duvara vurdu.

"Bütün bunlar bir tertibe benziyor... Eğer beni çıldırtmak istemiyorlarsa... Evet! Beni bir hastaneye kapatmak istiyorlar!... Kim bilir?... Annem benden usanmıştır belki! Çünkü, babamdan miras kalan hissem kiskançlıkla korudum hep!... Ama yapamayacaklar bunu bana..."

Maigret yerinden kapırdamamıştı. Bir duvarına güneş vuran beyaz hücrenin ortasında, dirsekleri sandalyesinin arkalığine dayanmış, dişlerinin arasına sıkıştırdığı piposuyla öylece oturuyordu.

Doktor, sayıklamaya varan bir çırpının sıkıntısı içinde gidip geliyordu boyuna.

Ansızın, odanın içinde, şakrak bir sesin, belli belirsiz bir alaycılıkla, çocukların yaptıkları gibi, değişik ses tonlarıyla:

"Guguk!..." dediği duyuldu.

Ernest Michoux yerinden sıçradı; hücrenin dört bir yanına baktı, sonra gözlerini Maigret'ye dikti. O zaman, ağzından piposunu çekmiş, kendisine bakarak gülen komiserin yüzünü gördü.

Tıpkı bir teüğin çekilişi gibi bir etkisi oldu bunun. Michoux, pelte gibi, donuk, kalakaldı; üflesen yıkılacak bir hale gelmişcesine erimiş, solmuştu.

"Siz mi...?"

Sesi, karnından konuşan, sözcükleri tavandan, ya da porselen bir vazunun içinden çıkan bir adamın sesi gibi başka bir yerden geliyordu sanki.

Maigret, gözlerinin içi hâlâ gülerek ayağa kalktı; yüzünün anlamıyla çelişen, yüreklendirici bir ciddilikle:

"Kendinize gelin, doktor!... Avluda ayak sesleri işitiyorum... Birkaç saniye içinde, katil şu hücrenin içinde olacak..."

Jandarmanın odaya ilk aldığı, Belediye Başkanı'ydı. Ama avluda başka ayak sesleri de vardı.

"GÜZEL EMMA"

"Benimle görüşmeyi arzu etmişsiniz, komiser..."

Maigret, daha karşılık vermeye vakit bulamadan, iki mütettişin, Jean Goyard'ın iki yanında avluya girdikleri görüldü; sokakta, çıkış kapısının iki yanında heyecanlı bir kalabalığın toplandığı da seziliyordu.

Gazeteci, koruyucularının arasında, daha bir kısalmış, daha bir tombullaşmış görünüyordu. Fötr şapkasını gözlerine dek indirmiş, fotoğrafçıların korkusundan olacak, yüzünün alt kısmını bir mendille örtüyordu.

"Buradan!" dedi Maigret müfettişlere. "Gidip bize sandalye bulabilir misiniz; dışarıda bir kadın sesi duyuyorum çünkü..."

Tiz bir sesin:

"Nerede?... Hemen görmek istiyorum onu!... Hem sizi de kovduracağım, müfettiş... İşliyor musunuz?... Kovduracağım sizi..." dediği duyuluyordu.

Madam Michoux'ydü bu; mor bir elbise giymiş, takmış takıştırmış, sürmüş sürüşürmüş, öfkesinden burnundan soluyordu.

"A, demek buradasınız, sevgili dostum..." diye kırıttı Belediye Başkanı'nın önünde. "Böyle şey olur mu, Allahaşkına?... Bu küçük bey, daha sırtıma birşey olsun geçirmedığım bir saatte kalkıp evime geliyor... Hizmetçim izinli.. Kapının aralığından, kendisini kabul edemeyeceğimi söylüyorum; ama o diretiyor, zorluyor; beni buraya getirmek için emir aldığını öne sürerek, tuvaletimi yapıncaya dek bekliyor beni..."

İstilmemiş bir şey bu...! Kocamın milletvekilliği yaptığını, Başkanlığa seçilmesine ramak kaldığını düşünüyorum da, bu... bu serserinin... evet, serseri!..."

Durumu kavrayamayacak kadar öfkeliydi. Ama birden başını öteye çeviren Goyard'ı, başı ellerinin arasında, ranzasının kıyısında oturan oğlunu gördü. Güneşli avluya bir otomobil giriyordu. Jandarmaların üniformaları parlıyordu. Kalabalıktan bir uğultu yükseliyordu şimdi.

Halkın zorla avluya girmesini önlemek için bahçe kapısını kapatmak gerekti. Arabadan, sözcüğün tam anlamıyla sürüklenerek çıkan ilk insan, serserinin ta kendisiydi çünkü. Elllerine kelepçe vurmakla yetinilmemiş, ayak bilekleri de sağlam bir iple sıkıca bağlanmıştı; öyle ki, adamı bir paket gibi taşımak gerekti.

Ardından Emma indi; elleri serbestti onun; upkı bir düştemiş gibi şaşkınlık içindeydi.

"Ayaklarını çözün!"

Jandarmalar gururluydular; adamı yakalayışlarının etkisinden hâlâ sıyrılamamışlardı. Bunun kolay olmadığı, jandarmaların üniformalarının perişanlığından, en çok da, tutuklunun patlamış dudağından akan kanların yüzüne gözüne bulaşmış oluşundan anlaşıyordu..

Adam, tek söz cümksizin ayaklarının çözülmesini seyreder, başını kaldırıp, ağır ağır çevresine bakınırken, Madam Michoux, iğrenç bir şey görmüşçesine, bir ürküntü çılgılığı atarak, duvara doğru geri geri gitti.

"Uslu dur, c' mi, Léon!..." diye homurdandı Maigret.

Adam yerinden sıçradı, konuşanın kim olduğunu anlamaya çalıştı.

"Ona bir sandalye, bir de mendil verin..."

Maigret, Goyard'ın, usul usul Madam Michoux'nun arkasına, ta duvarın dibine dek geri çekildiğini, doktorun ise, hiç kimseye bakmaksızın tir tir titrediğini farketti. Bu garip toplanıdan tedirgin olan jandarma teğmeni, ne yapması gerektiğini soruyordu kendi kendine.

"Kapıyı kapatın!... Lütfen herkes otursun... Çavuşunuz bize zabıt tutabilir mi, teğmen?... Güzel! Şu küçük masanın başına geçsin... Lütfen, siz de oturun, sayın Belediye Başkanı..."

Dışandaki kalabalık bağırıp çağırmıyordu artık; ama gene de varlığı seziliyordu; dışarıda yoğun bir kıpırdanış, heyecanlı bir bekleyiş hissediliyordu.

Maigret, bir aşağı bir yukarı yürüyerek piposunu doldurdu; müfettiş

Leroy'ya doğru döndü.

"Önce Quimper'deki Deniz Adamları Sendikası'nın başkanlığına telefon ederek, dört beş yıl, belki de altı yıl önce, *Güzel Emma* adlı geminin başına ne geldiğini öğrenin..."

Müfettiş kapıya doğru yöneldiğinde, Belediye Başkanı öksürdü, konuşmak istediğini anlatan bir işaret yaptı.

"Bunu size ben anlatayım, komiser... Buralarda herkesin bildiği bir hikâyledir bu..."

"Anlatın..."

Serseri hırçın bir köpek gibi kıpırdadı köşesinde. Emma, sandalyesinin ucuna ilişmiş, gözlerini ondan ayırmıyordu. Madam Michoux'nun yanına düşmüştü, kadının üstünden yayılan ağır mênekşe kokusu havayı kaplamaya başlamıştı.

"Ben gemiyi görmedim," diyordu Belediye Başkanı, rahat bir söyleyişle, belki de azıcık kurumla. "Çok iyi denizci geçinen, ama kasabanın bütün denizcileri gibi biraz deli-bozuk olan Le Glen, yahut Le Glérec diye birine aittü gemi. *Güzel Emma* en çok turfanda yemiş taşıyordu İngiltere'ye... Günün birinde, daha uzun bir sefere çıktığı söylendi... İki ay hiç haber alınmadı ondan... Sonunda, *Güzel Emma*'nın New York yakınlarındaki küçük bir arama-tarama için durdurulduğu, tayfaların hapse atıldıkları, gemide bulunan kokaine el konduğu öğrenildi... Tabii, gemiye de... Ticaret gemilerinin, özellikle Terre-Neuve'e tuz taşıyanların, içki kaçakçılığı yapıkları döneme rastlar bu olay..."

"Teşekkür ederim... Kimildamak yok, Léon... Oturduğunuz yerden yanıt verin bana... Yalnızca ve yalnızca sorduklarıma karşılık verin, *fazladan bir şey söylemeyin!*... Anladınız mı?... Önce, söyleyin bakalım, sizi demin nerede tutukladılar?..."

Serseri, çenesine akmış kanları sildi, boğuk bir sesle:

"Rosporden'de... bir demiryolu ambarında. Gizlice, hangisi olursa olsun, bir trene atlamak için geceyi bekliyorduk orada..." diye karşılık verdi.

"Cebinizde ne kadar para vardı?..."

Bu soruya karşılık veren teğmen oldu:

"On bir frankla, biraz bozukluk..."

Maigret, gözyaşları yanaklarından süzülen Emma'ya baktı; sonra da iki büklüm olmuş serseriye. Komiser, doktorun, hiç kimildamadan

oturmasına karşın, büyük bir heyecan içinde olduğunu hissetti; ne olur ne olmaz diye, polislerden birine, gidip onun yanına oturmasını işaret etti.

Onbaşı yazıyordu. Kalem, madensel bir sesle kazıyordu kâğıdı.

"Gemiye hangi koşullar altında kokain yüklendiğini tam olarak anlatın bize, Le Glérec..."

Adam gözlerini kaldırdı. Doktora çevrilen bakışları sertleşti. Ağzı kenetlenmiş, iri yumrukları sıkılmış, homurdandı:

"Gemimi yapmak için bankadan ödünç para almıştım..."

"Bunu biliyorum! Sonra..."

"İşler kötü gitti o yıl.. Frank yükseliyordu... İngiltere daha az yemiş satın alıyordu... Faizleri nasıl ödeyeceğimi düşünüp duruyordum... Emma'yla evlenebilmek için borcumun büyük bir bölümünü ödemeyi bekliyordum... İşte o zaman bir gazeteci gelip buldu beni; limanda sık sık dolaşıp durduğu için tanıyordum onu..."

Ernest Michoux, herkesi şaşkınlığı uğratarak, elleriyle örtmüş olduğu yüzünü açtı; solgun, ama sanıldığından çok daha dingindi bu yüz. Cebinden bir defterle bir kurşun kalem çıkarıp bir şeyler yazdı.

"Gemiye kokain yüklemeyi size öneren Jean Servières miydi?"

"Hemen yapmadı teklifini! Bir işten söz etti bana. Brest'te bir kahveye çağırdı beni; yanında iki kişi daha vardı..."

"Doktor Michoux'yla, Mösyö Le Pommeret mi?"

"Tastamam!"

Michoux yeniden not alıyordu; yüzünde aşağısama okunuyordu. Bir aralık, alaycı bir gülüşle gülümsemeye yeltenecek kadar ileri götürdü işi.

"Bu işi yapıp yapmayacağınızı üçünden hangisi sordu size?"

Doktor, kalem elinde, bekledi.

"Hiçbiri... Daha doğrusu, bir iki ay içinde kazanılabilecek büyük bir paradan gayri hiçbir şeyden söz etmediler bana... Bir saat sonra bir Amerikalı çıkageldi... Adını hiç öğrenemedim... Topu topu iki kezcik gördüm onu... Denizi iyi bilen biri olduğuna kuşku yoktu; çünkü bana, geminin özelliklerini, kaç tayfaya ihtiyacım olduğunu, gemiye bir ek motor takmak için ne kadar zaman gerektiğini sordu... Bir içki kaçakçılığının söz konusu olduğunu sanıyordum... Herkes yapıyordu bu işi, hatta yolcu gemisi görevlileri bile... Ertesi hafta, *Güzel Emma*'ya yarı-dizel bir motor takmaya geldi işçiler..."

Gözleri bir noktaya dikili, ağır ağır konuşuyordu; yüzünden daha çok şey anlatan koca parmaklarını, tıpkı bir kasınmada olduğu gibi yavaş yavaş oynatması etkiliyordu insanı.

"Bütün Atlantik rüzgârlarını ve yelkenlilerin izleyecekleri yolu gösteren bir İngiliz haritası verildi bana; Atlantik'i daha önce hiç geçmemiştim çünkü... İhtiyatlı davranmak için yanıma sadece iki kişi aldım. Meseleyi, yola çıktığımız gece rıhtımda bulunan Emma'dan başka kimsese açmadım... Üç adam da oradaydı; ışıkları söndürülmüş bir otomobilin yanında duruyorlardı.... Yükleme işi öğleden sonra yapılmıştı... İşte o zaman korkuya kapıldım... Kaçakçılıktan ötürü değil pek! Doğru dürüst okula gitmedim ben... Elimde bir pusula, bir de iskandil oldu mu, mesele yok... Kimseden korkmam... Ama açık denizde... İhtiyar bir kaptan, haritada geminin yerini bulabilmem için sekstant kullanmayı öğretmeye çalışmıştı bana... Bir logartima cetveliyle gerekli bütün şeyleri satın almıştım... Ama hesaplarla aklımın karışacağı muhakkaktı... Bu işi başarırısam geminin bedeli ödenmiş olacak, cebime de yirmi bin frank kadar bir şey girecekti... Rüzgâr deli deli esiyordu o gece... Otomobille üç adam gözden silinmişlerdi... Sonra, rıhtımın ucunda karaltısı beliren Emma gözden silindi... İki ay denizde kaldım..."

Michoux boyuna not alıyor, ama konuşan adama bakmaktan kaçınıyordu.

"Yükün boşaltılması için talimat almıştım... Sonunda, nasıl olduysa oldu, kararlaştırılan küçük limana vardık... Daha palamarlar kıyıya atılmadan, mitralyözlü üç polis çatanası, tüfekli adamlar çevremizi sardılar; güverteye atlayıp İngilizce bir şeyler söyleyerek silâhlarını bize doğrulttular. Ellerimizi yukarı kaldırmaya dek tüfeklerinin dipçikleriyle dürtüklediler bizi..."

"Hiçbir şeyin farkına varamadık; öylesine çabuk olup bitmişti bütün bunlar... Gemimi rıhtıma kimin götürdüğünü, hepimizi nasıl bir kamyonla tıktıklarını bilmiyorum. Bir saat sonra, Sing-Sing hapishanesinde, her birimizi bir demir kafese kapatmışlardı..."

"Bu iş bizi hasta etmişti... Kimse Fransızca bilmiyordu... Tutuklular bizi alaya alıyor, hakaretler yağıdıyorlardı."

"Orada bu gibi şeyler çok çabuk yürüyor... Ertesi sabah, bir çeşit mahkeme önüne çıkarıldık. Bizi savunacağı anlaşılan avukat tek sözcük bile söylemedi bize!..."

"İki yıl ağır hapse ve yüz bin dolar para cezasına çarptırıldığımı, gemime elkonduğunu ancak sonradan söyledi bana; bundan başka tek söz etmedi... Hiçbir şey anlamıyordum... Yüz bin dolar!... Param olmadığına yemin ettim... Bu durumda, mahkûmiyetim bilmem kaç yıl daha artıyordu...

"Ben, Sing-Sing'de kaldım... Tayfalarımı başka bir hapishaneye götürmüş olsalar gerek, çünkü onları bir daha hiç görmedim... Saçlarımı kestiler... Yollarda taş kırdırdılar. Bir papaz beni protestan yapmaya kalktı...

"İnanmazsınız... Zengin tutuklular hemen her gece kente çıkıp dolaşırlardı... Ötekiler hizmetçilik ederlerdi onlara!...

"Neyse... Ancak aradan bir yıl geçtikten sonra, bir gün, bir tutukluyu görmeye gelen Brest'teki Amerikalı'ya rastladım... Onu tanıdım... Seslendim... Beni neden sonra hatırlayabildi, sonra bir kahkaha koy-verdi; beni görüşme odasına çağırttı.

"Çok candandı... Eski bir arkadaşımıymışım gibi davrandı bana... Öteden beri kaçakçılıkla mücadele ajanı olduğunu söyledi... Daha çok yabancı ülkelerde, İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da dolaşıyor, oralar-dan yola çıkmak üzere olan yük gemileri hakkında Amerikan polisine bilgi yolluyormuş...

"Ama aynı zamanda da kendi hesabına dolambaçlı yollardan kazanç sağlıyordu... Bu kokain mesclesinde de böyle olmuştu; ortada milyon-lar dönüyordu; çünkü güvertede, gramı bilmem kaç franktan on ton ko-kain vardı... Böylece, gemiyi ve paranın bir bölümünü sağlayacak olan Fransızlar'la anlaşmıştı. Benim üç adamdı bunlar... Tabii, kazanç dördü arasında bölüşülecekti.

"Ama durun!... Söyleyeceklerimin en hoşu bu çünkü... Quimper'de, yükleme yapıldığı gün, Amerikalı ülkesinden bir haber alıyor... Kaçakçılıkla mücadele örgütüne yeni bir başkan atanmıştır... Gözetim sıkılaştırılmıştır. Birleşik Devletler alıcıları duraksıyorlar; bu yüzden malın alıcı bulamaması tehlikesi vardır...

"Öte yandan, yeni bir kararname çıkarılıyor; her kim kaçak malların ele geçmesini sağlarsa, ona malın değerinin üçte birine varan bir prim verilecektir...

"Bunu bana hücremde anlatıyorlar... Ben, kaygı içinde palamar çözüp Atlantik'in öte yakasına sağ salım varabilecek miyiz diye kendi

kendime sorup dururken, benim üç adamımın, aynı rıhtımın üstünde Amerikalı'yla pazarlık ettiklerini öğreniyorum...

"Ya hep, ya hiç mi demeli? Biliyorum, ihbar için direnen doktor-du... Böylece, en azından, anaparanın üçte biri, hiçbir belâya girmeksizin kurtarılacaktı...

"Amerikalı'nın, bir arkadaşıyla, ele geçirilen kokainin bir kısmını saklamak için düzen kurması da caba. Akıl almayacak dolaplar bunlar, biliyorum!...

"*Güzel Emma*, limanın kapkara suları üstünde kayıyordu... Nişan-lıma, birkaç ay sonra onunla evlenmek için geri döneceğimden emin, son bir kez daha bakıyordum...

"Oysa onlar, limandan ayrılışımızı seyreden adamlar, varış limanına gelir gelmez enseleneceğimizi biliyorlardı!... O sıralarda, Amerikan kara sularında her gün olageldiği gibi, kendimizi savunacağımızı, çarpışma sırasında mutlaka öldürüleceğimizi hesaplıyorlardı hatta...

"Daha bedelinin tümü ödenmemiş olan gemime el konacağını, bu dünyada ondan başka hiçbir şeyim olmadığını biliyorlardı!... Evlenmekten başka birşey düşünmediğimi biliyorlar, kılları kıpırdamadan seyrediyorlardı yola çıkışımızı!...

"Ötekiler gibi, benim de bir hayvana döndüğüm Sing-Sing'de bana anlatılanlar bunlardı... Kanıtlar veriliyordu bana... Bunları bana anlatan adam, kasıklarını tuta tuta gülüyor, haykırıyordu:

'Ne rezil herifler, bunlar, değil mi?' "

Birden mutlak bir sessizlik kapladı ortalığı. Bu sessizlikte, Michoux'nun kurşun kaleminin, az önce çevirdiği beyaz sayfa üstünde kaymasını işittiler oradakiler, şaşkınlık içinde.

Maigret, dev gibi adamın elinin üstündeki dövme S-S harflerine — bunların "Sing-Sing" in baş harfleri olduğunu anlayarak — baktı.

"Orada, daha bir on yılım olduğunu sanıyordum... O ülkede, insan hiçbir şeyi kesinlikle bilemez çünkü... Yönetmeliğe karşı işlenecek en küçük bir suç, cezanın artmasına yol açar, çekilen sopa da caba... Yüzlerce kez sopa çeküler bana... Üstelik hapisane arkadaşlarımdan da dayak yedim!... Benim Amerikalı, beni kurtarmak için harekete geçti... Sanırım, arkadaşlarım diye sözünü ettiği adamların alçaklığından duyduğu tiksintiden ötürü yapıyordu bunu... Bir köpekten başka dostum yoktu... Gemide bakıp büyüttüğüm, beni boğulmaktan kurtaran, bütün

o sıkı düzene karşın, hapiste yanımda kalmasına izin verilen bir hayvan... Orada bu konularda bizim gibi düşünmüyorlar çünkü... Bir cehen-nemdi orası!... Gene de, pazarları size müzik dinletirler, ardından ağzı-nızdan burnunuzdan kan gelinceye dek dayak atarlar... Sonunda artık in-sanlıkla hâlâ bir ilişğim kalıp kalmadığını bilemez oldum... Kaç kez hıçkıra hıçkıra ağladım, belki yüz, belki bin kez...

"Böylece, günün birinde, beni uygar hayata geri yollamak üzere bir sabah kapıyı açıp da, kıcıma bir dipçik vurdukları zaman, yaya kaldırı-mının üstünde kendimden geçmiş, boylu boyunca uzanıp kalmışım düpedüz... Artık yaşamayı unuttuğum... Hiçbir şeyim yoktu artık...

"Hayır, vardı! Tek bir şey vardı..."

Patlamış dudağından kan sızıyordu. Sızan kanı silmeyi unutuyordu. Madam Michoux, kokusu iç bayıltan dantel mendilinin içine saklıyordu yüzünü. Maigret ise, sakın sakın piposunu içiyor, durmadan not alan doktoru gözden kaçırmıyordu.

"Bütün bu felâketlere sebep olanların başına aynı felâketleri getirmek arzusu!... Onları öldürmek istemiyordum! Hayır!... Ölmek ne ki... Sing-Sing'de, yirmi kez denedim ölmeyi; başaramadım... Verilen ye-mekleri yemedim, beni yapay yollarla beslediler... *Hapisanenin ne oldu-ğunu öğretmeliydim onlara!* Bunu, Amerika'da öğreysinler isterdim... Ama imkânsızdı...

"Brooklyn'de, gemiyle yapacağım yolculuğun parasını çıkarmak için, her türlü işe girip çıkarak, süründüm durdum... Köpeğim için de para ödcedim gemiye...

"Emma'dan hiç haber alamamıştım... Quimper'e adımımı atmadım. Berbat suratıma karşın beni tanıyabilirlerdi orada...

"Burada, onun garsonluk yaptığını, ara sıra Michoux'ya metreslik ettiğini öğrendim... Belki, ötekilerine de?... Ne de olsa bir garson kız, değil mi?...

"Bu üç aşağılık adamı hapse yollamak kolay değildi... Ama bunu aklıma koymuştum!... Onları hapse attırmaktan başka dileğim yoktu!... Köpeğimle birlikte, karaya oturmuş bir tekne de yaşadım ilkin; sonra da, Cabélou'nun ucundaki eski nöbetçi kulübesinde...

"Michoux'ya görünmeye başladım... Kendimi göstermekten başka bir şey yapmıyordum!... Çirkin suratımı, bir hayvanınkini andıran cüssemi gösteriyordum ona!... Anlıyorsunuz, değil mi?... Onu korkut-

mak istiyordum... Onda öylesine bir korku uyandırmak istiyordum ki, bu korku, sonunda onu, üstüme ateş etmeye dek vardırırsın!... Belki ben ölüp giderdim... Ama sonra?... Zindana onu atarlardı!... Tekmeler!... Dipçikler!... İğrenç hapisane arkadaşları, sizden daha güçlü oldukları için, sizi kendilerine hizmet etmeye zorlayan... Villasının çevresinde, sağı solu gözetleyerek dolaşıyordum... Yoluna çıkıyordum ansızın... Üç gün, dört gün, art arda... Tanımıştı beni... Artık daha az çıkıyordu evinden. Aradan geçen bunca yıldan sonra, burada hayat değişmemişti. Üçü de, gene aperitiflerini içiyorlardı!... Halk selâm veriyordu onlara!... Sergilerden yiyecek aşırıyordum... İş, çabuk bitsin istiyordum..."

Açık seçik bir ses yükseldi:

"Afedersiniz, komiser! Bir sorgu yargıcının hazır bulunmadığı bu soruşturmanın yasal bir değeri var mıdır?"

Michoux'ydu bu soruyu soran!... Yüzü kâğıt gibi beyaz, yüz çizgileri gerilmiş, burun delikleri daralmış, dudaklarının kanı çekilmiş olan Michoux. Ama gene de, tehdikâr denebilecek bir seçiklikle konuşan Michoux!

Maigret, gözücuyla, jandarmalardan birine, gidip doktorla serserinin arasında durmasını buyurdu. Tam zamanında yapmıştı bunu! Çünkü, bu sesi işiten Léon Le Glérec, lobut gibi ağır yumruklarını sıkmış, ağır ağır ayağa kalkıyordu.

"Kalkmayın yerinizden!... Oturun, Léon!..."

Canavar, boğuk boğuk soluk alarak yerine otururken, komiser piposunun külünü silkerek:

"Konuşma sırası bende!..." dedi.

KORKU

Komiserin kalın sesi, hızlı hızlı konuşuşu, yan yan ona bakmakta olan denizcinin heyecanlı konuşmasıyla tabana tabana zıttı.

"Önce, Emma hakkında bir iki söz söylemek istiyorum, baylar... Nişanlısının tutuklandığını öğreniyor... Artık hiç haber almıyor ondan... Günün birinde, bir hiç yüzünden, işinden oluyor, Amiral Oteli'nde garsonluk yapmaya başlıyor... Tutunacak hiçbir şeyi olmayan, zavallı bir kızcağız... Erkekler kur yapıyorlar ona; zengin müşterilerin garson kızlara kur yapukları gibi... Aradan iki yıl, üç yıl geçmiştir... Michoux'nun suçlu olduğunu bilmiyor... Bir gece odasına çıkıyor... Zaman geçiyor, hayat akıp gidiyor... Michoux'nun başka metresleri de vardır... Zaman zaman otelde yatmak aklına esiyor... Ya da, annesinin bulunmadığı zamanlar, Emma'yı evine çağırıyor... Tatsız aşklar, aşksız aşklar; Emma'nın hayatı da tatsız... Bir roman kahramanı değildir o... Kavkılı bir kutunun içinde bir mektupla bir resim saklıyor, ama bunlar her gün daha çok silikleşen bir eski düştten başka birşey değil...

"Léon'un geri döndüğünü bilmiyor...

"Çevresinde dönenip duran, gemi yola çıktığında dört aylık olan sarı köpeği tanımamıştır...

"Bir gece, Michoux ona, kime gönderileceğini söylemeksizin bir mektup yazdırıyor... Gecenin on birinde, boş bir evde buluşmak üzere birisine randevu veriliyor bu mektupla...

"Emma yazıyor... Bir garson kız! Anlıyorsunuz, değil mi? Léon Le Glérec yanılmadı... Michoux korkuyor! Hayatının tehlikede olduğunu hissediyor... Çevresinde sinsin dolaşan düşmanını ortadan kaldırmak istiyor...

"Ama korkağın biridir bu adam!... Kendisi de bunu benim yüzüme karşı bağıra bağıra söylemek gereğini duydu!... Bir sicimle köpeğin boynuna bağladığı mektubun, kurbanının eline varmasından sonra, bir koridorda, kapının arkasına saklanmayı tasarlıyor...

"Léon kuşkulanacak mı acaba? Her şeye karşın, eski nişanlısını bir daha görmek istemeyecek mi? Kapıyı tıkırdattığı anda, mektup kutusunun arkasından ateş etmek, sonra da geçitten kaçmak yetecektir... Kurbanı hiç kimse tanıyamayacağı için de cinayet büsbütün esrar içinde kalacaktır!...

"Ama Léon kuşkulaniyor... Belki de alanda sinsi sinsi dolaşıyor... Belki, genc de buluşmaya gitmeye karar verecektir?... Raslantı tam o sırada Mösyö Mostaguen'in kahveden çıkmasını sağlıyor. Hafif çakırkeyif olan Mösyö Mostaguen, purosunu yakmak için eşikte duruyor... Dengesini pek sağlayamıyor... Kapıya çarpıyor... Bu, beklenen işarettir. Bir kurşun gelip tam karnının ortasına saplanıyor...

"İşte birinci olay böyle oldu... Michoux'nun atışı başarısızdı... Michoux evine döndü... Durumu öğrenen ve üçünü de tehdit eden adamın ortadan kaldırılmasında çıkarları olan Goyard'la Le Pommeret de yıldıya kapılıyorlar...

"Emma, kendisine oynatılan oyunu anlamıştır... Belki Léon'u farketmiştir... Belki de, belleği işlemiş, sarı köpeği nihayet tanımıştır?...

"Ertesi gün olay yerine geliyorum... Üç adamı görüyorum... Yılgı içinde olduklarını seziyorum.. *Bir felâket bekliyorlar!*... Darbenin nereden geleceğini beklediklerini öğrenmek istiyorum... Yanılmadığıma emin olmak istiyorum...

"Bir aperitif şişesinin içine beccriksizce zehir koyan benim... Birisi içecek olursa, önlemek için hazır bekliyorum... Ama içmiyor kimse!... Michoux tetikte!... Michoux herşeyden kuşkulaniyor, yoldan geçen adamlardan, içtiği içkiden... Otel'den ayrılmaya bile cesaret edemiyor..."

Emma öylesine bir devinimsizlik içinde donup kalmıştı ki, bundan daha etkileyici bir şaşkınlık imgesi bulunamazdı. Michoux ise, Maigret'yle gözgöze gelmek için bir an başını kaldırmıştı. Şimdi, harıl harıl yazıyordu.

"İşte ikinci cinayet girişimi, sayın Belediye Başkanı! Bizim üçlümüz hâlâ sağ, hâlâ korku içinde... Üçünün en kolay etki altında kalanı Goyard; kuşkusuz en az kötü olanı da o... Bu zehirlenme hikâyesi aklını başından alıyor onun... Bugün olmazsa yarın öleceğini hissediyor... Be-

nim iz üstünde olduğumu seziyor... Ve kaçmaya karar veriyor... Hiçbir iz bırakmadan kaçmak... Bir saldırıya uğramış süsü vererek öldürüldüğüne, cesedinin limanın sularına atıldığına inandıracak herkesi...

"Bundan önce, merak onu Michoux'nun evinde araştırma yapmaya dürtüyor; belki de, Léon'u bulup ona anlaşma önermek için... Michoux'nun evinde canavarın izlerine rastlıyor, çok geçmeden bu izleri benim de keşfedeceğimi anlıyor.

"Çünkü, bir gazetecidir o!... Üstelik halkın ne denli kolay etkilenebileceğini de bilir... Léon sağ kaldıkça, kendisinin hiçbir yerde güven içinde olamayacağını da biliyor... O zaman gerçekten parlak bir buluş geliyor aklına; sol elle yazılıp *Le Phare de Brest'e* gönderilen makale..."

"Yazıda, sarı köpekten, serseriden söz ediliyor... Her cümle, Concarneau'ya korku tohumları saçmak için ince ince hesaplanmış... Hem, böylece biri kocaman ayaklı adama rastlayacak olursa, kalbine bir kurşun sıkma olasılığı da var...

"Buna ramak kaldı gerçekten!... İlk köpeğe ateş edildi.. Adama da aynı biçimde ateş edilecekti!.. Çılgına dönmüş bir halktan herşey beklebilir...

"Gerçekten, Pazar günü, kasabayı yıldı sarıyor!... Michoux otelden ayrılmıyor... Korku onu hasta etmiştir... Ama, *her çareye başvurarak*, sonuna dek kendini savunmaya kararlıdır...

"Onu Le Pommeret ile yalnız bırakıyorum... O zaman ikisinin arasında neler geçtiğini bilmiyorum... Goyard kaçmışır... Le Pommeret'ye gelince, ülkenin tanınmış bir ailesine mensup olan Le Pommeret'ye gelince, kâbus içinde yaşamaktansa, polise başvurup herşeyi açıklaması için birşey dürtmüş olmalı onu... Böyle yapmakla nasıl bir tehlikeyi göze almış olacak?... Bir para cezası!... Biraz hapis!... Pek az birşey!... Asıl suç Amerika'da işlenmiş...

"Böylece, Michoux, onun gevşediğini hisseden, Mostaguen'in ölümünden ötürü vicdan azabı çeken, ne pahasına olursa olsun, kendi olanaklarıyla bundan kurtulmak isteyen Michoux, onu zehirlemekte bir an bile duraksamıyor...

"Ortada Emma var... Nasılsa ondan kuşkulananacak değiller mi?...

"Size, korkudan daha uzun söz etmek isterdim; çünkü, bütün bu facianın temelinde korku yatıyor. Michoux korkuyor... Michoux düşmanın çok korkusunu yenmek istiyor...

"Léon Le Glérec'i tanıyor Michoux. Karşı koymaksızın tutkulanmaya

boyun eğmeyeceğini biliyor... Jandarmaların ya da yıldıya kapılmış bir kasabalının atacağı bir kurşunun adamın işini bitireceğine güveniyor...

"Buradan bir yere kıvıldamıyor... Yaralı, ölmek üzere olan san köpeği alıp getiriyorum... Serserinin onu aramaya gelip gelmeyeceğini anlamak istiyorum. Gerçekten de geliyor..."

"O zamandan beri köpeği bir daha gören olmamış. Bu da köpeğin öldüğünü kanıtıyor bana..."

Léon'un gırtlğından tek bir hırıltı çıktı.

"Evet..."

"Onu gömdünüz, değil mi?"

"Cabélor'da... İki köknar dalından küçük bir haç koyduk başına..."

"Sonra polis Léon Le Glérec'i buluyor. Kaçıyor. Çünkü tek düşüncesi, Michoux'yu kendisine saldırmaya zorlamak... Onu hapiste görmek istediğini söylüyor polise... Görevim yeni bir cinayeti önlemek olduğu için Michoux'yu tutukluyorum. Bunu, onun güvenliği için yaptığımı inandırıyorum onu... Yalan da değil bu... Ama aynı nedenle, Michoux'nun başka cinayetler işlemesini de önliyorum... Bundan fazlasına dayanamayacak çünkü... Her şeyi yapabilir... Dört bir yandan kısıtılmış gibi hissediyor kendini..."

"Gene de, rol yapmak, bana vücut yapısının güçsüzlüğünden söz etmek, korkusunu esrarengiz şeylere, baştan başa uydurma bir eski kehanete bağlamak yeteneğini gösteriyordu..."

"İstediği, halkın, düşmanına saldırmaya karar vermesiydi..."

"O zamana dek olup biten herşey için mantıksal olarak kendisinden kuşkulanılabileceğini biliyor... Hücresinde, bir başına kafa patlatıp duruyor..."

"Kuşkuları kesinlikle kendisinden uzaklaştırmanın bir yolu yok mu?... Kendisi burada, hapisteyken, yeni bir cinayet işlense, olay yerinde bulunmadığı apaçık ortadayken?..."

"Annesi onu görmeye geliyor... Herşeyi biliyor o... Ondan kuşkulanılmaması, olayı kovuşturmanın onu bulamamaları gerekiyor... Onu annesinin kurtarması gerekiyor!..."

"Yemeği Belediye Başkanı'nın evinde yiyecektir. Dönüşte kendisini otomobille villasına getirecektir. Bütün gece ışık yanacaktır evinde... Sonra yürüyerek kasabaya geri dönecektir. Tüm kasaba uykuda mıdır bu saatte?... Amiral Kahvesi'nden gayrı!... Yolun bir köşesinde pusu kurarak kahveden birinin çıkmasını beklemek yetecektir..."

"Adamın koşmasını engellemek için, bacağına nişan alınacaktır..."

"Hiçbir işe yaramayan bu cinayet, elimizde başka kanıtlar olmasaydı bile, Michoux aleyhindeki suç kanıtlarının en kötüsü olacaktı... Sabah buraya geldiğimde, Michoux'nun ateşi vardı... Goyard'ın Paris'te tutuklandığını bilmiyordu... Hele, gümrük memuruna ateş edildiğı sırada, benim serseriye göz hapsinde bulundurduğumu hiç bilmiyordu..."

"Çünkü, polisle jandarmanın ardına düştükleri Léon, evlerin bulunduğu bölgede kalmıştı... İş sona erdirmek için acele etmektedir. Michoux'dan uzaklaşmak istememektedir..."

"Boş yapının bir odasında yatmaktadır... Penceresinden Emma onu görür... Yanına gider... Suçsuz olduğunu ağılayarak söyler ona!... Kendini yere atar, dizlerine kapanır..."

"Serserinin, onun yüzünü ilk görüşü, sesini yeniden ilk işitişidir bu... Başkasının, başkalarının olmuştu..."

"Ama, kendisi de neler yaşamıştı?... Yüreğı yumuşuyor... Bir hayvan pençesini andıran eliyle, czecekmiş gibi yakalıyor onu; ama, bunu yapacak yerde, dudaklarını onun dudaklarına yapıştırıyor..."

"Artık yapayalnız bir adam değıldir o, tek bir ereğı, tek bir düşüncesi olan bir adam değıldir... Kollarının arasında Emma, mutlu olabileceklerinden, yeniden başlayacak bir yaşamdan söz ediyor ona..."

"Gecenin karanlığında, beş parasız, başlarını alıp gidiyorlar... Gidecekleri yerin önemi yoktur! Michoux'yu korkulanyla baş başa bırakıyorlar..."

"Mutlu olabilecekleri bir yer aramaya gidiyorlar..."

Maigret, oradakilerin yüzlerine tek tek bakarak, ağır ağır piposunu dolduruyor.

"Umarım ki, soruşturmam hakkında size bilgi vermediğim için beni bağışlırsınız, sayın Belediye Başkanı... Ama, buraya vardığımda, felâketin daha yeni başladığına inandım... İşin içyüzünü anlamak için, doğabilecek zararları elden geldiğince önleyerek, olayların gelişmesini beklemek gerekiyordu... Le Pommeret suç ortağı tarafından öldürüldü. Ama, benim görüşüme göre, tutuklandığı gün zaten kendini öldürecekti... Sonra, bir gümrük memuru bacağına bir kurşun yedi... Bir haftaya kalmaz, iyileşir... Buna karşılık, şimdi doktor Ernest Michoux hakkında, cinayete teşebbüs, Mösyö Mostaguen'i yaralamış olmak ve arkadaşı Le Pommeret'yi bile bile zehirlemekten bir tevkif müzekkeresi kesebilirim. Karanlıktaki saldırıdan ötürü bir müzekkere de Madam Michoux hakkında... Jean Goyard, namı diğeri Servières'e gelince, kanımca, onun, oynadığı

komedi yüzünden adalet makamlarını hiçe saymaktan gayri kovuşturulması imkânsız..."

O sırada, toplantının tek komik şeyi oldu: bir iççekişi! Tombul gazetecinin mutlu, hafif bir iççekişi. Sonra gazeteci şu sözleri mırıldanmak yüzüzlüğünü gösterdi:

"Bu duruma göre, kefaletle serbest bırakılabileceğim, demektir... Elli bin frank yatarmaya hazırım..."

"Bunu savcılık takdir edecektir, Mösyö Goyard..."

Madam Michoux sandalyesinin üstüne yığılıp kalmıştı, ama oğlu ondan daha dayanıklıydı.

"Ekleyecek hiçbir şeyiniz yok mu?" diye sordu ona Maigret.

"Özür dilerim! Avukatımın yanında yanıtlayacağım sorunuzu. Bu arada, bu yüzleştirmenin yasallığı konusunda çekince koyuyorum..."

Genç bir horozunkini andıran sıska boynunu gerdi; sarımsı ümüğü fırlıyordu boynundan. Burnu her zamankinden daha eğri görünüyordu. Not tuttuğu defteri elinden bırakmamıştı.

"Bu ikisi ne olacak?..." diye sordu Belediye Başkanı ayağa kalkarken.

"Onların aleyhinde hiçbir suç kanıtı yok elimde. Léon Le Glérec, amacının, Michoux'yu kendisine ateş etmeye zorlamak olduğunu itiraf etti... Bunun için de, kendini ona göstermekten başka hiçbir şey yapmadı... Kanunda böyle bir madde yok..."

"Serserilikten gayrı..." diye onun sözünü kesti jandarma teğmeni.

Ama komiser omuzlarını öyle bir silkiş silkti ki, teğmen ileri sürdüğü düşünceden ötürü kızardı.

* *
*

Yemek zamanı geçeli çok olduğu halde, dışarıdaki kalabalık dağılmamıştı. Belediye Başkanı, perdeleri ışık sızdırmayacak kadar kapalı denebileceğ arabasını ödünç vermeye razı olmuştu.

Arabaya ilkin Emma bindi, sonra Léon Le Glérec, en sonunda da Maigret, arabanın arkasında, genç kadının yanına oturdu; öyle ki, gemici, karşılarındaki açılır kapanır iskemleye şöyle bir ilişti.

Kalabalığın arasından hızla geçti araba. Birkaç dakika sonra, Quimper'e doğru yol alıyordu. Léon, sıkkin, bakışları bulanık, soruyordu:

"Niçin öyle dediniz?..."

"Nasıl?..."

"Şişeye zehir koyanın siz olduğunuzu?"

Emma sapsarıydı. Ardına yaslanmaya cesaret edemiyordu. Ömründe ilk kez lüks bir arabaya bindiğine kuşku yoktu.

"Aklıma öyle esti!..." diye homurdandı Maigret, piposunun sapını dişlerinin arasında sıkarak.

O zaman, genç kız, acıyla haykırarak konuştu:

"Yemin ederim, komiser, aruk ne yaptığımı bilmiyordum!... Michoux bana mektup yazdırmıştı... Sonunda köpeği tanımıştım... Pazar sabahı, gizli gizli dolaşan Léon'u gördüm.. O zaman anladım... Léon'la konuşmaya çalıştım, ama o yüzüme bile bakmaksızın yere tükürdü, çekip gitti... Öc almak istiyordum... İstiyordum ki... Bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum işte!... Çılgın gibiydim... Onu öldürmek istediklerini biliyordum... Onu hâlâ seviyordum... Bütün gün, kafamda çeşitli düşünceleri evirip çevirdim... Öğle vakti, yemek sırasında, zehiri almak için koşarak Michoux'nun villasına gittim... Hangisini seçeceğimi bilmiyordum... Bana daha önce şişeleri göstererek, tüm Concarnau halkını öldürebilecek kadar zehir var, demişti...

"Ama, yemin ederim, içmenize izin vermeyecektim... Hiç değilse, böyle yapacaktım, sanıyorum..."

Hıçkırıyordu. Léon, onu yatıştırmak için, beceriksizce, usul usul dizine vuruyordu.

"Size nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum, komiser," diye haykırıyordu, hıçkırıklar arasında... "Bu yaptığınız şey öyle... bir... anlatacak sözcük bulamıyorum... öyle harika bir şey ki!..."

Maigret, bir ona, bir ötekine bakıyordu; patlamış dudakları, dibinden kazınmış saçları, insanlaşmaya çalışan hayvansı yüzlü adamlar, zavallı yüzü, Amiral Kahvesi'nin yeşil camları ardında saran solmuş kıza.

"Şimdi ne yapacaksınız?..."

"Bilmiyoruz daha... Buradan ayrılmak... Le Havre'a gitmek, belki... New York rıhtımlarında hayatımı kazanmanın yolunu bulmuştum pekâlâ..."

"On iki frangınızı verdiler mi size?"

Léon kızardı, karşılık vermedi.

"Buradan Havre'a kadar tren kaç para?..."

"Hayır! Bunu yapmayın, komiser... Çünkü o zaman, size nasıl teşekkür... Anlıyorsunuz, değil mi?..."

Maigret, parmağıyla otomobilin camına vurdu; küçük bir istasyonun

Önünden geçiyorlardı çünkü. Cebinden yüz franklık iki kâğıt para çıkardı.

"Bunları alın... Masraf listesine geçireceğim..."

Sonra onları itercesine arabadan dışarı çıkardı; onlar hâlâ teşekkür sözleri ararken, arabanın kapısını örttü.

"Concarneau'ya!... Elinizi çabuk tutun!..."

Arabanın içinde yapayalnız kalınca, tıpkı kendi kendisiyle eğlenmek için dayanılmaz bir istek duyan biri gibi, en azından üç kez omuzlarını silkti.

* *
*

Dava bir yıl sürdü. Bir yıl boyunca, doktor Michoux, sırasında haftada beş kez, elinde tıka basa belgelerle dolu maroken bir evrak çantasıyla, sorgu yargıcının karşısına çıktı.

Her soruşturmada da, yeni yeni kaçamak noktaları öne sürdü.

Dosyadaki her belge çelişmelere, soruşturmalara, karşı-soruşturmalara yol açıyordu.

Michoux gittikçe zayıflıyor, sararıp soluyor, acı çekiyor, ama savaşı bırakmıyordu.

"Ancak üç ay ömrü kalmış zavallı bir adama izin verin de..."

En gözde cümlesi buydu. Sinsice manevralar, beklenmedik yanıtlarla adım adım savunuyordu kendini. Kendinden daha inatçı bir avukat keşfetmişti; o bırakınca, avukatı alıyordu.

Finistère Ağır Ceza Mahkemesi'nce yirmi yıl ağır hapse hüküm giyincc, alı ay, kararın Yargıtay'ca bozulacağını umdu.

Oysa, bütün gazetelerde yayımlanan, ancak bir ay önce çekilmiş bir fotoğraf, onu, zayıf, sapsarı, iğri burnu, sırtında çanta, başında takke-siyle, Ré adasından, Cayenne'e yüz seksen mahkûm götüren *La-Martinière*'e binerken gösteriyordu.

Paris'te, üç aylık hapis cezasını doldurmuş olan Madam Michoux, siyasal çevrelerde türlü dolaplar çeviriyor. Davaya yeniden bakılmasını sağlamak istiyor.

İki gazetecinin desteğini sağlamış bile.

Léon Le Glérec, Kuzey Denizi'nde, *La Francette* gemisiyle ringa avına çıkıyor. Karısı da bebek bekliyor.

